

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

MARAAAT

MARMARA DENİZİ HAVZASI NOKTASAL KİRLİLİK YÜKLERİNİN TESPİTİ PROJESİ

MARAAAT PROJESİ

NİHAİ
RAPOR

‘Marmara Denizi Havzası Noktasal Kirlilik Yüklerinin Tespiti (MARAAT) Projesi’

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Arbiotek Çevre Çözümleri Araştırma Geliştirme Ltd. Şti. arasında 07.10.2021 tarihinde imzalanan sözleşme ile gerçekleştirilmiştir.

Proje Uzmanları:

- İdare** : T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı,
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
- Yüklenici** : Arbiotek Çevre Çözümleri Araştırma Geliştirme Ltd. Şti.
- Yüklenici İletişim** : Selçuk Üniversitesi, Teknoloji Geliştirme Bölgesi, TGB-1
Alanı, Safir Panorama Blok, 42003 Selçuklu/KONYA
- Yüklenici Telefon** : 0332 262 00 20
- Yüklenici Web Adresi** : www.arbiotek.com
- Sözleşme İmza Tarihi** : 07 Ekim 2021
- Nihai Rapor Teslim Tarihi** : 28 Ekim 2021
- Proje Koordinatörü** : Prof. Dr. Bilgehan NAS

Prof.Dr. Bilgehan NAS	: Konya Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Prof.Dr. Sinan UYANIK	: Bursa Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Prof.Dr. H. Güçlü İNSEL	: İstanbul Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Prof.Dr. Mehmet ÇAKMAKÇI	: Yıldız Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Prof.Dr. Mehmet İŞLEYEN	: Bursa Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Doç.Dr. Mustafa Evren ERŞAHİN	: İstanbul Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Doç.Dr. Ahmet AYGÜN	: Bursa Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Doç.Dr. Abdurrahman AKYOL	: Gebze Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Doç.Dr. Serdar KARA	: Gebze Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Dr.Öğr. Üyesi Selim DOĞAN	: Konya Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Dr.Öğr. Üyesi Türker TÜRKEN	: İstanbul Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Arş.Gör. Oruç Kaan TÜRK	: Yıldız Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Arş.Gör. Gökşin ÖZYILDIZ	: İstanbul Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Arş.Gör. Tuba ARIDİL	: Bursa Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Arş.Gör. Elif YAKAMERCAN	: Bursa Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
Arş.Gör. Dilara ÖZTÜRK	: Gebze Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü

İÇİNDEKİLER

1. YÖNETİCİ ÖZETİ.....	12
2. GİRİŞ	16
2.1. İşin Adı Ve Kapsamı.....	16
3. İŞİN SÜRESİ VE YERİ	16
3.1. İşin Süresi	16
3.2. İşin Yeri	16
4. PROJENİN AMACI	17
5. PROJE EKİBİ	17
6. ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ	18
6.1. Veri Toplanması.....	18
6.2. Kurum ve Kuruluşlardan Bilgi ve Veri Temini	19
6.3. Arazi Çalışmaları	20
6.4. Büro Çalışmaları	20
6.5. Kirlilik Yükü Hesaplamaları.....	20
6.6. Yatırım Maliyeti Hesaplamaları	21
7. ARAŞTIRMA BULGULARI	23
7.1. MARAAT Yazılımı	23
7.2. Marmara Denizi Havzasında Evsel/Kentsel Ve Endüstriyel AAT’lerde Yapılan İncelemeler	28
7.3. Proje Yaklaşımı, Havzada Mevcut Durum Ve Revizyon İhtiyaçları	35
7.4. Tesis Verilerine Göre İller Bazında Kirlilik Yükü Hesapları	48
7.4.1. Balıkesir İli Kirlilik Yükleri	48
7.4.2. Bursa İli Kirlilik Yükleri	54
7.4.3. Çanakkale İli Kirlilik Yükleri	60
7.4.4. İstanbul İli Kirlilik Yükleri	66
7.4.5. Kocaeli İli Kirlilik Yükleri.....	72
7.4.6. Kütahya İli Kirlilik Yükleri.....	78
7.4.7. Tekirdağ İli Kirlilik Yükleri	84
7.4.8. Yalova İli Kirlilik Yükleri	90

7.5. Tesis Verilerine Göre Havza Bazında Kirlilik Yükü Hesapları	96
7.5.1. Marmara Havzası Kirlilik Yükleri	96
7.5.2. Susurluk Havzası Kirlilik Yükleri.....	102
7.5.3. Sakarya Havzası Kirlilik Yükleri	108
7.6. MARAAT Projesi Uzman Görüşüne Göre Marmara Denizi Havzası Kirlilik Yükü Hesapları.....	118

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. MARAAT yazılımı giriş ekranı.....	23
Şekil 2. MARAAT yazılımı ekran görüntüsü	24
Şekil 3. MARAAT yazılımı ekran görüntüsü	24
Şekil 4. MARAAT yazılımı ekran görüntüsü	25
Şekil 5. Soğutma suları yazılım ekran görüntüsü	27
Şekil 6. Yerleşim yerleri yazılım ekran görüntüsü	27
Şekil 7. 50 m ³ /gün üzerinde atıksu debisi olan AAT'lerin atıksu tipi ve havza bazında dağılımı	37
Şekil 8. Marmara Denizi Havzasında AAT'lerin atıksu debilerinin değişimi	37
Şekil 9. İncelenen AAT'lerin mevcut durumları, tesis sayıları ve atıksu debileri	38
Şekil 10. Marmara Denizi Havzası'nda il bazında tesis sayısı	38
Şekil 11. Marmara Denizi Havzası'nda il bazında 50 m ³ /gün üzeri tesislerin atıksu debileri	39
Şekil 12. Marmara Denizi Havzası'nda tesis sayısına göre deşarj yeri dağılımı	39
Şekil 13. Marmara Denizi Havzası'nda atıksu debisine göre deşarj yeri dağılımı	40
Şekil 14. Tesis sayısına göre soğutma suları	40
Şekil 15. Atıksu debisine(m ³ /gün) göre soğutma suları	41
Şekil 16. Tesis sayılarına göre tesis statüsü	42
Şekil 17. Atıksu debisine(m ³ /gün) göre tesis statüsü	42
Şekil 18. İl bazında tesis sayılarına göre revizyon durumları	43
Şekil 19. Atıksu debisine(m ³ /gün) göre revizyon durumları.....	44
Şekil 20. Atıksu debisine göre (m ³ /gün) arıtma proseslerinin dağılımı	45
Şekil 21. Arıtma tesisi sayısına göre arıtma proseslerinin dağılımı	45
Şekil 22. İl bazında tesis sayılarına göre proses grupları	46
Şekil 23. Balıkesir ilinde ziyaret edilen tesis sayısı dağılımı	48
Şekil 24. Balıkesir ili atıksu tipine göre debi dağılımı	49
Şekil 25. Balıkesir ili atıksu debisinin aylara göre değişimi	49
Şekil 26. Balıkesir ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	51
Şekil 27. Balıkesir ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	51
Şekil 28. Balıkesir ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi	52
Şekil 29. Balıkesir ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi	52
Şekil 30. Balıkesir ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi	53
Şekil 31. Balıkesir ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi	53
Şekil 32. Bursa ilinde ziyaret edilen tesis sayısı	54
Şekil 33. Bursa ili atıksu tipine göre debi dağılımı	55
Şekil 34. Bursa ili atıksu debisinin aylara göre değişimi	55
Şekil 35. Bursa ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	57
Şekil 36. Bursa ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	57
Şekil 37. Bursa ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi	58

Şekil 38. Bursa ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi	58
Şekil 39. Bursa ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi	59
Şekil 40. Bursa ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi	59
Şekil 41. Çanakkale ilinde ziyaret edilen tesis sayısı	60
Şekil 42. Çanakkale ili atıksu tipine göre debi dağılımı	61
Şekil 43. Çanakkale ili atıksu debisinin aylara göre değişimi	61
Şekil 44. Çanakkale ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	63
Şekil 45. Çanakkale ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	63
Şekil 46. Çanakkale ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi	64
Şekil 47. Çanakkale ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi	64
Şekil 48. Çanakkale ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi	65
Şekil 49. Çanakkale ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi	65
Şekil 50. İstanbul ilinde ziyaret edilen tesis sayısı	66
Şekil 51. İstanbul ili atıksu tipine göre debi dağılımı	67
Şekil 52. İstanbul ili atıksu debisinin aylara göre değişimi	67
Şekil 53. İstanbul ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	69
Şekil 54. İstanbul ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	69
Şekil 55. İstanbul ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi	70
Şekil 56. İstanbul ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi	70
Şekil 57. İstanbul ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi	70
Şekil 58. İstanbul ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi	71
Şekil 59. Kocaeli ilinde ziyaret edilen tesis sayısı	72
Şekil 60. Kocaeli ili atıksu tipine göre debi dağılımı	73
Şekil 61. Kocaeli ili atıksu debisinin aylara göre değişimi	73
Şekil 62. Kocaeli ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	75
Şekil 63. Kocaeli ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	75
Şekil 64. Kocaeli ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi	76
Şekil 65. Kocaeli ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi	76
Şekil 66. Kocaeli ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi	77
Şekil 67. Kocaeli ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi	77
Şekil 68. Kütahya ilinde ziyaret edilen tesis sayısı	78
Şekil 69. Kütahya ili atıksu tipine göre debi dağılımı	79
Şekil 70. Kütahya ili atıksu debisinin aylara göre değişimi	79
Şekil 71. Kütahya ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	81
Şekil 72. Kütahya ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	81
Şekil 73. Kütahya ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi	82
Şekil 74. Kütahya ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi	82
Şekil 75. Kütahya ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi	83

Şekil 76. Kütahya ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi	83
Şekil 77. Tekirdağ ilinde ziyaret edilen tesis sayısı	84
Şekil 78. Tekirdağ ili atıksu tipine göre debi dağılımı	85
Şekil 79. Tekirdağ ili atıksu debisinin aylara göre değişimi	85
Şekil 80. Tekirdağ ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	87
Şekil 81. Tekirdağ ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	87
Şekil 82. Tekirdağ ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi	88
Şekil 83. Tekirdağ ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi	88
Şekil 84. Tekirdağ ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi	89
Şekil 85. Tekirdağ ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi	89
Şekil 86. Yalova ilinde ziyaret edilen tesis sayısı	90
Şekil 87. Yalova ili atıksu tipine göre debi dağılımı	91
Şekil 88. Yalova ili atıksu debisinin aylara göre değişimi	91
Şekil 89. Yalova ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	93
Şekil 90. Yalova ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	93
Şekil 91. Yalova ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi	94
Şekil 92. Yalova ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi	94
Şekil 93. Yalova ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi	95
Şekil 94. Yalova ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi	95
Şekil 95. Marmara Havzası'nda ziyaret edilen tesis sayısı	96
Şekil 96. Marmara Havzası atıksu tipine göre debi dağılımı	97
Şekil 97. Marmara Havzası atıksu debisinin aylara göre değişimi	97
Şekil 98. Marmara Havzası KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	99
Şekil 99. Marmara Havzası BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	99
Şekil 100. Marmara Havzası AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi	100
Şekil 101. Marmara Havzası TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi	100
Şekil 102. Marmara Havzası TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi	101
Şekil 103. Marmara Havzası KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi	101
Şekil 104. Susurluk Havzası'nda ziyaret edilen tesis sayısı	102
Şekil 105. Susurluk Havzası atıksu tipine göre debi dağılımı	103
Şekil 106. Susurluk Havzası atıksu debisinin aylara göre değişimi	103
Şekil 107. Susurluk Havzası KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	105
Şekil 108. Susurluk Havzası BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	105
Şekil 109. Susurluk Havzası AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi	106
Şekil 110. Susurluk Havzası TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi	106
Şekil 111. Susurluk Havzası TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi	107
Şekil 112. Susurluk Havzası KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi	107

Şekil 113. Sakarya Havzası'nda ziyaret edilen tesis sayısı	108
Şekil 114. Sakarya Havzası atıksu tipine göre debi dağılımı	109
Şekil 115. Sakarya Havzası atıksu debisinin aylara göre değişimi	109
Şekil 116. Sakarya Havzası KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	111
Şekil 117. Sakarya Havzası BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	111
Şekil 118. Sakarya Havzası AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi	112
Şekil 119. Sakarya Havzası TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi	112
Şekil 120. Sakarya Havzası TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi	113
Şekil 121. Sakarya Havzası KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi	113
Şekil 122. Marmara Denizi Havzası KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	115
Şekil 123. Marmara Denizi Havzası BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi	115
Şekil 124. Marmara Denizi Havzası AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi	116
Şekil 125. Marmara Denizi Havzası TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi	116
Şekil 126. Marmara Denizi Havzası TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi	117
Şekil 127. Marmara Denizi Havzası KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi	117
Şekil 128. MARAAT yazılımı 'Parametreler' bilgi sekmesinin ekran görüntüsü	119
Şekil 129. İller bazında atıksu debilerinin değişimi	120
Şekil 130. İller bazında KOİ kirlilik yükünün değişimi	121
Şekil 131. İller bazında BOİ kirlilik yükünün değişimi	122
Şekil 132. İller bazında AKM kirlilik yükünün değişimi	123
Şekil 133. İller bazında TN kirlilik yükünün değişimi	124
Şekil 134. İller bazında TP kirlilik yükünün değişimi	125

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Proje ekibi, kurumları ve uzmanlık alanları	17
Tablo 2. Uzmanlar ve görevlendirildikleri iller	28
Tablo 3. Tesis sayısı ve atıksu debisine göre proses listesi	46
Tablo 4. Balıkesir ili toplam kirlilik yükü hesapları	50
Tablo 5. Bursa ili toplam kirlilik yükü hesapları	56
Tablo 6. Çanakkale ili toplam kirlilik yükü hesapları	62
Tablo 7. İstanbul ili toplam kirlilik yükü hesapları	68
Tablo 8. Kocaeli ili toplam kirlilik yükü hesapları.....	74
Tablo 9. Kütahya ili toplam kirlilik yükü hesapları.....	80
Tablo 10. Tekirdağ ili toplam kirlilik yükü hesapları.....	86
Tablo 11. Yalova ili toplam kirlilik yükü hesapları	92
Tablo 12. Marmara Havzası toplam kirlilik yükü hesapları.....	98
Tablo 13. Susurluk Havzası toplam kirlilik yükü hesapları	104
Tablo 14. Sakarya Havzası toplam kirlilik yükü hesapları	110
Tablo 15. Marmara Denizi Havzası toplam kirlilik yükü hesapları.....	114
Tablo 16. İllere göre atıksu debilerinin değişimi	120
Tablo 17. İllere göre KOİ kirlilik yükünün değişimi	121
Tablo 18. İllere göre BOİ kirlilik yükünün değişimi	122
Tablo 19. İllere göre AKM kirlilik yükünün değişimi	123
Tablo 20. İllere göre TN kirlilik yükünün değişimi.....	124
Tablo 21. İllere göre TP kirlilik yükünün değişimi.....	125
Tablo 22. Marmara Denizi Havzası'nda tesis verileri ve uzman görüşüne göre oluşan toplam kirlilik yükleri	126

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 1. Projenin amacı ve MARAAAT yazılımı ile ilgili İl Müdürlüğü'nde yapılan bilgilendirme toplantısı (<i>Bursa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-1</i>).....	29
Fotoğraf 2. Projenin amacı ve MARAAAT yazılımı ile ilgili İl Müdürlüğü'nde yapılan bilgilendirme toplantısı (<i>Bursa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2</i>).....	29
Fotoğraf 3. Projenin amacı ile ilgili BUSKİ Genel Müdürlüğü'nde yapılan bilgilendirme toplantısı (<i>BUSKİ Genel Müdürlüğü</i>).....	30
Fotoğraf 4. Projenin amacı ve MARAAAT yazılımı ile ilgili İl Müdürlüğü'nde yapılan bilgilendirme toplantısı (<i>Yalova Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü</i>).....	30
Fotoğraf 5. Projenin amacı ve MARAAAT yazılımı ile ilgili İl Müdürlüğü'nde yapılan bilgilendirme toplantısı (<i>Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü</i>)	31
Fotoğraf 6. Saha ziyareti (<i>YASKİ Birlik Başkanlığı, Yalova Evsel Atıksu Arıtma Tesisi</i>)	32
Fotoğraf 7. Saha ziyareti (<i>Yalova Kompozit ve Kimya İhtisas Organize Sanayi Bölgesi</i>)	32
Fotoğraf 8. Saha ziyareti (<i>Balya Evsel Atıksu Arıtma Tesisi, Balya/BALIKESİR</i>)	33
Fotoğraf 9. Saha ziyareti (<i>İbirler Kuzey Sağ Eksen Otoyol Hizmet Tesisi, Karesi/BALIKESİR</i>).....	33
Fotoğraf 10. Saha ziyareti (<i>Kristal Kola ve Meşrubat San. Tic. A.Ş. Karesi/BALIKESİR</i>)	34

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Marmara Denizi Havzası'nda müsilaj sorununun yaşanması ile Boğazlar ve Susurluk Havzası dahil Marmara Denizi Hidrolojik Havzasında ve bu havzadaki İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerinin tamamı ile Tekirdağ, Yalova, Kütahya, Balıkesir ve Çanakkale illerinin havzaya giren kısımlarında noktasal kaynaklardan gelen (evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesisleri) kirlilik yükleri MARAAAT Projesi ile belirlenmiştir.

07.10.2021 tarihinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Arbiotek Çevre Çözümleri Ar-Ge Ltd. Şti. arasında imzalanan sözleşme ile 'Marmara Denizi Havzası Noktasal Kirlilik Yüklerinin Tespiti (MARAAAT) Projesi' yürütülmüştür.

Projede; Konya Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Bursa Teknik Üniversitesi ve Gebze Teknik Üniversitelerinden uzmanlar yer almıştır. Saha çalışmalarında proje uzmanları ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü personelleri de görevlendirilmiştir.

Proje kapsamında; atıksu debisi 50 m³/gün üzerinde olan evsel/kentsel atıksu arıtma tesisleri, endüstriyel ve organize sanayi bölgesi atıksu arıtma tesisleri ile soğutma suyu deşarjı yapan sanayi tesisleri yerinde ziyaret edilerek incelenmiş olup, atıksu arıtma tesislerinin; mevcut durumu, kapasitesi, fiili atıksu debisi, atıksu karakterizasyonu, İdarenin 2021/13 sayılı Marmara Denizi Havza Eylem Planı Kapsamında Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesinde yer alan yeni deşarj standartlarına uyum için gerekli revizyon ihtiyacı ve yatırım maliyetleri belirlenmiştir.

'Marmara Denizi Havzası Noktasal Kirlilik Yüklerinin Tespiti (MARAAAT) Projesi' raporunda, ziyaret edilen İstanbul, Bursa, Kocaeli, Tekirdağ, Yalova, Kütahya, Balıkesir ve Çanakkale illerinde yer alan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden elde edilecek olan bilgilerin aktarıldığı MARAAAT yazılımı, tesislerin beyanları sonucu elde edilen bilgilere ve proje ekibinde yer alan uzmanların görüşlerine göre il ve havza bazında hesaplanan kirlilik yükü hesapları, arıtma tesislerinin revizyon durumları ve revizyon durumlarına göre hesaplanan yatırım maliyet analizlerine yer verilmektedir.

MARAAAT Projesi ile elde edilen verilere göre; il bazında hesaplanan kirlilik yükleri, gerekli revizyon ihtiyacı durumları ve bunun için gerekli yatırım maliyetleri aşağıda verilmiştir.

Marmara Denizi Havzası'nda tesis verileri ve uzman görüşüne göre oluşan toplam kirlilik yükleri

	Q_{TOPLAM}	KOİ (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
TESİS VERİSİ (18 AYLIK ORT)	5.409.380	1.243.789	671.264	766.413	156.765	15.547
UZMAN GÖRÜŞLERİ	5.853.034	1.436.340	745.626	881.618	193.786	21.005
FARK (%)	% 8	% 15	% 11	% 15	% 24	% 35

- Uzman görüşüne göre hesaplanan toplam debinin, tesis beyanlarına göre %8'lik fark ile daha fazla olduğu görülmüştür.
- Uzman görüşüne göre hesaplanan toplam KOİ yükünün, tesis beyanlarına göre %15'lik fark ile daha fazla olduğu görülmüştür.
- Uzman görüşüne göre hesaplanan toplam BOİ yükünün, tesis beyanlarına göre %11'lik fark ile daha fazla olduğu görülmüştür.
- Uzman görüşüne göre hesaplanan toplam AKM yükünün, tesis beyanlarına göre %15'lik fark ile daha fazla olduğu görülmüştür.
- Uzman görüşüne göre hesaplanan toplam TN yükünün, tesis beyanlarına göre %24'lük fark ile daha fazla olduğu görülmüştür.
- Uzman görüşüne göre hesaplanan toplam TP yükünün, tesis beyanlarına göre %35'lik fark ile daha fazla olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak, Marmara Denizi Havzası'nda ziyaret edilen tesislerde uzman görüşlerine göre hesaplanan kirlilik yükünün, tesislerin beyan ettikleri 18 aylık ortalama olarak hesaplanan kirlilik yüküne göre tüm parametreler için daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu farklılığın temel nedenleri aşağıda verilmektedir:

- Bazı evsel ve endüstriyel AAT'ler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve taşra teşkilatına atıksu arıtma tesislerinin işletme şartları (debi ve kirlilik konsantrasyonları) hakkında doğru bilgiyi vermemektedir.
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bağlı il müdürlüklerinde görevli denetim personeli tarafından yapılan denetimlerde tesislere ilişkin

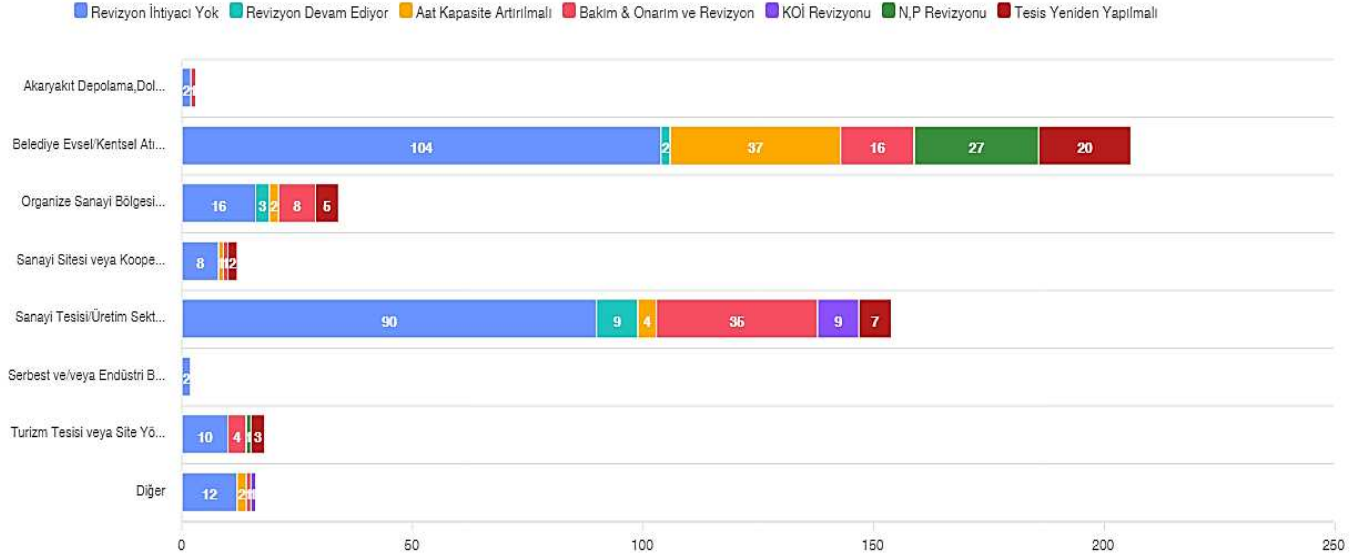
alınan bilgiler ve değerlendirmeler bazı tesisler için tam olarak tesisi yansıtmayabilmektedir.

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bağlı il müdürlükleri tarafından bazı illerde yer alan evsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerine yapılan denetimlerin sıklığı, tesisin atıksu deşarjı ve atıksu karakterizasyonundaki değişimleri görebilecek sıklıkta olamayabilmektedir.
- Atıksu arıtma tesislerinde iç izleme ve akredite laboratuvarlar tarafından yapılan denetim numuneleri analiz sonuçları bazı tesisler için gerçeği yansıtmamaktadır.

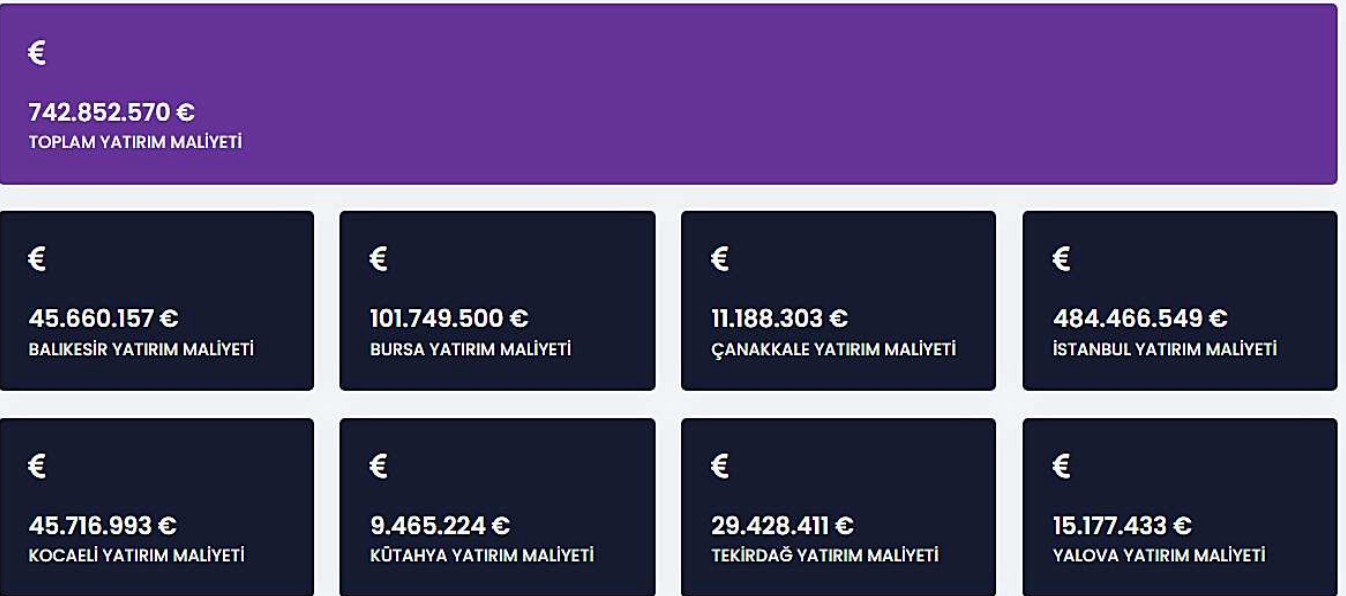
Proje kapsamında yerinde ziyaret edilen 445 tesisin, revizyon ihtiyacı durumu, İl bazında tesis sayılarına göre revizyon durumları, İl bazında ve tüm havza bazında gerekli yatırım maliyetleri aşağıda verilmektedir.

Tesis sayısına göre revizyon durumu

Revizyon Durumu	Tesis Sayısı
Revizyon İhtiyacı Yok	244
Revizyon devam ediyor	14
AAT Kapasitesi artırılmalıdır	46
Bakım & onarım ve revizyon gereklidir	66
Genelge kapsamında KOİ revizyonu gereklidir	10
N, P giderim revizyonu yapılmalıdır	28
Tesis yeniden yapılmalıdır	37

İl bazında tesis sayılarına göre revizyon durumları

İl bazında ve tüm havza bazında atıksu arıtma tesisleri için gerekli yatırım maliyetleri

Marmara Denizi Havzası'nda incelenen 445 adet evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinde gerekli olan revizyonların toplam yatırım maliyeti **742.852.570 Euro** olarak hesaplanmıştır.

2. GİRİŞ

2.1. İŞİN ADI VE KAPSAMI

İşin adı; “Marmara Denizi Havzası Noktasal Kirlilik Yüklerinin Tespiti (MARAAT) Projesi” dir.

Boğazlar ve Susurluk Havzası dahil Marmara Denizi Hidrolojik Havzasında ve bu havzadaki İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerinin tamamı ile Tekirdağ, Yalova, Kütahya, Balıkesir ve Çanakkale illerinin havzaya giren kısımlarında; atıksu debisi 50 m³/gün üzerinde olan evsel/kentsel atıksu arıtma tesisleri, endüstriyel ve organize sanayi bölgesi atıksu arıtma tesisleri ile soğutma suyu deşarjı yapan sanayi tesisleri yerinde ziyaret edilerek incelenmiş olup, atıksu arıtma tesislerinin; mevcut durumu, kapasitesi, fiili atıksu debisi, atıksu karakterizasyonu, İdarenin 2021/13 sayılı Marmara Denizi Havza Eylem Planı Kapsamında Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesinde yer alan yeni deşarj standartlarına uyum için gerekli revizyon ihtiyacı ve maliyetleri belirlenmiştir. Ayrıca, proje kapsamında toplanan tüm veriler proje ekibince anlık olarak dijital bir ortama aktarılmış olup, İdarenin proje ilerlemesini anlık olarak takip edebilmesi amacıyla canlı olarak paylaşılmıştır.

3. İŞİN SÜRESİ VE YERİ

3.1.İŞİN SÜRESİ

İşin başlangıç tarihi 08.10.2021 olup, süresi 21 gündür.

3.2.İŞİN YERİ

Hizmetin sağlanacağı yer: Boğazlar ve Susurluk Havzası dahil Marmara Denizi Hidrolojik Havzası ve bu havzadaki İstanbul, Bursa ve Kocaeli, Tekirdağ, Yalova, Kütahya, Balıkesir ve Çanakkale illeridir.

4. PROJENİN AMACI

Marmara Denizi Havzasında yer alan evsel/kentsel atıksu arıtma tesisleri ile endüstriyel atıksu arıtma tesislerinin yerinde incelenmesi, atıksu arıtma tesislerinin mevcut durumlarının tespiti ve revizyon ihtiyaçlarının belirlenmesi, evsel/kentsel ve endüstriyel atıksulardan kaynaklanan noktasal kirlilik yüklerinin tespiti, tesislerin bakım, onarım ve revizyon maliyetlerinin hesaplanmasıdır.

5. PROJE EKİBİ

Marmara Denizi Havzası Noktasal Kirlilik Yüklerinin Tespiti (MARAAT) Projesi çalışması çok disiplinli yaklaşım ile Arbiotek Çevre Çözümleri Ltd. Şti. bünyesinde oluşturulan 11 kişilik, konusunda uzman ekiple gerçekleştirilmiştir.

Proje ekibinde yer alan personelin görevleri ve isimlerini belirten liste ile personele ait uzmanlık alanları Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Proje ekibi, kurumları ve uzmanlık alanları

Görevi	Ünvanı/Adı	Kurumu	Uzmanlık Alanı
Proje Yürütücüsü	Prof.Dr. Bilgehan NAS	Arbiotek Çevre Çözümleri Ltd.Şti. Konya Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi	Atıksu Arıtımı, Atıksu Arıtma Tesisi Tasarımı ve İşletilmesi, Atıksuların Yeniden Kullanımı, Endüstriyel Kirlenme Kontrolü, Su Kalitesi Yönetimi
Proje Danışmanı / Araştırmacı	Prof.Dr. Mehmet İŞLEYEN	Bursa Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi	Fitoremediyasyon, Biyoremediyasyon, Toprak Kirliliği ve Kontrolü, Tehlikeli Atıklar
Proje Danışmanı / Araştırmacı	Prof.Dr. H. Güçlü İNSEL	İstanbul Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi	Biyoteknoloji, Temiz Üretim Teknolojileri, Su ve Atıksu Arıtımı
Proje Danışmanı / Araştırmacı	Prof.Dr. Mehmet ÇAKMAKÇI	Yıldız Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi	Atıksuların Toplanması ve Arıtımı, Su Kirliliği ve Kontrolü, Su Temini ve Arıtımı, Mühendislik ve Teknoloji
Proje Danışmanı / Araştırmacı	Prof.Dr. Sinan UYANIK	Bursa Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi	Atıksuların Anaerobik Arıtımı, Atıksuların Yeniden Kullanımı, Nehir Havza Yönetim Planları, Biyokütleden Yenilenebilir Enerji Eldesi
Proje Danışmanı / Araştırmacı	Doç.Dr. Mustafa Evren ERŞAHİN	İstanbul Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi	Atıksu ve İçmesuyu Arıtımı/Arıtma Tesislerinin Tasarımı, Yenilikçi Atıksu Arıtma Prosesleri, MeMBRan ve MeMBRan Biyoreaktör Teknolojileri,

Görevi	Ünvanı/Adı	Kurumu	Uzmanlık Alanı
			Atıksu Artımında Enerji Verimliliği, Endüstriyel Atıksu Arıtımı
Proje Danışmanı / Araştırmacı	Doç.Dr. Abdurrahman AKYOL	Gebze İleri teknoloji Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi	Atıksu Arıtımı, İleri Oksidasyon Teknolojileri, Fotokimyasal Oksidasyon, Fotokataliz Üretimi, Elektrokimyasal Prosesler, Elektrokimyasal Arıtma Prosesleri
Proje Danışmanı / Araştırmacı	Doç.Dr. Ahmet AYGÜN	Bursa Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi	Biyofilm Prosesleri, Endüstriyel Kirlenme Kontrolü, Atıksu Arıtımı, Elektrokimyasal Arıtma
Proje Danışmanı / Araştırmacı	Doç.Dr. Serdar KARA	Gebze İleri teknoloji Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi	Biyosensörler, İyon değişimi, Adsorpsiyon Uygulamaları, Elektrokoagülasyon, Elektro-oksidasyon MeMBRan Prosesler
Proje Danışmanı / Araştırmacı	Dr. Öğr. Üyesi Selim DOĞAN	Konya Teknik Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi	Arıtma Tesisi Hidroliği, Küresel İklim Değişikliği, Atıksu Arıtımı
Proje Danışmanı / Araştırmacı	Dr. Öğr. Üyesi Türker TÜRKEN	İstanbul Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi	Atıksu Arıtımı, MeMBRan Prosesler

6. ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

6.1. VERİ TOPLANMASI

Boğazlar ve Susurluk Havzası dahil Marmara Denizi Hidrolojik Havzasında ve bu havzadaki İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerinin tamamı ile Tekirdağ, Yalova, Kütahya, Balıkesir ve Çanakkale illerinin havzaya giren kısımlarında, ilgili kurum/kuruluşlardan bilgi/belge temini ve arazi çalışmaları ile ayrıntılı biçimde tespit edilmiştir.

6.2. KURUM VE KURULUŞLARDAN BİLGİ VE VERİ TEMİNİ

Marmara Denizi Havzası Noktasal Kirlilik Yüklerinin Tespiti (MARAAT) Projesinin nihai raporunun hazırlanması sürecinde aşağıda belirtilen kurum ve kuruluşlardan veri temin edilmiştir.

- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
- İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İSKİ)
- İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (BUSKİ)
- Bursa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- Kocaeli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İSU)
- Kocaeli Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (TESKİ)
- Tekirdağ Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- Yalova Su ve Kanalizasyon İşleri Müdürlüğü
- Yalova Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- Kütahya Su ve Kanalizasyon İşleri Müdürlüğü
- Kütahya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- Balıkesir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (BASKİ)
- Balıkesir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- Çanakkale Belediye Başkanlığı
- Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kurumlardan elde edilen veriler arasında:

- Denetime tabi olan tesislerin güncel durumları hakkında genel bilgileri,
- Alanı kapsayan geçmişe dönük yapılan denetimlerin analiz sonuçları,
- Kanalizasyon sistemine bağlı olmayan yerleşim yerlerinin listesi ve nüfus bilgileri,
- Kanalizasyon sistemine bağlı olan endüstriyel nitelikli atıksuların olduğu tesislerin listesi ve debi bilgileri temin edilmiştir.

6.3. ARAZİ ÇALIŞMALARI

Boğazlar ve Susurluk Havzası dahil Marmara Denizi Hidrolojik Havzasında ve bu havzadaki İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerinin tamamı ile Tekirdağ, Yalova, Kütahya, Balıkesir ve Çanakkale illerinin havzaya giren kısımlarında yer alan tesis bilgilerinin ilgili kurum/kuruluşlarından toplanması, tesislerin yerinde incelenmesi, Marmara Denizi Havza Eylem Planı Kapsamında Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesinde yer alan yeni deşarj standartlarına uyum için gerekli revizyon ihtiyacının yerinde belirlenmesi, proje ekibi tarafından arazi çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Arazi çalışmasına proje yürütücüsü ile birlikte proje uzmanları, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı personeli, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü personeli de eşlik etmiştir.

6.4. BÜRO ÇALIŞMALARI

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan elde edilen veriler doğrultusunda havzada yer alan İstanbul, Bursa, Kocaeli, Tekirdağ, Yalova, Kütahya, Balıkesir ve Çanakkale illerinde yer alan atıksu arıtma tesislerinin lokasyonlarının belirlenmesi, güzergâh çalışmalarının planlanması, tesisler ile ilgili elde edilen verilerin veri tabanına aktarılması için MARAAAT yazılım sisteminin oluşturulması ve arazi çalışmaları sonucunda elde edilen veriler değerlendirilerek İdarenin belirttiği formata uygun olarak raporlama çalışmaları yürütülmüştür.

6.5. KİRLİLİK YÜKÜ HESAPLAMALARI

Marmara Denizi Havzası'nda yer alan İstanbul, Bursa, Kocaeli, Tekirdağ, Yalova, Kütahya, Balıkesir ve Çanakkale illerinde atıksu debisi 50 m³/gün üzerinde olan AAT'lerin, noktasal kirlilik yüklerinin tespiti için tesisler yerinde ziyaret edilmiştir. Saha ziyareti, her ilde proje ekibinde yer alan uzmanlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Tesislerin minimum, ortalama ve maksimum atıksu debileri ile 2020 ve 2021 yılına ait 18 aylık analiz sonuçları saha ziyareti sırasında tesis yetkililerinden temin edilmiştir. Ayrıca uzmanlar, saha ziyareti gözlemlerine dayanarak ve tesisten temin edilen 18 aylık analiz sonuçlarını da göz önünde bulundurarak 'uzman görüşü' adı altında tesise gelen ortalama debi ve KOİ, BOİ, AKM, TN, TP parametre değerlerini belirleyerek MARAAAT yazılımına aktarmışlardır.

Tesislerden elde edilen 18 aylık ortalama analiz sonuçları ve uzman görüşlerine göre her il için aylık toplam debi ve KOİ, BOİ, AKM, TN, TP parametreleri için kirlilik yükleri hesaplanmıştır. 8 il ve 3 havza için hesaplanan kirlilik yükü hesapları ve grafikleri, “7.3. Tesis Verilerine Göre İller Bazında Kirlilik Yükü Hesapları” ile “7.4. Tesis Verilerine Göre Havza Bazında Kirlilik Yükü Hesapları” başlığı altında verilmiştir.

6.6. YATIRIM MALİYETİ HESAPLAMALARI

Marmara Denizi Havzasında yer alan 8 ilde arıtma tesislerinde saha ziyareti gerçekleştirilerek, tesislerin revizyon durumları belirlenmiştir. Proje kapsamında 7 farklı revizyon durumu belirlenmiştir. Belirlenen revizyon durumlarına göre il ve havza bazında yatırım maliyeti hesapları yapılmıştır. Maliyet hesaplarında dikkate alınan revizyon durumları aşağıdaki gibidir:

- Revizyon ihtiyacı yok
- Revizyon devam ediyor
- AAT kapasitesi arttırılmalıdır
- Bakım, onarım ve revizyon gereklidir
- Genelge kapsamında KOİ revizyonu gereklidir
- N,P giderim revizyonu yapılmalıdır
- Tesis yeniden yapılmalıdır

“Revizyon ihtiyacı yok” durumu için, maliyet hesabı yapılmamıştır.

“Revizyon devam ediyor” durumu için, tesisin revizyonu için önceden yapılmış revizyon projesi var ise, hesaplanan toplam maliyet dikkate alınarak tesisin yatırım maliyeti hesaplanmıştır.

“AAT kapasitesi arttırılmalıdır” durumu, tesisin kapasite artışı için gerekli olan ilave debi dikkate alınarak Prof.Dr. Bilgehan NAS, Prof.Dr. İsmail KOYUNCU, Prof.Dr. Güçlü İNSEL ve Prof.Dr. Mehmet ÇAKMAKÇI’ nın daha önceki yapmış oldukları çalışmalarda elde ettikleri maliyet analiz denklemleri kullanılarak tesisin yatırım maliyeti hesaplanmıştır.

“Bakım, onarım ve revizyon gereklidir” durumu, evsel/kentsel AAT’ler için N,P giderimi ve endüstriyel AAT’lerde genelge kapsamındaki KOİ revizyonu haricindeki tüm bakım, onarım ve revizyon faaliyetleri için belirlenmiştir. Proje kapsamında belirlenen 20.000 Euro, 50.000 Euro, 100.000 Euro, 200.000 Euro, 500.000 Euro,

1.000.000 Euro maliyetlerinden biri proje uzmanı tarafından seçilerek maliyet hesabı yapılmıştır.

“Genelge kapsamında KOİ revizyonu gereklidir” durumu, idarenin 2021/13 sayılı Marmara Denizi Havza Eylem Planı Kapsamında Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesinde yer alan yeni deşarj standartlarına uyumu için belirlenmiştir. Proje kapsamında endüstriyel AAT’ler için belirlenen 20.000 Euro, 50.000 Euro, 100.000 Euro, 200.000 Euro, 500.000 Euro, 1.000.000 Euro maliyetlerinden biri seçilerek maliyet hesabı yapılmıştır.

“N,P giderim revizyonu yapılmalıdır” durumu, tesislerin atıksu debileri dikkate alınarak Prof.Dr. Bilgehan NAS, Prof.Dr. İsmail KOYUNCU, Prof.Dr. Güçlü İNSEL ve Prof.Dr. Mehmet ÇAKMAKÇI’ nın daha önceki yapmış oldukları çalışmalarda elde ettikleri maliyet analiz denklemleri kullanılarak tesisin yatırım maliyeti hesaplanmıştır.

“Tesis yeniden yapılmalıdır” durumu, tesisin mevcut halinin bakım onarım faaliyetleri veya N,P giderim revizyonu ile verimli bir şekilde işletilebilmesi mümkün görülmeyen tesisler için “tesis yeniden yapılmalıdır” kararı alınmıştır. ‘Tesis Yeniden Yapılmalıdır’ kararı verilen tesislerin yatırım maliyetlerinin hesabında 20+15 yıl olarak gelecekteki nüfus ve debi hesabı yapılmamıştır. Tesise gelen mevcut debi üzerinden maliyet hesabı yapılmıştır. Bu tesisler için belirlenen yatırım maliyetin, gelecekteki nüfusa göre hesaplanan maliyetten daha düşük olacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu tesisler için, tesise gelen mevcut atıksu debisi dikkate alınarak Prof.Dr. Bilgehan NAS, Prof.Dr. İsmail KOYUNCU, Prof.Dr. Güçlü İNSEL ve Prof.Dr. Mehmet ÇAKMAKÇI’ nın daha önceki yapmış oldukları çalışmalarda elde ettikleri maliyet analiz denklemleri kullanılarak tesisin yatırım maliyeti hesaplanmıştır.

7. ARAŞTIRMA BULGULARI

7.1. MARAAT YAZILIMI

Proje kapsamında havza sınırları içerisinde kalan 8 farklı ilde ziyaret edilen tesislerden elde edilen bilgilerin, veri tabanına aktarılması için MARAAT yazılım sistemi oluşturulmuştur. Yazılıma telefon, tablet ve bilgisayarlardan erişim sağlanabilmektedir. Geliştirilen yazılıma, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan temin edilen atıksu debisi 50 m³/gün altı ve üzeri olan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinin bilgileri aktarılmıştır. Proje ekibinde yer alan uzmanlara ve belediyelere kullanıcı adı ve şifre tanımlanarak tesisler ile ilgili bilgilerin yazılıma aktarılması sağlanmıştır.

Belediyelerdeki yetkilendirilmiş kişilerce girilen bilgiler kontrol edilerek, saha planlaması gerçekleştirilmiştir. Yazılım anlık olarak belediyeler tarafından girilen bilgilerin izlenmesine, düzenlenmesine ve istatistiksel değerlendirilmesine imkân sağlamaktadır. Şekil 1'de MARAAT yazılımının ekran girişi ve Şekil 2 ile Şekil 3'de ekran görüntüleri verilmektedir.

Giriş Yap

Email Adresiniz

Şifreniz

Giriş Yap

Şekil 1. MARAAT yazılımı giriş ekranı

Prof.Dr. Bilgehan NAS
Konya Teknik Üniversitesi
Çıkış Yap

Kısayollar

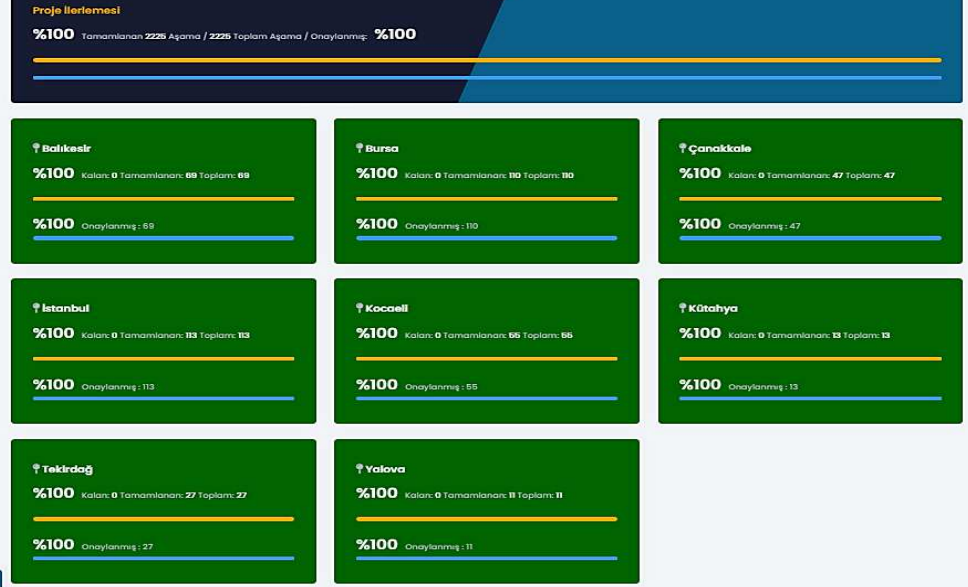
- Ana Sayfa
- Onay Bekleyenler 0
- Onaylı Tesisler 445
- İncelenen Tesisler
- Tüm Tesisler
- Yeni Tesis Ekle
- Yerleşim Yerleri
- Soğutma Suları
- Tesisler Haritası
- Desarj Haritası
- Son İşlemlerim

Hoşgeldiniz Prof.Dr. Bilgehan NAS

786 TOPLAM KAYITLI TESİS

445 TOPLAM GEZİLECEK TESİS

445 ONAYLANMIŞ TESİS SAYISI

Şekil 2. MARAAT yazılımı ekran görüntüsü

Prof.Dr. Bilgehan NAS
Konya Teknik Üniversitesi
Çıkış Yap

Kısayollar

- Ana Sayfa
- Onay Bekleyenler 0
- Onaylı Tesisler 445
- İncelenen Tesisler
- Tüm Tesisler
- Yeni Tesis Ekle
- Yerleşim Yerleri
- Soğutma Suları
- Tesisler Haritası
- Desarj Haritası
- Son İşlemlerim

İncelenen Tesisler

Q Arama... İl: Tümü İlçe:

#	BAŞLIK	İL	İLÇE	DURUM	EVSEL	TESİS DURUMU
3	BALIKESİR (MERKEZ) ATIKSU ARITMA TESİSİ_izinli	Balıkesir	Altıeylül	Onaylı	90000 m ³ Kentse	Aktif
4	BALIKESİR ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ	Balıkesir	Altıeylül	Onaylı	4500 m ³ Endüstriyel	Aktif
5	BALIKESİR ÖLMEZ GIDA İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	Balıkesir	Altıeylül	Onaylı	200 m ³ Endüstriyel	Aktif
6	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SANAYİ İ A.Ş.	Balıkesir	Altıeylül	Onaylı	110 m ³ Endüstriyel	Aktif
7	BURCU GIDA KONSERVEÇİLİK VE SALÇA SAN. A.Ş. OVAKÖY ŞUBESİ	Balıkesir	Altıeylül	Onaylı	200 m ³ Endüstriyel	Aktif
9	SEVİLMİŞ TARIM VE HAYVANCILIK ÜRÜNLERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	Balıkesir	Altıeylül	Onaylı	106 m ³ Endüstriyel	Aktif
10	VARAKA KAĞIT SANAYİ A.Ş. BALIKESİR ŞUBESİ	Balıkesir	Altıeylül	Onaylı	4280 m ³ Endüstriyel	Aktif
11	BALIKESİR SU KANALİZASYON İDARESİ (BALYA AAT)	Balıkesir	Balya	Onaylı	450 m ³ Evsel	Aktif

Şekil 3. MARAAT yazılımı ekran görüntüsü

Tesislerden elde edilen bilgiler, yazılımda 5 farklı başlık altında kaydedilmektedir. Şekil 4’de örneğin, Balıkesir Merkez AAT’den elde edilen bilgilerin MARAAT yazılımına aktarılması için tasarlanan bilgi sekmesinin ekran görüntüsü verilmektedir.

The screenshot shows the MARAAT software interface. The title bar reads 'BALIKESİR (MERKEZ) ATIKSU ARITMA TESİSİ_izinlidt'. The top navigation bar has five tabs: 'Genel Bilgiler', 'Prosesler', 'Genel Durum', 'Parametreler', and 'Fotoğraflar'. The 'Genel Bilgiler' tab is active. The main content area contains a form with the following fields:

- Tesis Kapatılmış:** Radio buttons for 'Aktif' (selected), 'Tesis Kapatılmış', 'Mükerrer Kayıt Yapılmış', and 'Proje Kapsamı Dışında'.
- Tesis Kimlik No:** Text input field containing '225823384'.
- Tesis Adı *:** Text input field containing 'BALIKESİR (MERKEZ) ATIKSU ARITMA TESİSİ_izinlidt'.
- il *:** Dropdown menu showing 'Balıkesir'.
- İlçe *:** Dropdown menu showing 'Altıeylül'.
- Tesis Kapak Fotoğrafı:** Image upload area showing a preview of a facility photo.

Below the dropdown menus, there is a small note: 'Eğer 1 adet görünüyorsa il değiştirip deneyin.'

Şekil 4. MARAAT yazılımı ekran görüntüsü

‘Genel Bilgiler’ kısmında; tesisin ismi, kimlik numarası, hangi il ve ilçede bulunduğu, tesis kapak fotoğrafı, hangi havzada yer aldığı, tesis statüsü, SKKY/KAAY Tablo numarası, çalışma süresi (gün), AAT kapasitesi ($m^3/gün$), atıksu miktarı ($m^3/gün$), tesisin yapım yılı, tesis yetkilisinin bilgileri, atıksuyun deşarj edildiği alıcı ortam adı, tesis proje raporuna göre ve mevcut işletme durumuna göre parametrelerin giriş konsantrasyon değerleri, çamur miktarı, katı madde muhtevası ve tesis konum koordinatlarının bilgileri yer almaktadır.

‘Prosesler’ kısmında; tesise gelen ham atıksuyun hangi arıtma prosesine göre arıtıldığı ve arıtma üniteleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

‘Genel Durum’ kısmında; AAT’nin mevcut ve atıl durumda olup olmadığı ve tesis ile ilgili revizyon durumu yer almaktadır.

‘Parametreler’ kısmında; tesislerden temin edilen 18 aylık analiz sonuçları ile debi bilgileri, proje ekibinde yer alan uzmanların sahadaki gözlemleri sonucunda uzman

analiz sonuçları ve tesisi denetlemekle yükümlü olan Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri'nden temin edilen denetim analiz sonuçları yer almaktadır.

'Fotoğraflar' kısmında; tesisin, saha ziyaretinde çekilmiş fotoğrafları yer almaktadır.

MARAAT yazılımında yer alan bilgilerin saha ziyareti sırasında tesis yetkililerinden hızlı ve eksiksiz bir şekilde temin edilebilmesi için Ek 1'de verilen bilgi alma formu hazırlanmış, tesis yetkililerine ve firmaların çevre danışmanlık firmalarına iletilmiştir. MARAAT yazılımı ile tesislerden elde edilen tüm bilgiler, kirlilik yükü hesaplamaları, revizyon ihtiyacı durumları ve gerekli yatırım maliyeti analizleri incelenen 445 arıtma tesisi için rapor formatında hazırlanıp "Atıksu Arıtma Tesisleri Kimlik Kartları" olarak Ek 2'de sunulmuştur.

Proje kapsamında 50 m³/gün ve üzeri olan AAT'leri haricinde soğutma suyu deşarjı yapan tesislerde yerinde ziyaret edilmiştir. Soğutma suyu deşarjı yapan tesislerin kurulu kapasiteleri ve ortalama debileri yazılıma aktarılmıştır.

Kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin nüfus bilgileri ise illerin su ve kanalizasyon idarelerinden temin edilerek yazılıma aktarılmıştır.

Şekil 5'te soğutma suları, Şekil 6'da ise yerleşim yerleri ile ilgili bilgilerin yazılımdaki ekran görüntüleri verilmektedir.

Prof.Dr. Bilgehan NAS
Konya Teknik Üniversitesi
Çıkış Yap

Kısayollar

- Ana Sayfa
- Onay Bekleyenler 0
- Onaylı Tesisler 445
- İncelenen Tesisler
- Tüm Tesisler
- Yeni Tesis Ekle
- Yerleşim Yerleri
- Soğutma Suları**
- Tesisler Haritası
- Desarj Haritası
- Son İşlemlerim

Soğutma Suları

Soğutma Suları
Toplam kayıt: 25

ID	İstasyon	Adı	İl	İlçe	Kurulu Kapasite	Q _{ort}	Durum
2	Çanakkale Cenal End.	CENAL ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKET	Çanakkale	Biga	9.800.000	3.657.600	Aktif
4	Çanakkale İçdaş 1 SS	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULAŞIM SAN. A.Ş.-BIGA ŞUBESİ	Çanakkale	Biga	1.781.904	41.000	Aktif
5	Çanakkale İçdaş 2 SS	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULAŞIM SAN. A.Ş.-BIGA ŞUBESİ	Çanakkale	Biga	528.000	3.855	Aktif
1	Çanakkale İçdaş 3 SS	İÇDAŞ ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİM VE YATIRIM A.Ş.-BEKİRÜ TERMİK SANTRALI	Çanakkale	Biga	4.528.176	116.912	Aktif
3	Çanakkale İçdaş 4 SS	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULAŞIM SAN. A.Ş.-BIGA ŞUBESİ	Çanakkale	Biga	1.781.904		Aktif
23	Çanakkale Liman İşletmeleri	ÇANAKKALE LIMAN İŞLETMELERİ	Çanakkale	Merkez		100	Aktif
20	ETİ MADEN SÜLFÜRİK ASİT	ETİ MADEN SÜLFÜRİK ASİT ÜRETİM TESİSİ	Balıkesir	Bandırma		2.485	Aktif
21	EÜAŞ İSTANBUL DOĞAL GAZ SANTRALLERİ İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ (A)	A İSTASYONU	İstanbul	Beylikdüzü	108.000	1.296.000	Aktif
22	EÜAŞ İSTANBUL DOĞAL GAZ SANTRALLERİ İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ (B)	B İstasyonu	İstanbul	Avcılar	66.600	799.200	Aktif
26	Gemlik Gübre Sanayii A.Ş.	Gemlik Gübre Sanayii A.Ş.	Bursa	Gemlik	16.800	960	Aktif
18	İstanbul EÜAŞ A SS	EÜAŞ TEKİRDAĞ DOĞALGAZ SANTRALLARI İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ A SANTRALI	İstanbul	Beylikdüzü	2.592.000	0	Aktif
19	İstanbul EÜAŞ B SS	EÜAŞ TEKİRDAĞ DOĞALGAZ SANTRALLARI İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ B SANTRALI	İstanbul	Beylikdüzü	1.440.000	0	Aktif
14	Kocaeli Aslan Çimento SS	OYAK ÇİMENTO FABRİKALARI A.Ş.-ASLAN ÇİMENTO ŞUBESİ	Kocaeli	Gebze	72.000	54.298	Aktif
15	Kocaeli Çalakoğlu 1 SS	Çalakoğlu Metalurji A.Ş.- Dilovası Elektrik Santralleri ve Hava Ayırma Tesisleri Şubesi	Kocaeli	Gebze	10.000	5.46.048	Aktif
17	Kocaeli Diler SS	Diler Demir Çelik	Kocaeli	Gebze	7.200	3.700	Aktif

Şekil 5. Soğutma suları yazılım ekran görüntüsü

Prof.Dr. Bilgehan NAS
Konya Teknik Üniversitesi
Çıkış Yap

Kısayollar

- Ana Sayfa
- Onay Bekleyenler 0
- Onaylı Tesisler 445
- İncelenen Tesisler
- Tüm Tesisler
- Yeni Tesis Ekle
- Yerleşim Yerleri**
- Soğutma Suları
- Tesisler Haritası
- Desarj Haritası
- Son İşlemlerim

Yerleşim Yerleri

Yerleşim Yerleri
Toplam kayıt: 100

ID	İl	İlçe	Adı	Nüfus	İşlem
3	Yalova	Yalova	Güneyköy	442	
4	Yalova	Yalova	Kurtköy	552	
5	Yalova	Armutlu	Fıstıklı	1360	
6	Yalova	Yalova	Sugören	1627	
7	Yalova	Altınova	Ahmediye	164	
8	Yalova	Altınova	Aktoprak	80	
9	Yalova	Armutlu	Hayriye	75	
10	Yalova	Altınova	Çavuşköy	172	
11	Yalova	Altınova	Fevziye	243	
12	Yalova	Armutlu	Kapaklı	871	

Şekil 6. Yerleşim yerleri yazılım ekran görüntüsü

7.2. MARMARA DENİZİ HAVZASINDA EVSEL/KENTSEL VE ENDÜSTRİYEL AAT'LERDE YAPILAN İNCELEMELER

Havza genelinde tüm AAT'lerinin yerinde incelenmesi için saha planlaması yapılmıştır. AAT ziyaretlerinde; Konya Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümünden Prof.Dr. Bilgehan NAS ve Dr.Öğr.Üyesi Selim DOĞAN, Bursa Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümünden Prof.Dr. Sinan UYANIK, Prof.Dr. Mehmet İŞLEYEN ve Doç.Dr. Ahmet AYGÜN, İstanbul Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümünden Prof.Dr. Güçlü İNSEL, Doç.Dr. Mustafa Evren ERŞAHİN ve Dr.Öğr.Üyesi Türker TÜRKEN, Yıldız Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümünden Prof.Dr. Mehmet ÇAKMAKÇI, Gebze Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümünden Doç.Dr. Serdar KARA ve Doç.Dr. Abdurrahman AKYOL ve bakanlık personellerinin de yer aldığı proje ekibi ile gerçekleştirilmiştir.

Bunun yanında, proje uzmanlarına Yıldız Teknik Üniversitesi'nden Arş.Gör. Oruç Kaan Türk, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Arş.Gör.Gökşin Özyıldız, Bursa Teknik Üniversitesi'nden Arş.Gör.Tuba Arıdil ve Arş.Gör. Elif Yakamercan, Gebze Teknik Üniversitesi'nden Arş.Gör. Dilara Öztürk destek vermiştir.

Uzmanlar, 8 farklı il için görevlendirilmiştir. Uzmanlar ve görevlendirildikleri iller Tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2. Uzmanlar ve görevlendirildikleri iller

UZMAN ADI	İL
Prof.Dr. Bilgehan NAS	Yalova
Prof.Dr. Sinan UYANIK	Balıkesir
Dr.Öğr.Üyesi Selim DOĞAN	Çanakkale
Prof.Dr. Mehmet İŞLEYEN	Bursa
Doç.Dr. Ahmet AYGÜN	Kütahya
Doç.Dr. Mustafa Evren ERŞAHİN Dr. Öğr. Üyesi Türker TÜRKEN	İstanbul
Prof.Dr. Güçlü İNSEL Doç.Dr. Abdurrahman AKYOL Doç.Dr. Serdar KARA	Kocaeli
Prof.Dr. Mehmet ÇAKMAKÇI	Tekirdağ

İl bazında yapılan tesis incelemelerinde; tesisin bulunduğu il büyükşehir belediyesi ise ilgili su ve kanalizasyon idaresi ve çevre ve şehircilik il müdürlükleri ziyaret edilerek projenin amaç, kapsamı ve tesis ziyaretleri planlaması ile ilgili bir toplantı yapılmıştır (Fotoğraf 1, Fotoğraf 2, Fotoğraf 3, Fotoğraf 4, Fotoğraf 5).

Fotoğraf 1. Projenin amacı ve MARAAT yazılımı ile ilgili İl Müdürlüğü'nde yapılan bilgilendirme toplantısı (*Bursa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-1*)

Fotoğraf 2. Projenin amacı ve MARAAT yazılımı ile ilgili İl Müdürlüğü'nde yapılan bilgilendirme toplantısı (*Bursa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2*)

Fotoğraf 3. Projenin amacı ile ilgili BUSKİ Genel Müdürlüğü'nde yapılan bilgilendirme toplantısı (BUSKİ Genel Müdürlüğü)

Fotoğraf 4. Projenin amacı ve MARAAT yazılımı ile ilgili İl Müdürlüğü'nde yapılan bilgilendirme toplantısı (Yalova Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

Fotoğraf 5. Projenin amacı ve MARAAAT yazılımı ile ilgili İl Müdürlüğü'nde yapılan bilgilendirme toplantısı (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

Her ilde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın taşra teşkilatları olan Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri ziyaret edilerek proje hakkında bilgi verilmiş, ildeki AAT'ler ile ilgili İl Müdürlüklerinde mevcut olan veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Tesis ziyaretleri il müdürlüklerinin belirlediği yetkili personeller ile birlikte gerçekleştirilmiştir.

Tesis incelemelerinde, arıtma tesisine ham atıksuyun ulaştığı ilk üniteden başlanılarak deşarj noktasına kadar tüm prosesler incelenmiştir ve MARAAAT yazılım sisteminde yer alan bilgiler, saha ziyareti sırasında tesis yetkilileri ile birlikte doldurulmuştur. Aşağıda saha ziyaretlerinden görseller verilmektedir (Fotoğraf 6, Fotoğraf 7, Fotoğraf 8, Fotoğraf 9, Fotoğraf 10).

Fotoğraf 6. Saha ziyareti (YASKİ Birlik Başkanlığı, Yalova Evsel Atıksu Arıtma Tesisi)

Fotoğraf 7. Saha ziyareti (Yalova Kompozit ve Kimya İhtisas Organize Sanayi Bölgesi)

Fotoğraf 8. Saha ziyareti (Balya Evsel Atıksu Arıtma Tesisi, Balya/BALIKESİR)

Fotoğraf 9. Saha ziyareti (İbirlers Kuzey Sağ Eksen Otoyol Hizmet Tesisi, Karesi/BALIKESİR)

Fotoğraf 10. Saha ziyareti (*Kristal Kola ve Meşrubat San. Tic. A.Ş. Karesi/BALIKESİR*)

7.3. PROJE YAKLAŞIMI, HAVZADA MEVCUT DURUM VE REVİZYON İHTİYAÇLARI

‘Marmara Denizi Havzası Noktasal Kirlilik Yüklerinin Tespiti (MARAAT) Projesi’ kapsamında atıksu debisi 50 m³/gün ve üzeri olan toplam 445 atıksu arıtma tesisi yerinde incelenmiştir. Atıksu arıtma tesisleri, MARAAT yazılımında atıksu tipine göre evsel, kentsel ve endüstriyel olmak üzere sınıflandırılmıştır.

MARAAT yazılımında ‘*Genel Bilgiler*’ kısmında tesislerin beyanları sonucunda elde edilen ve mevcutta tesise gelen atıksu debi miktarları ile atıksu arıtma tesisi kapasitelerinin olduğu sekme yer almaktadır.

Saha ziyareti sırasında; tesis beyanlarına göre bildirilen atıksu arıtma tesisi kapasitesi ve atıksu miktarları belirlenmiş olup ayrıca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın verilerine göre ilgili tesis için kayıt altında olan atıksu debileri de güncellenmiştir.

Kentsel atıksu arıtma tesislerine gelen atıksu debileri belirlenirken, saha ziyareti sırasında tesislerin beyanlarına göre endüstriyel tesislerden gelen atıksu debileri de belirlenmiştir. Böylece kentsel atıksu arıtma tesise gelen hem evsel hem endüstriyel atıksu debileri belirlenmiştir.

Evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden, 2020 yılının tamamı ve 2021 yılının 1-6 ayları arası olmak üzere toplam 18 aylık KOİ, BOİ₅, AKM, TN ve TP parametrelerinin konsantrasyon değerleri ile aylık ortalama debileri elde edilerek MARAAT yazılım sisteminin ‘*Parametreler*’ kısmına aktarılmıştır.

Ayrıca proje ekibinde yer alan uzmanlar tarafından ‘uzman görüşü’ adı altında saha ziyareti sırasında gözlemleri sonucunda ortalama KOİ, BOİ₅, AKM, TN ve TP parametrelerinin konsantrasyon değerleri ile tesisinin ortalama debisi de yazılıma aktarılmıştır.

Elde edilen bu veriler doğrultusunda Marmara Denizi Havzası Noktasal Kirlilik Yüklerinin Tespiti (MARAAT) Projesi’nin raporunda, saha ziyareti sırasında **“tesislerin beyan ettikleri 18 aylık ortalama debi ve konsantrasyonlara göre”** il ve havza bazında kirlilik yükü hesapları ve MARAAT projesinde yer alan uzmanların gözlemleri sonucunda **“uzman görüşüne göre”** Marmara Denizi Havzası kirlilik yükü hesapları ayrı ayrı yapılmıştır.

Proje kapsamında atıksu arıtma tesislerinin haricinde, Marmara Denizi Havzası'nda yer alan soğutma suyu deşarjı yapan sanayi tesisleri de yerinde ziyaret edilmiş olup tesislerin kurulu kapasiteleri, il bazında soğutma suyu deşarjı yapan tesis sayısı ve ortalama debileri MARAAT yazılım sistemine kaydedilmiştir.

Marmara Denizi Havzası'nda yer alan 8 farklı ilin su ve kanalizasyon idarelerinden kanalizasyon şebekesi olup atıksu arıtma tesisi olmayan yerleşim yerlerinin nüfus bilgileri temin edilerek toplam debileri hesaplanmıştır. Soğutma suyu deşarjı yapan tesislerin sayısı ve toplam debileri ile kanalizasyon şebekesi olup atıksu arıtma tesisi olmayan yerleşim yerlerinin toplam debileri, rapor içerisinde her il için hesaplanan kirlilik yükü hesaplamaları başlığı altında verilmiştir.

'Marmara Denizi Havzası Noktasal Kirlilik Yüklerinin Tespiti (MARAAT) Projesi'nin raporunda, kirlilik yükü hesaplamalarında ve elde edilen verilere göre grafiklerin oluşturulmasında kullanılan "**debi tanımları**" aşağıda verilmektedir:

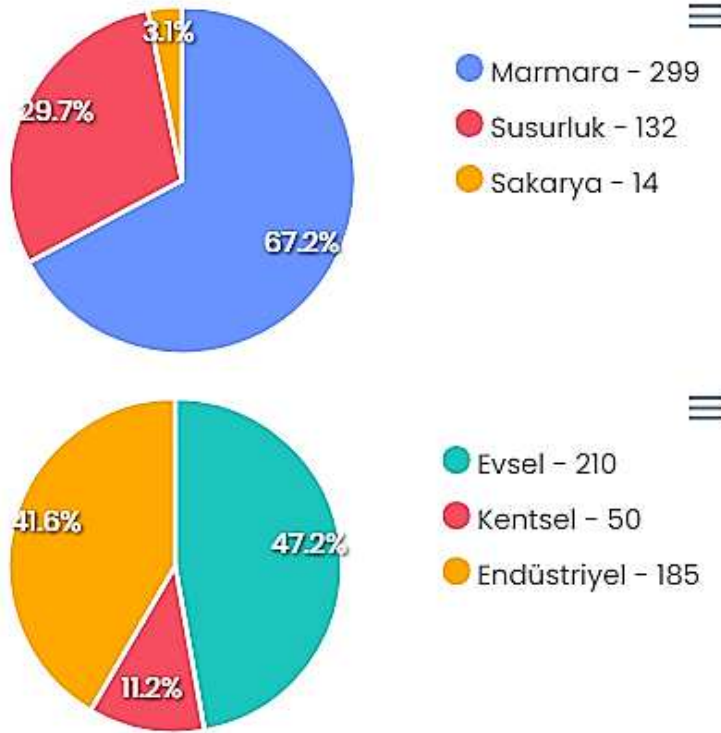
- MARAAT yazılımının 'Genel Bilgiler' sekmesinde, tesisten elde edilen '*Mevcut Atıksu Miktarı*' dikkate alınarak hesaplanan debi,
- MARAAT yazılımının 'Parametreler' sekmesinde tesislerin beyanları sonucunda hesaplanan 18 aylık ortalama debi,
- MARAAT yazılımının 'Parametreler' sekmesinde uzman görüşleri sonucunda hesaplanan debidir.

Marmara Denizi Havzasında 8 farklı ilde ziyaret edilen **50 m³/gün üzeri** atıksu debisine sahip olan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerine gelen fiili debiler ve atıksu tipine göre tesis sayısı aşağıda verilmektedir:

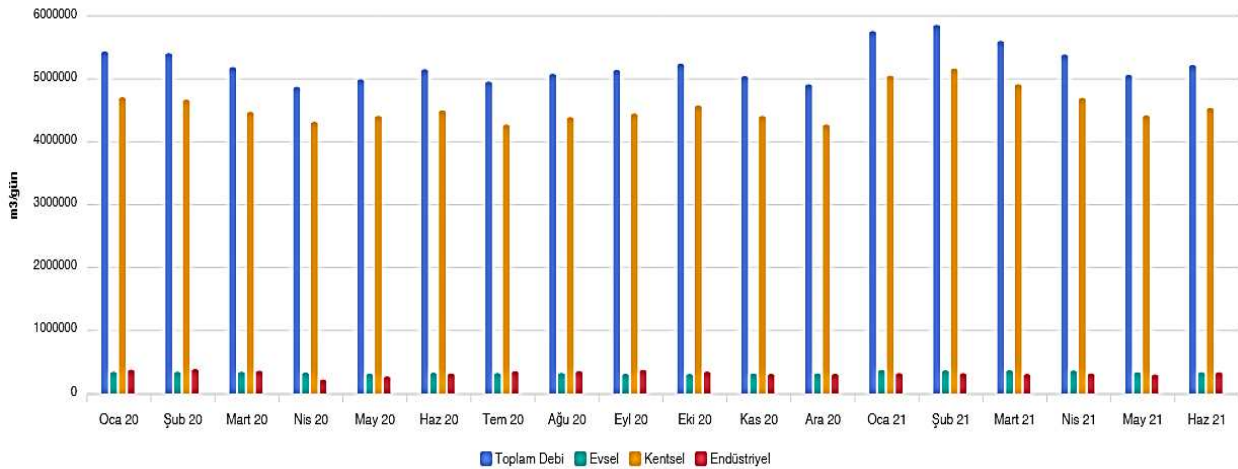
- 210'u evsel atıksu arıtma tesisi olup toplam evsel atıksu debisi 461.765 m³/gün'dür.
- 185'i endüstriyel atıksu arıtma tesisi olup toplam endüstriyel atıksu debisi 479.727 m³/gün'dür.
- 50'si ise kentsel atıksu arıtma tesisi olup, toplam kentsel atıksu debisi 4.797.283 m³/gün'dür.
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen endüstriyel atıksu debisi: 426.432 m³/gün,
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen evsel atıksu debisi: 4.370.851 m³/gün'dür.

Aktif olan ve atıksu debisi 50 m³/gün üzerinde olan 445 tesisin toplam atıksu debisi 5.738.775 m³/gün'dür.

Şekil 7'de aktif ve atıksu miktarı 50 m³/gün üzeri olan AAT sayılarının dağılımı ve Şekil 8'de incelenen tesislerin 2020 ve 2021 yıllarında aylara göre toplam atıksu debilerinin değişimi verilmektedir.

Şekil 7. 50 m³/gün üzerinde atıksu debisi olan AAT'lerin atıksu tipi ve havza bazında dağılımı

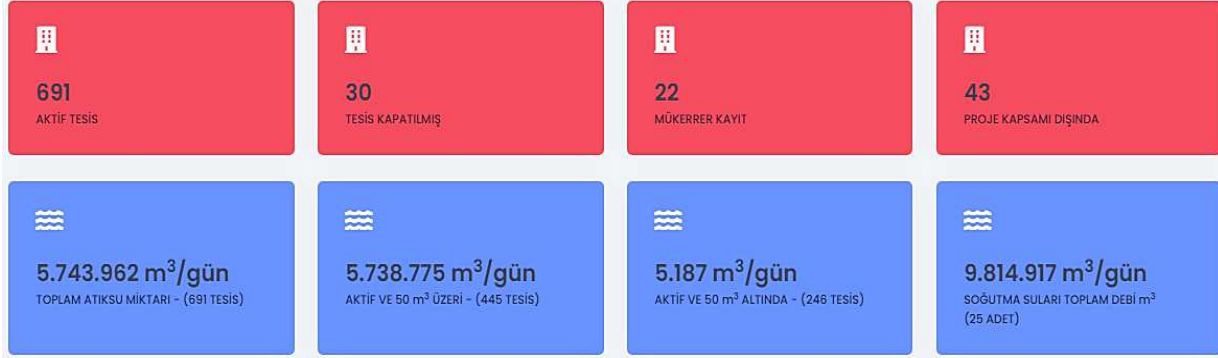

Şekil 8. Marmara Denizi Havzasında AAT'lerin atıksu debilerinin değişimi

Aktif olan ve atıksu debisi 50 m³/gün altında olan toplam 246 tesis vardır. Bu tesislerin toplam atıksu debisi 5187 m³/gün'dür.

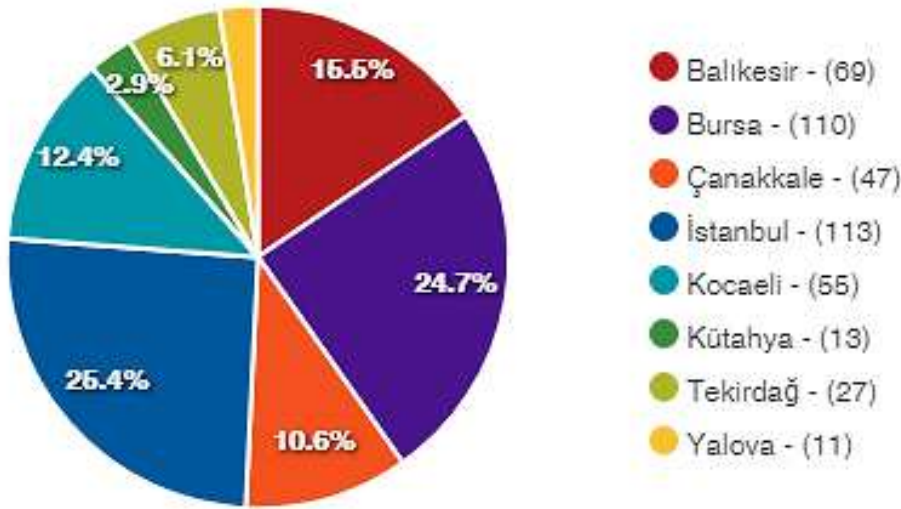
50 m³/gün altında ve üzerinde olan toplam 691 tesis olup toplam atıksu debisi 5.743.962 m³/gün'dür.

Şekil 9'da AAT'lerinin mevcut durumları, tesis sayıları ve atıksu debilerini gösteren MARAAT yazılımının ekran görüntüsü verilmektedir.

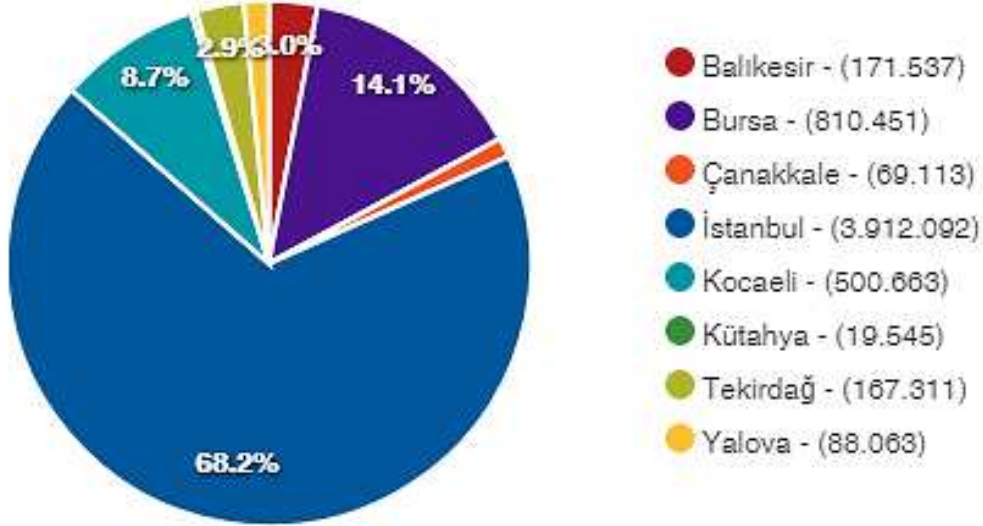

Şekil 9. İncelenen AAT'lerin mevcut durumları, tesis sayıları ve atıksu debileri

Proje kapsamında, evsel ve endüstriyel olmak üzere Balıkesir'de 69 tesis, Bursa'da 110 tesis, Çanakkale'de 47 tesis, İstanbul'da 113 tesis, Kocaeli'nde 55 tesis, Kütahya'da 13 tesis, Tekirdağ'da 27 tesis ve Yalova'da 11 tesis yerinde incelenmiştir. Şekil 10'da il bazında tesis sayısının dağılımı ve Şekil 11'de il bazında **50 m³/gün üzerinde** atıksu debisi olan tesislerin beyan ettikleri atıksu debilerinin dağılımı verilmektedir.

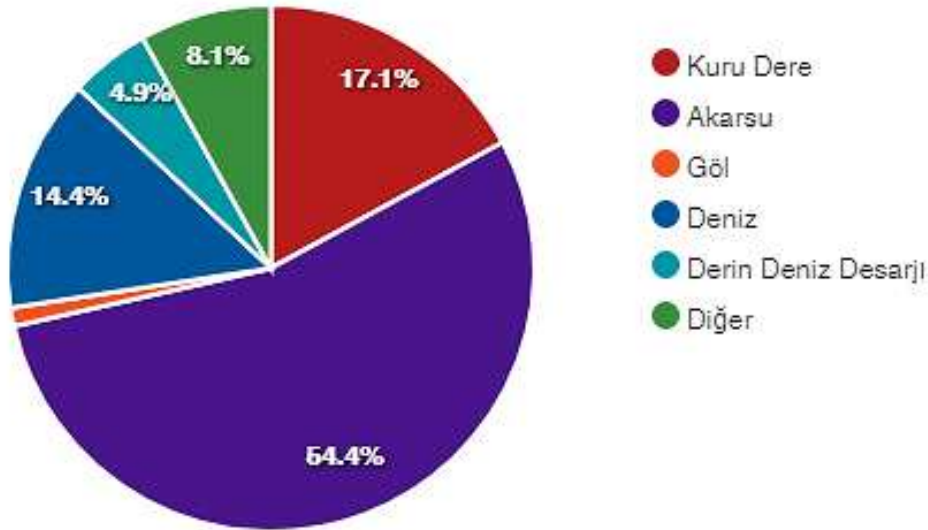

Şekil 10. Marmara Denizi Havzası'nda il bazında tesis sayısı

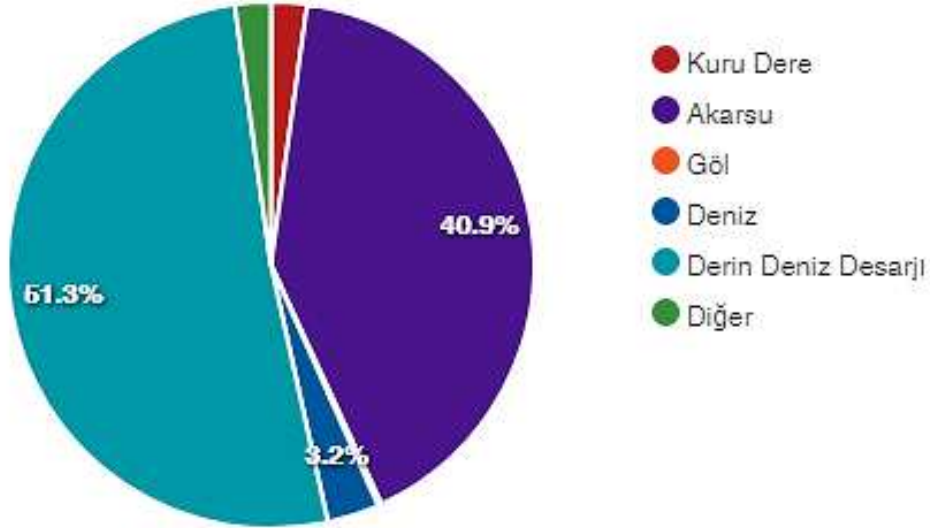

Şekil 11. Marmara Denizi Havzası'nda il bazında 50 m³/gün üzeri tesislerin atıksu debileri

AAT'lerde arıtılan atıksu, farklı alıcı ortamlara deşarj edilmektedir. Saha ziyareti sonunda, tesislerin %54,4'ünün akarsuya deşarj ettiği ve atıksu debisine göre %51,3'ünün derin deniz deşarjı yaparak deşarj ettikleri görülmüştür. Şekil 12'de tesis sayısına göre deşarj yeri ve Şekil 13'de atıksu debisine göre deşarj yeri dağılımı verilmektedir.

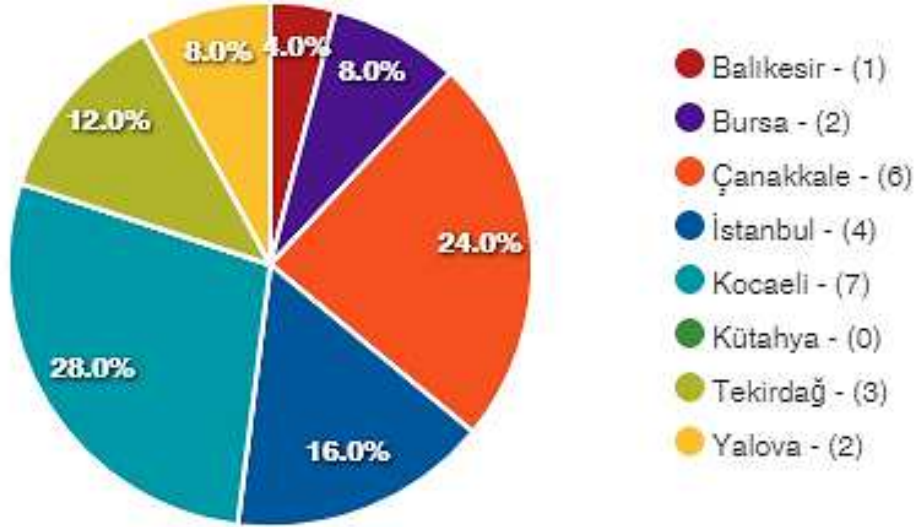

Şekil 12. Marmara Denizi Havzası'nda tesis sayısına göre deşarj yeri dağılımı

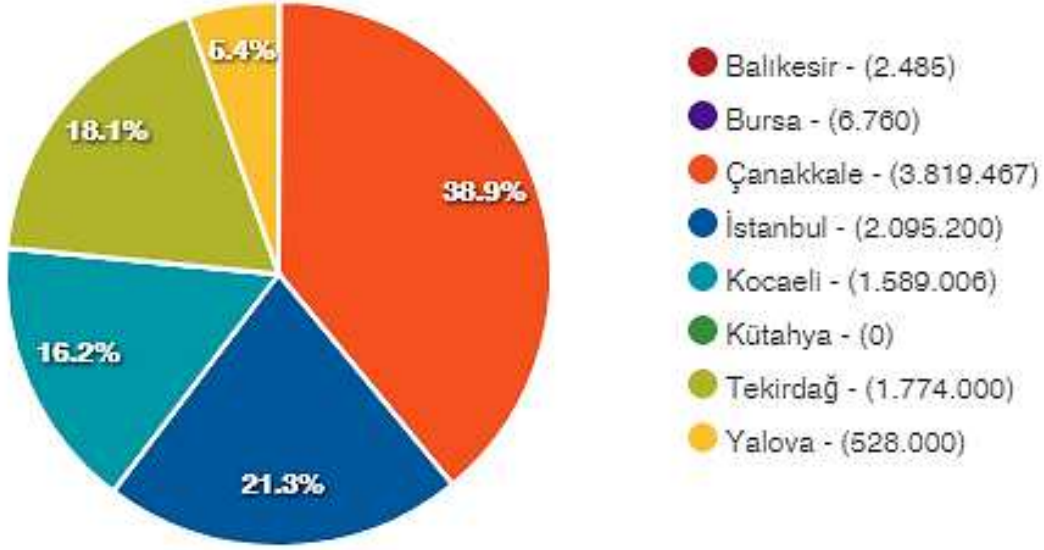

Şekil 13. Marmara Denizi Havzası'nda atıksu debisine göre deşarj yeri dağılımı

Proje kapsamında 25 adet soğutma suyu deşarjı yapan tesis ziyaret edilmiştir. Toplam soğutma suları debisi 9.814.917 m³/gün'dür. Şekil 14'de tesis sayısına göre soğutma suları ve Şekil 15'te atıksu debisine göre soğutma sularının dağılımı verilmektedir.

Şekil 14. Tesis sayısına göre soğutma suları

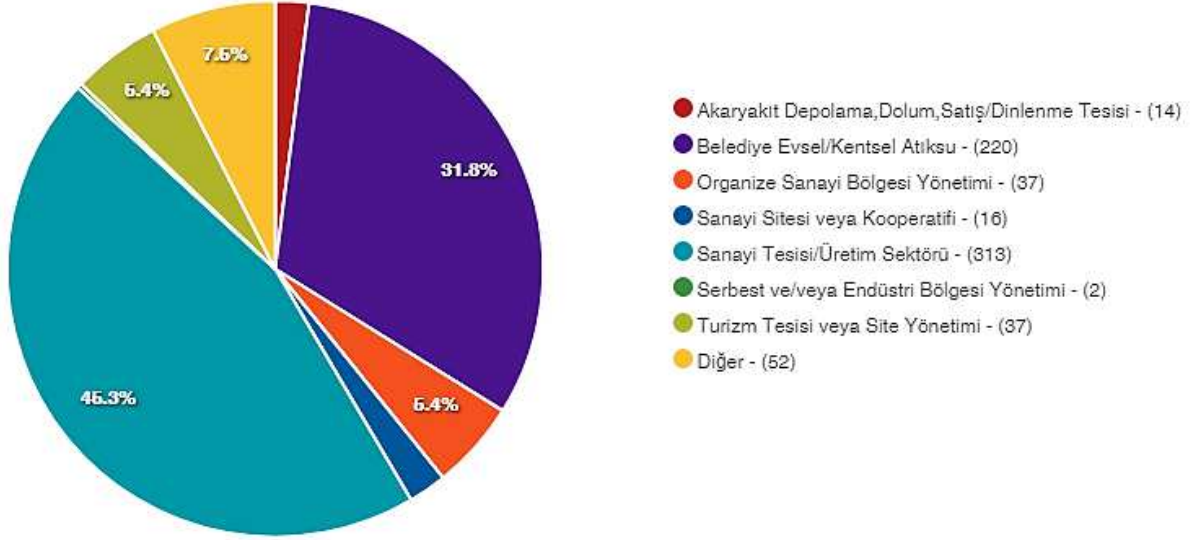

Şekil 15. Atıksu debisine(m³/gün) göre soğutma suları

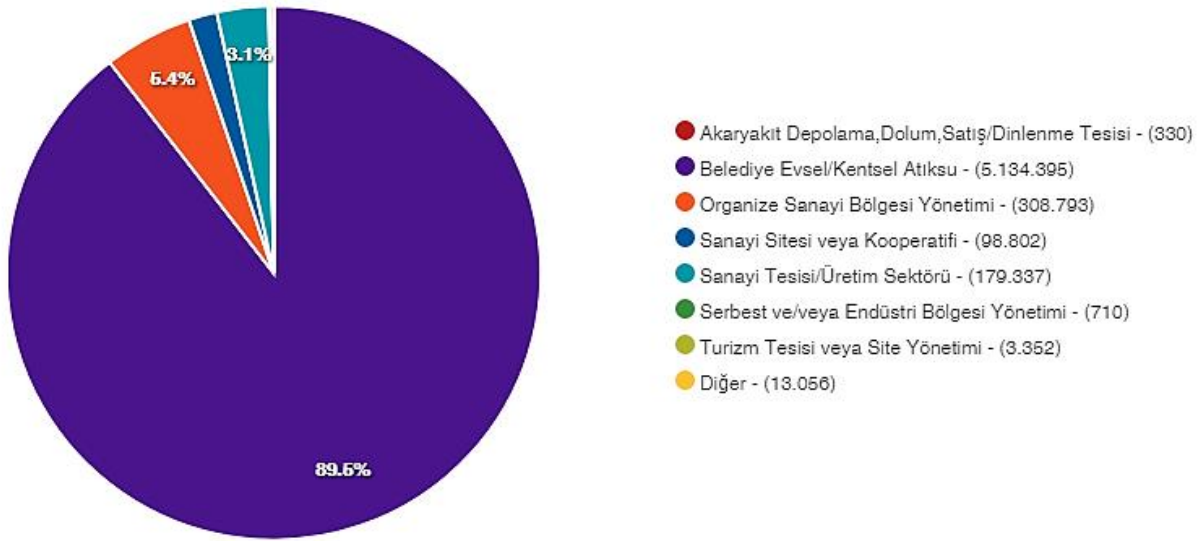
Ziyaret edilen her atıksu arıtma tesisinin tesis statüsü farklıdır. MARAAT yazılımında yer alan tesis statüleri aşağıdaki gibidir:

- Akaryakıt Depolama, Dolum, Satış/Dinlenme Tesisi
- Belediye Eysel/Kentsel Atıksu
- Organize Sanayi Bölgesi Yönetimi
- Sanayi Sitesi veya Kooperatifi
- Sanayi Tesisi/ Üretim Sektörü
- Serbest ve/veya Endüstri Bölgesi Yönetimi
- Turizm Tesisi veya Site Yönetimi
- Diğer

Şekil 16'da **50 m³/gün üzeri ve altı tesislerin**, tesis sayılarına göre tesis statüsü ve Şekil 17'de **50 m³/gün üzeri tesislerin** atıksu debisine göre tesis statüsünün dağılımı verilmektedir.

Şekil 16. Tesis sayılarına göre tesis statüsü

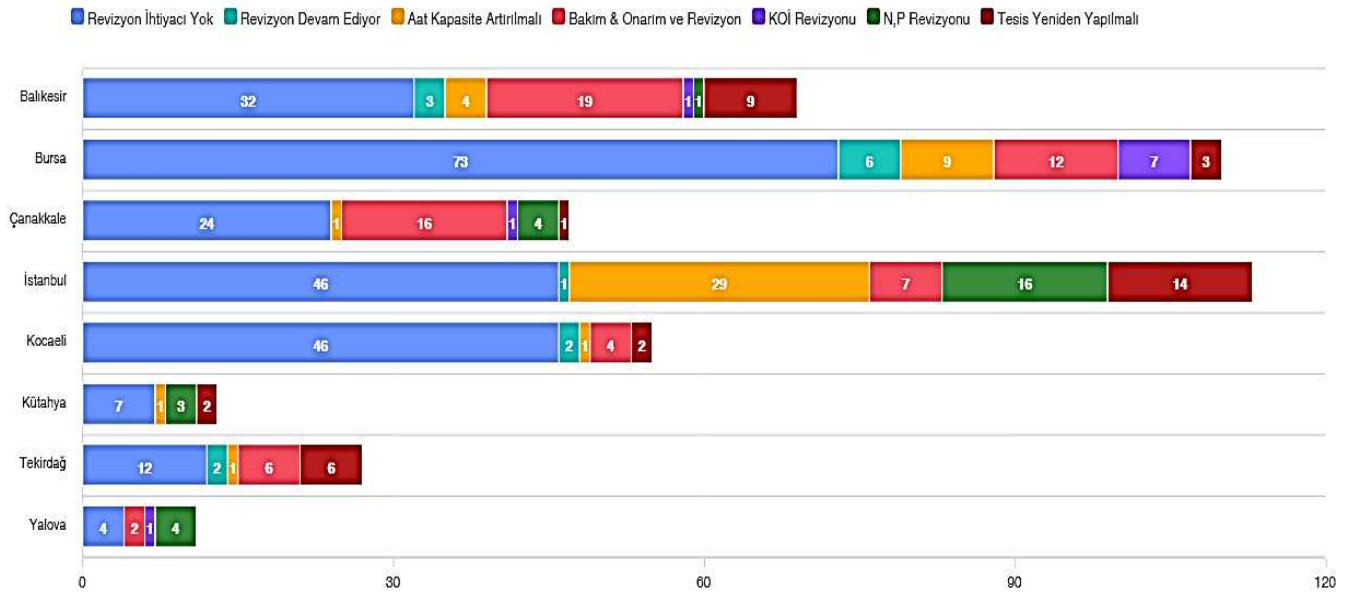

Şekil 17. Atıksu debisine(m³/gün) göre tesis statüsü

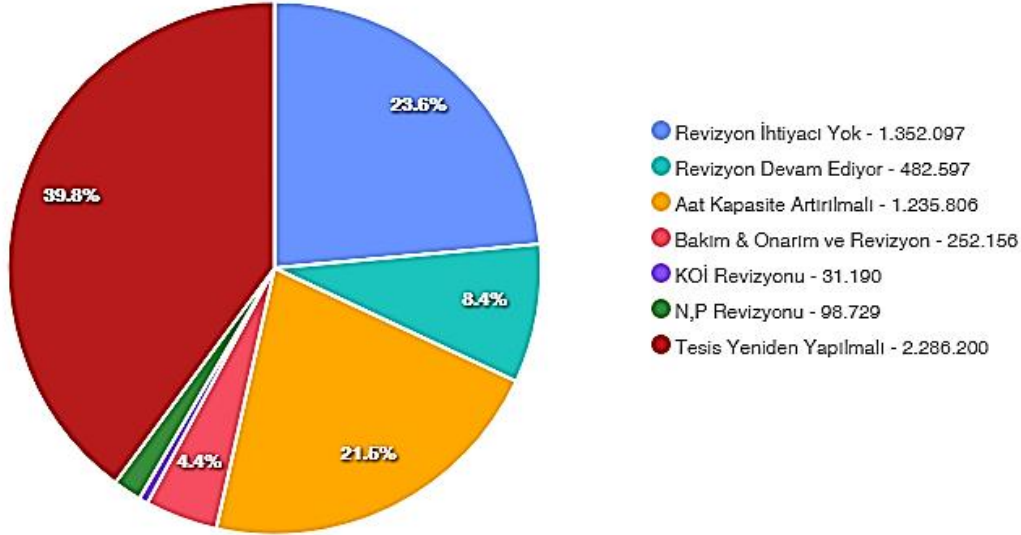
Ziyaret edilen AAT'ler için revizyon durumları belirlenmiştir. MARAAAT yazılımında yer alan revizyon durumları aşağıdaki gibidir:

- Revizyon İhtiyacı yok
- Revizyon devam ediyor
- AAT Kapasitesi arttırılmalıdır
- Bakım, onarım revizyon gereklidir
- Genelge kapsamında KOİ revizyonu gereklidir
- N,P giderim revizyonu yapılmalıdır
- Tesis yeniden yapılmalıdır

Şekil 18'de il bazında tesis sayılarına göre revizyon ihtiyacı durumları ve Şekil 19'da **50 m³/gün üzerinde** olan tesislerin atıksu debisine göre revizyon ihtiyacı durumlarının dağılımı verilmektedir.

Şekil 18. İl bazında tesis sayılarına göre revizyon durumları

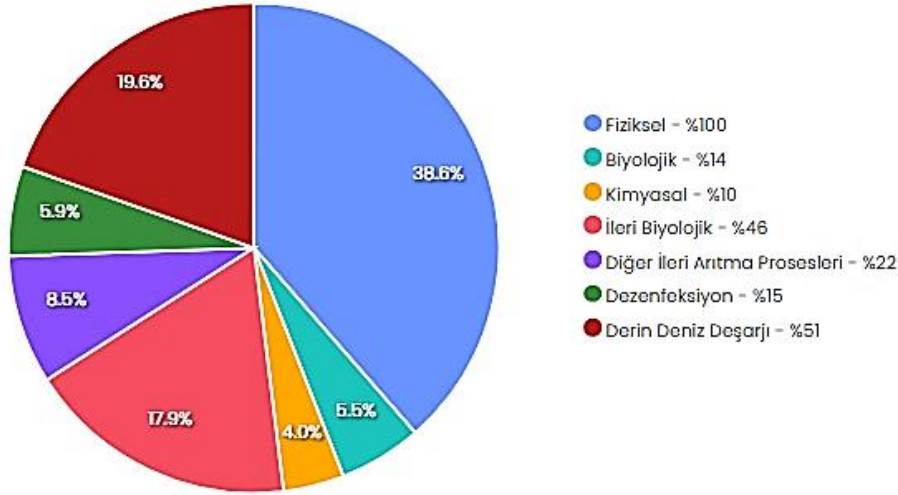

Şekil 19. Atıksu debisine(m³/gün) göre revizyon durumları

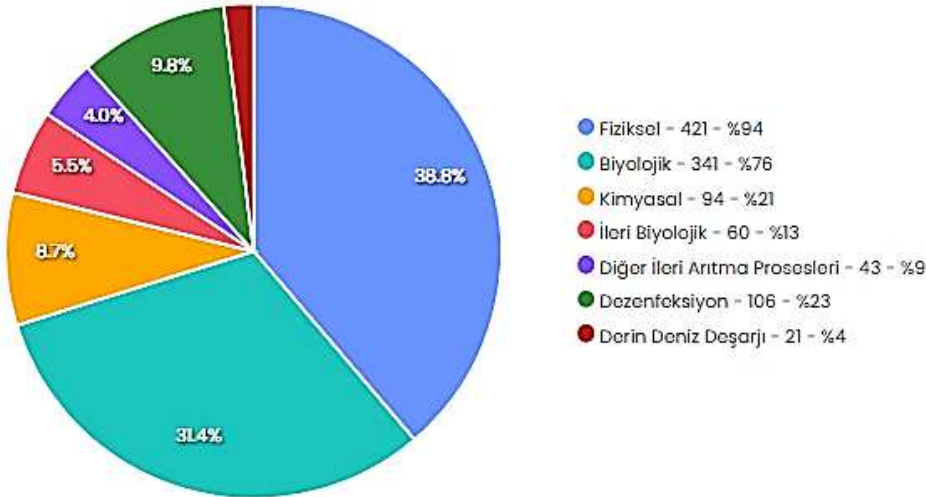
Ziyaret edilen her atıksu arıtma tesisinin arıtma prosesi farklıdır. MARAAT yazılımında yer alan arıtma prosesleri aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır:

- Fiziksel
- Biyolojik
- Kimyasal
- İleri Biyolojik
- Diğer İleri Arıtma Prosesleri
- Dezenfeksiyon
- Derin Deniz Deşarjı

Şekil 20’de yerinde ziyaret edilen AAT’lerin debi bazında proses gruplarının dağılımı, Şekil 21’de tesis sayısına göre arıtma proses grupları ve Şekil 22’de il bazında tesis sayılarına göre arıtma proses grupları verilmektedir.

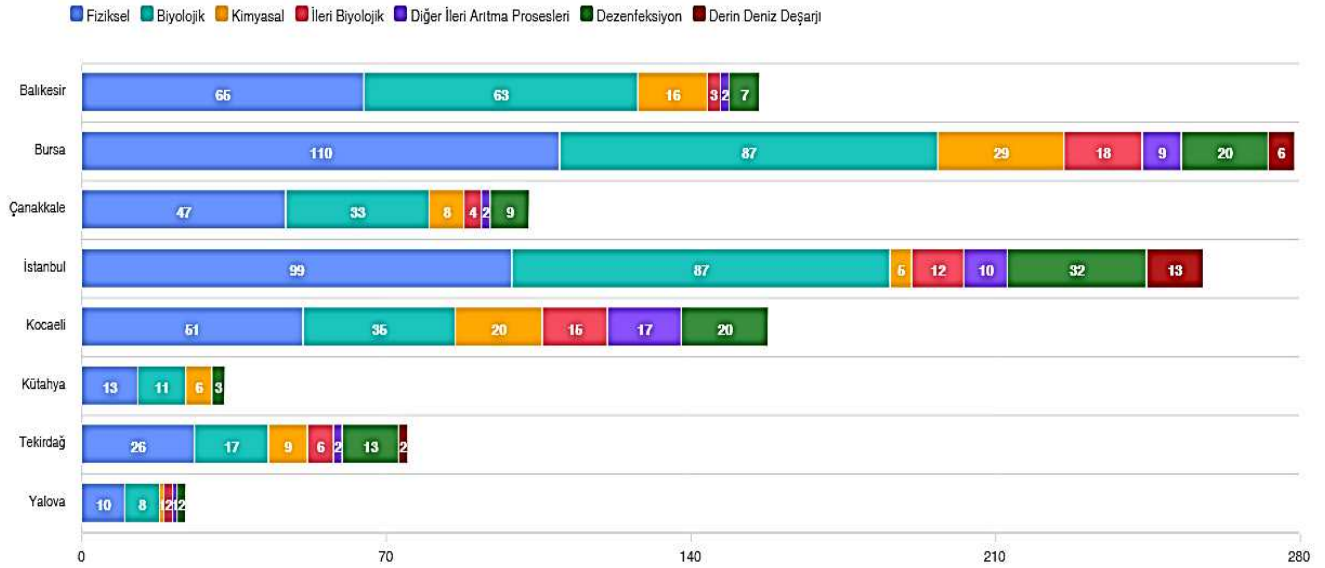

Şekil 20. Atıksu debisine göre (m³/gün) arıtma proseslerinin dağılımı

Örnek Açıklama: Ziyaret edilen 445 atıksu arıtma tesisinden 421'inde fiziksel arıtma mevcuttur. Toplam tesislerin %94'ünü oluşturmaktadır.

Şekil 21. Arıtma tesisi sayısına göre arıtma proseslerinin dağılımı

Şekil 22. İl bazında tesis sayılarına göre proses grupları

Tablo 3'te ise tesis sayısı ve atıksu debilerine göre prosesler listesi verilmektedir.

Tablo 3. Tesis sayısı ve atıksu debisine göre proses listesi

Proses Tipi	Proses Adı	Tesis Sayısı	Tesis (%)	Toplam Debi	Debi (%)
Fiziksel	Kaba Izgara	248	%55	5.558.709	%97
Fiziksel	İnce Izgara	143	%32	5.319.499	%93
Fiziksel	Elek	54	%12	104.669	%1
Fiziksel	Kum ve Yağ Tutucu	88	%19	4.978.133	%87
Fiziksel	Ön Çökeltme Havuzu	71	%15	1.500.547	%26
Fiziksel	Dengeleme Havuzu	213	%47	612.401	%10
Fiziksel	Çözünmüş Hava Flatasyonu (DAF)	28	%6	50.423	%0
Fiziksel	Diğer	1	%0	180	%0
Fiziksel	Mikro Flotasyon	2	%0	95.600	%1
Fiziksel	Lagün	2	%0	8.000	%0
Fiziksel	Perfore Izgara	25	%5	1.841.853	%32
Fiziksel	Kum Tutucu	28	%6	512.707	%9
Fiziksel	Yağ Tutucu	20	%4	35.252	%0
Fiziksel	Sepet Izgara	89	%20	362.072	%6
Fiziksel	Tambur Elek	63	%14	144.203	%2
Biyolojik	Klasik Aktif Çamur Prosesi	64	%14	118.498	%2
Biyolojik	Damlatmalı Filtre	2	%0	90.150	%1
Biyolojik	Stabilizasyon Havuzu	3	%0	2.384	%0
Biyolojik	Biyodisk	5	%1	1.155	%0
Biyolojik	Paket Biyolojik Arıtma	63	%14	9.150	%0
Biyolojik	Ardışık Kesikli Reaktör (AKR/SBR)	71	%15	41.285	%0
Biyolojik	Uzun Havalandırmalı Aktif Çamur	124	%27	335.042	%5
Biyolojik	Diğer	2	%0	45.625	%0
Biyolojik	Pre-denitrifikasyon	3	%0	165.295	%2
Biyolojik	Anaerobik Arıtım	6	%1	10.400	%0
Biyolojik	Bio-P Havuzu	3	%0	7.633	%0
Biyolojik	Doğal Arıtma	10	%2	4.995	%0

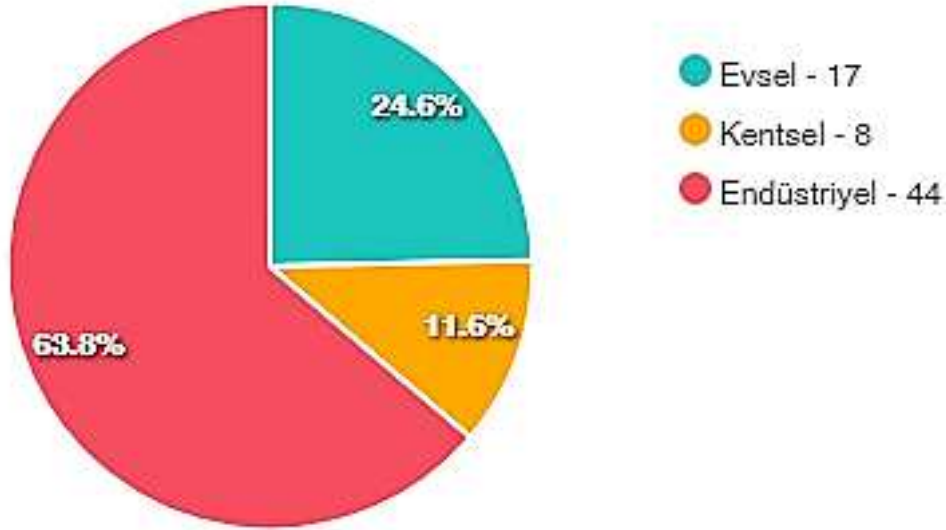
Proses Tipi	Proses Adı	Tesis Sayısı	Tesis (%)	Toplam Debi	Debi (%)
Kimyasal	Hızlı / Yavaş Karıştırma & Çökeltme	77	%17	330.780	%5
Kimyasal	Diğer	4	%0	1.122	%0
Kimyasal	Kimyasal Fosfor Giderimi	8	%1	258.101	%4
Kimyasal	Asit Kraking	3	%0	2.670	%0
Kimyasal	Nötralizasyon	12	%2	10.006	%0
İleri Biyolojik	AO Prosesi	3	%0	24.390	%0
İleri Biyolojik	A ² O Prosesi	20	%4	1.438.087	%25
İleri Biyolojik	Dörtlü Bardenpho	1	%0	2.500	%0
İleri Biyolojik	Beşli Bardenpho	4	%0	363.764	%6
İleri Biyolojik	Eş Zamanlı Nitrifikasyon / Denitrifikasyon	2	%0	10.500	%0
İleri Biyolojik	BIO-P + Eş Zamanlı Nitrifikasyon / Denitrifikasyon	21	%4	367.211	%6
İleri Biyolojik	MeMBRan Biyoreaktör (MBR)	8	%1	237.788	%4
İleri Biyolojik	Opsiyonlu (A ² O/ Bardenpho / Eş Zamanlı N-D)	4	%0	274.606	%4
İleri Biyolojik	Kademeli Besleme	1	%0	210.000	%3
İleri Biyolojik	Aralıklı Havalandırma	0	%0	0	%0
İleri Biyolojik	Ardışık Kesikli Reaktör (AKR/SBR)	0	%0	0	%0
Diğer İleri Arıtma Prosesleri	Aktif Karbon	10	%2	25.103	%0
Diğer İleri Arıtma Prosesleri	MBBR	2	%0	1.769	%0
Diğer İleri Arıtma Prosesleri	Kum Filtrasyonu	30	%6	764.997	%13
Diğer İleri Arıtma Prosesleri	İleri Oksidasyon Prosesi	0	%0	0	%0
Diğer İleri Arıtma Prosesleri	Ultra Filtrasyon (UF)	10	%2	710.756	%12
Diğer İleri Arıtma Prosesleri	Nano Filtrasyon (NF)	5	%1	15.204	%0
Diğer İleri Arıtma Prosesleri	Ters Osmoz (RO)	5	%1	16.205	%0
Diğer İleri Arıtma Prosesleri	İyon Değiştirici	1	%0	370	%0
Diğer İleri Arıtma Prosesleri	Sabit yataklı biofilm reaktörü	1	%0	1.250	%0
Diğer İleri Arıtma Prosesleri	Disk Filtre	0	%0	0	%0
Diğer İleri Arıtma Prosesleri	Akışkan yataklı biofilm reaktör	1	%0	2.200	%0
Diğer İleri Arıtma Prosesleri	EDR	0	%0	0	%0
Dezenfeksiyon	Klorlama	90	%20	503.707	%8
Dezenfeksiyon	UV Dezenfeksiyon	22	%4	464.491	%8
Dezenfeksiyon	Ozonlama	1	%0	4.000	%0
Derin Deniz Deşarjı	Derin Deniz Desarjı	21	%4	2.911.425	%51

Örnek Açıklama: Kaba İzgara kullanılan toplam 248 aktif ve 50 m³/gün üzeri tesis mevcuttur. Bu tesisler, toplam 445 tesisin %55'ini oluşturmaktadır. Kaba ızgara kullanan 248 tesisin toplam debisi 5.558.709 m³/gün'dür. Toplam 5.738.775 m³/gün atıksu debisinin ise %97'sini oluşturmaktadır.

7.4. TESİS VERİLERİNE GÖRE İLLER BAZINDA KİRLİLİK YÜKÜ HESAPLARI

7.4.1. Balıkesir İli Kirlilik Yükleri

Balıkesir ilinde ziyaret edilen toplam tesis sayısı 69'dur. Tesislerin 44'ü endüstriyel, 17'si evsel, 8'i kentsel atıksu arıtma tesisidir. Şekil 23'de Balıkesir ilinde ziyaret edilen AAT'lerin dağılımı verilmektedir.

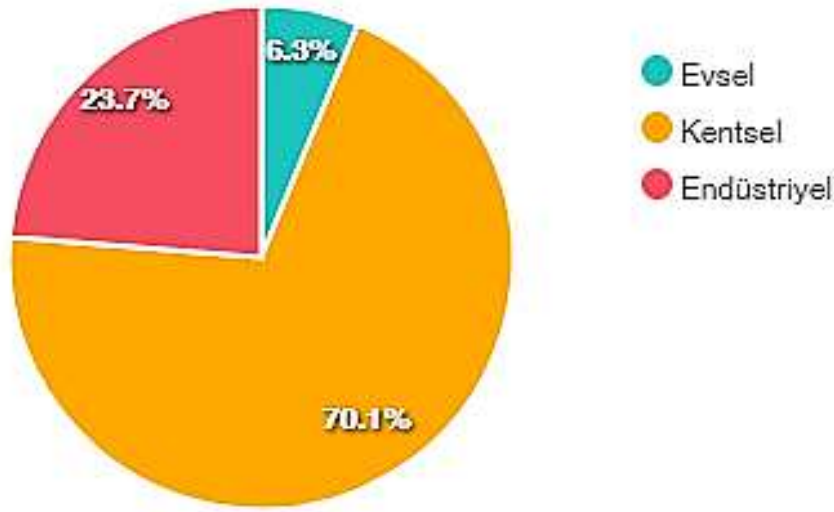
Şekil 23. Balıkesir ilinde ziyaret edilen tesis sayısı dağılımı

Balıkesir ilinde yer alan **50 m³/gün altı ve üzerinde** olan atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre;

- Toplam evsel atıksu debisi: 10.295 m³/gün
- Toplam kentsel atıksu debisi: 111.479 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen endüstriyel atıksu debisi: 11.575 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen evsel atıksu debisi: 99.904 m³/gün
- Toplam endüstriyel atıksu debisi: 50.392 m³/gün'dür.

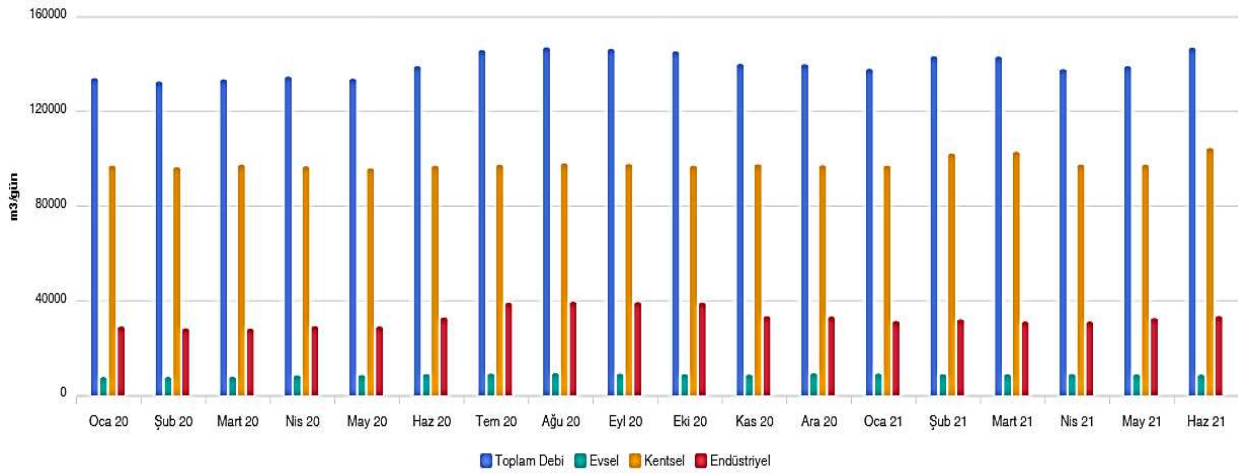
Balıkesir ilinde yer alan 50 m³/gün altı ve üzerinde olan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden gelen toplam debi 172.166 m³/gün'dür.

Şekil 24'te Balıkesir ilinde ziyaret edilen atıksu arıtma tesislerinde atıksu tipine bağlı olarak debi dağılımı verilmektedir.

Şekil 24. Balıkesir ili atıksu tipine göre debi dağılımı

Şekil 25'te Balıkesir ilinin 2020-2021 yıllarında aylara göre atıksu debisinin değişim grafiği verilmektedir.

Şekil 25. Balıkesir ili atıksu debisinin aylara göre değişimi

Balıkesir ilinde ziyaret edilen her tesisin, minimum ortalama ve maksimum atıksu debileri ile 18 aylık iç izleme atıksu analiz sonuçları alınmıştır. Analiz sonuçlarında yer alan parametrelerin konsantrasyon değerleri veri tabanına aktarılmıştır. KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametrelerinin herbiri için aylık toplam kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

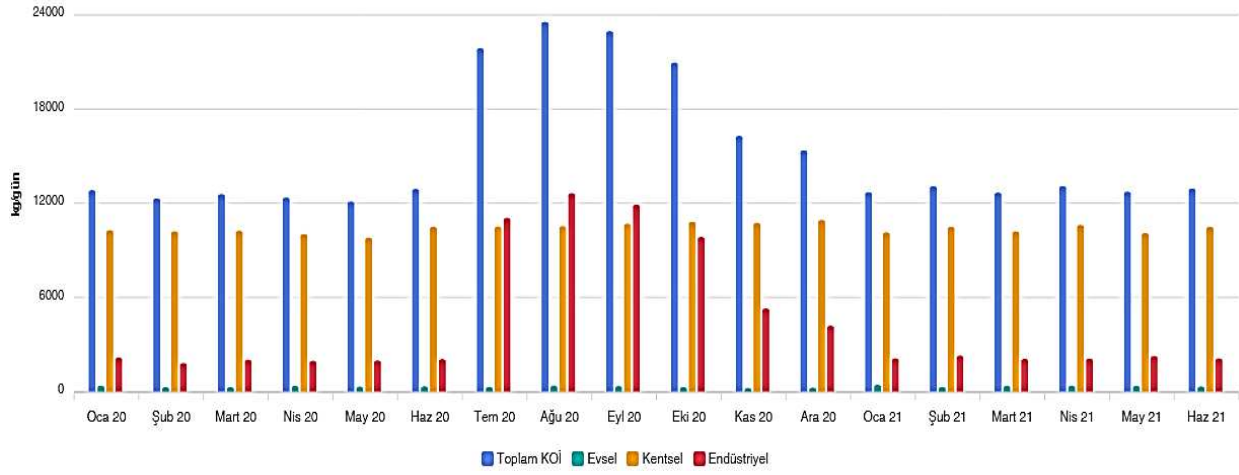
Tablo 4'te, MARAAAT yazılımının 'Parametreler' sekmesinde Balıkesir ilinde ziyaret edilen tesislerden temin edilen 18 aylık ortalama debi ve analiz sonuçları ile uzman görüşlerine göre hesaplanan 2020 ve 2021 yılına ait aylara göre kirlilik yükü hesapları verilmektedir.

Tablo 4. Balıkesir ili toplam kirlilik yükü hesapları

#	Q _{toplam}	KOI (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
Ocak 2020	134.153	12.846	3.499	3.514	77	14
Şubat 2020	132.787	12.322	3.373	3.558	78	13
Mart 2020	133.696	12.581	3.402	3.520	78	13
Nisan 2020	134.811	12.380	3.425	3.479	85	14
Mayıs 2020	133.898	12.123	3.399	3.464	90	15
Haziran 2020	139.223	12.923	3.545	3.514	83	15
Temmuz 2020	146.031	21.901	9.360	4.528	79	15
Ağustos 2020	147.228	23.577	10.207	4.761	79	16
Eylül 2020	146.563	22.972	9.476	4.667	80	16
Ekim 2020	145.529	20.971	8.701	4.626	80	15
Kasım 2020	140.134	16.308	6.003	3.825	79	15
Aralık 2020	140.107	15.384	5.051	3.978	80	15
Ocak 2021	138.100	12.714	3.430	3.445	80	15
Şubat 2021	143.484	13.098	3.738	3.742	107	24
Mart 2021	143.299	12.679	3.652	3.759	103	20
Nisan 2021	138.015	13.108	3.657	3.522	82	15
Mayıs 2021	139.220	12.751	3.322	3.449	82	15
Haziran 2021	147.089	12.950	3.539	3.624	82	15
18 Aylık Ortalama	140.187	15.199	5.043	3.832	84	16
Uzman Görüşleri	169.684	60.604	32.191	18.052	5.638	1.686
Fark (%)	% 21	% 299	% 538	% 371	% 6.644	% 10.693

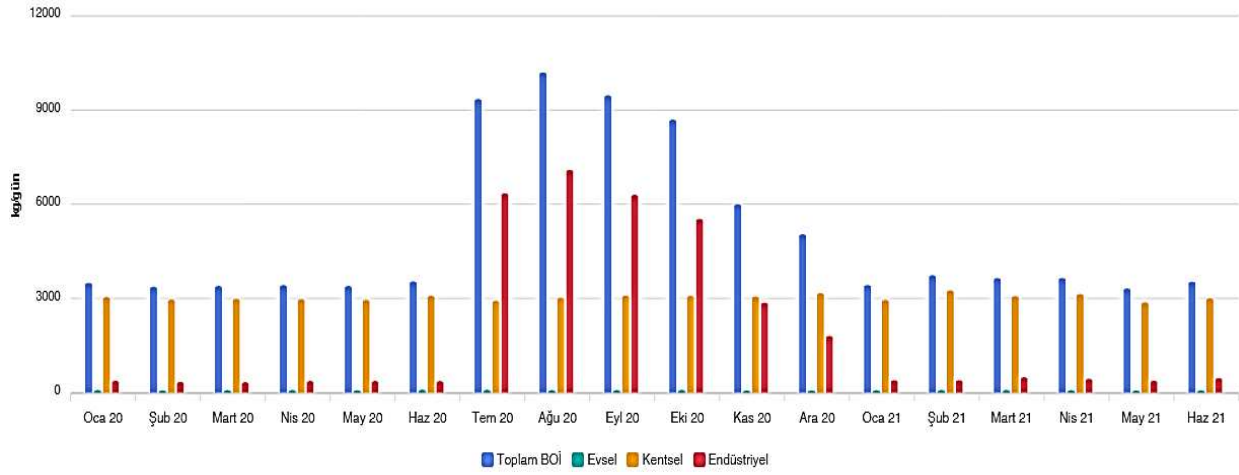
Tablo 4'te görüldüğü üzere toplam KOİ, BOİ ve AKM yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının ağustos ayı, TN ve TP yükünün en yüksek olduğu aylar ise 2021 yılının şubat ve mart aylarıdır.

Şekil 26'da KOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

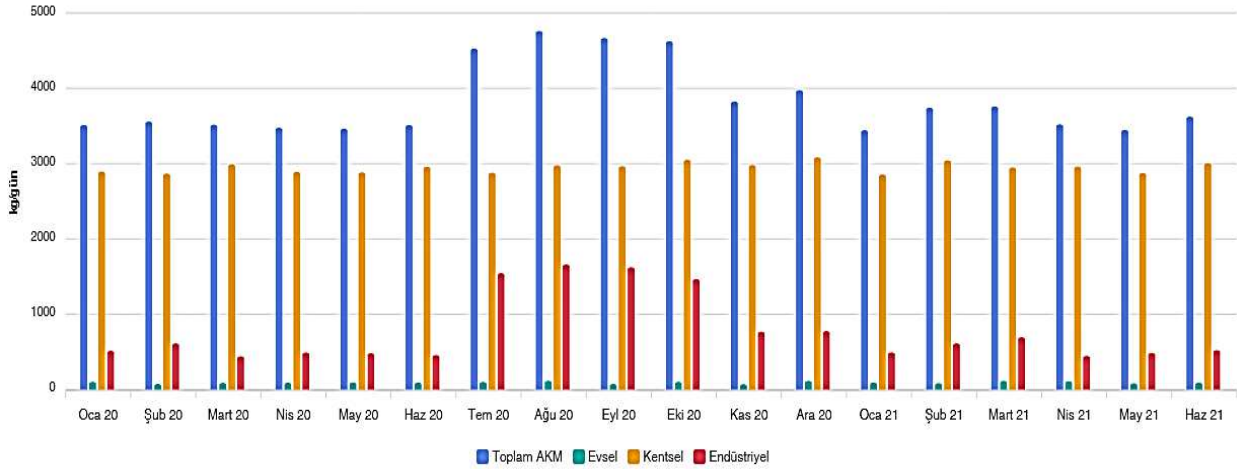
Şekil 26. Balıkesir ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 27'de BOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

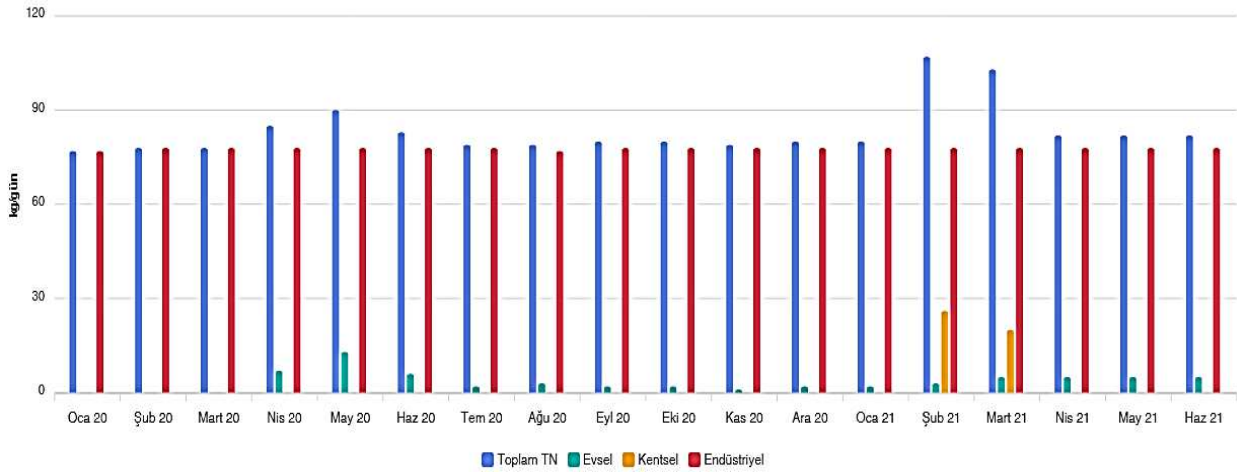
Şekil 27. Balıkesir ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 28’de AKM yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

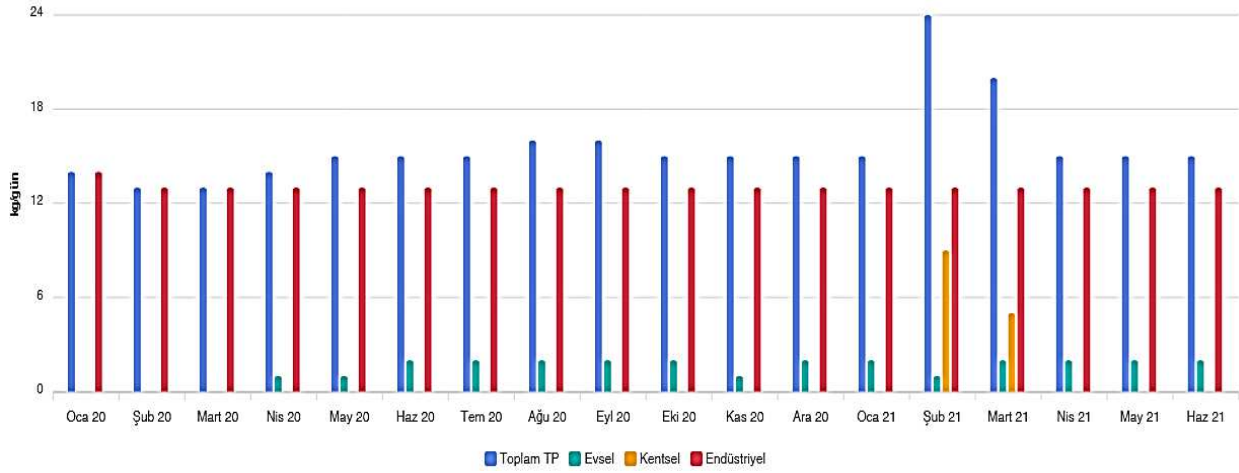
Şekil 28. Balıkesir ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 29’da TN yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

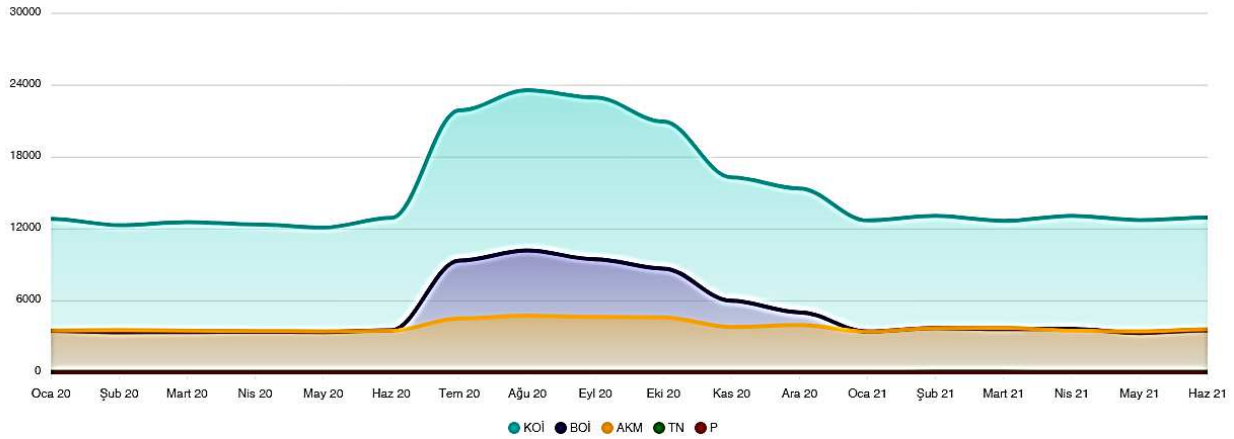
Şekil 29. Balıkesir ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 30'da TP yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 30. Balıkesir ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 31'de ise KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 31. Balıkesir ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi

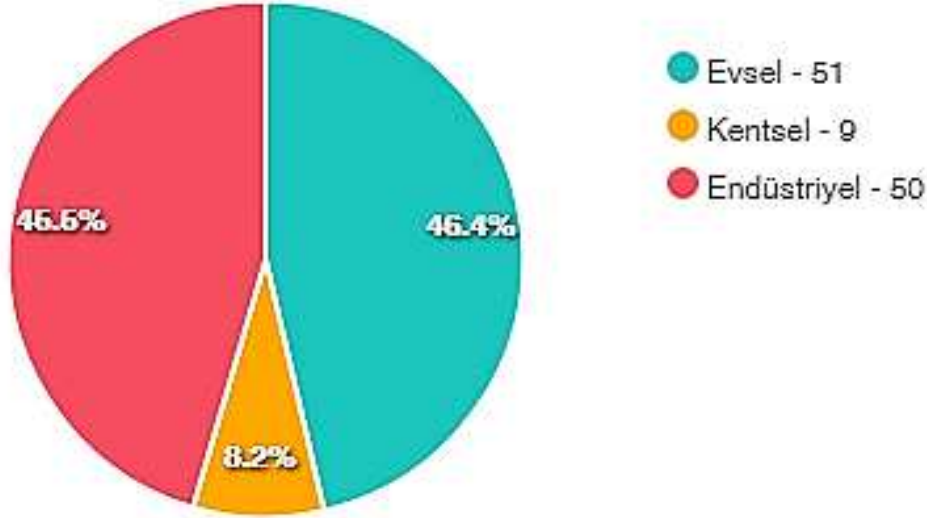
Proje kapsamında Balıkesir ilinde soğutma suyu deşarjı yapan sanayi tesisleri yerinde incelenmiştir. Ayrıca Balıkesir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (BASKİ)'den, kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin nüfus bilgileri temin edilmiştir. Buna göre:

Balıkesir ilinde soğutma suyu deşarjı yapan tesis sayısı 1'dir ve tesisin soğutma suyu toplam debisi 2485 m³/gün'dür.

Balıkesir ilinde kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin toplam nüfusu 217.188 kişi olup atıksu debisi 21.719 m³/gün'dür.

7.4.2. Bursa İli Kirlilik Yükleri

Bursa ilinde ziyaret edilen toplam tesis sayısı 110'dur. Tesislerin 50'si endüstriyel, 51'i evsel, 9'u kentsel atıksu arıtma tesisidir. Şekil 32'de Bursa ilinde ziyaret edilen AAT'lerin dağılımı verilmektedir.

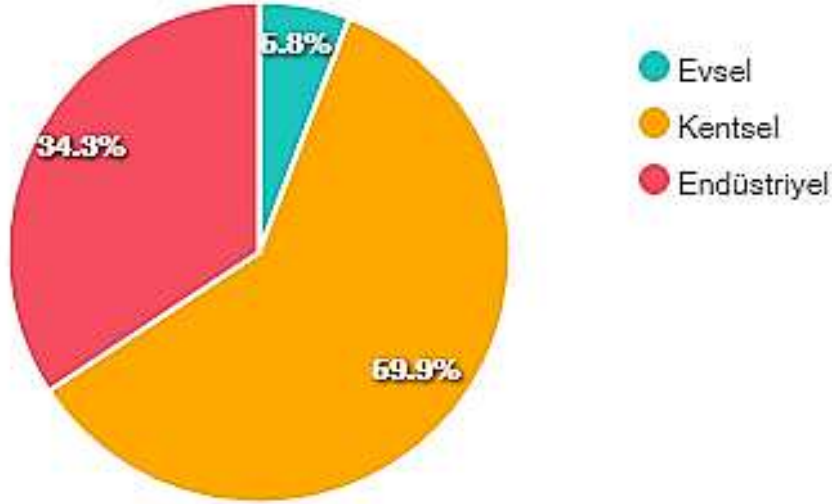
Şekil 32. Bursa ilinde ziyaret edilen tesis sayısı

Bursa ilinde yer alan **50 m³/gün altı ve üzerinde** olan atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre;

- Toplam evsel atıksu debisi: 42.070 m³/gün
- Toplam kentsel atıksu debisi: 456.162 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen endüstriyel atıksu debisi: 139.596 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen evsel atıksu debisi: 316.566 m³/gün
- Toplam endüstriyel atıksu debisi: 312.959 m³/gün'dür.

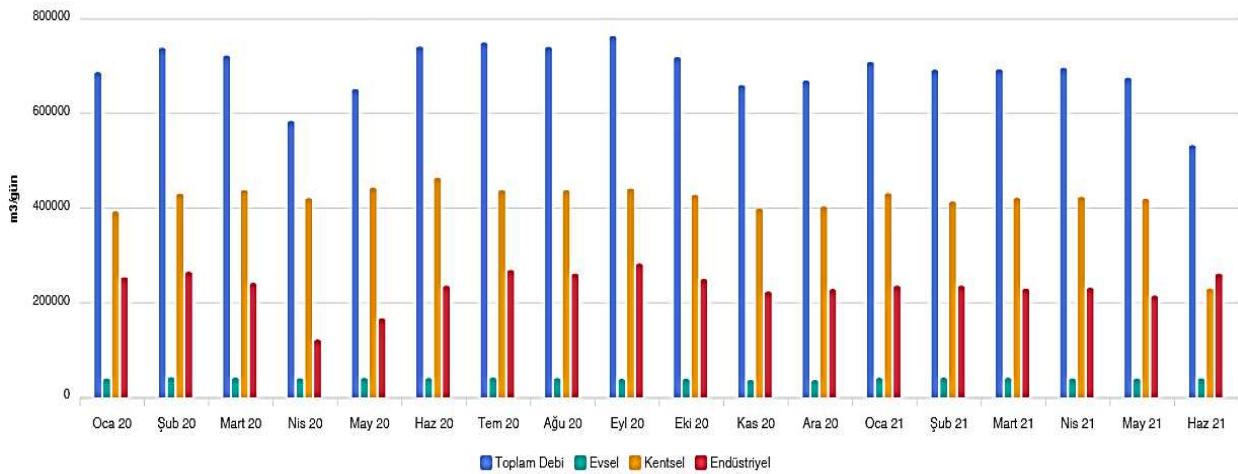
Bursa ilinde yer alan 50 m³/gün altı ve üzerinde olan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden gelen toplam debi 811.191 m³/gün'dür.

Şekil 33'de Bursa ilinde ziyaret edilen atıksu arıtma tesislerinde atıksu tipine bağlı olarak debi dağılımı verilmektedir.

Şekil 33. Bursa ili atıksu tipine göre debi dağılımı

Şekil 34'de Bursa ilinin 2020-2021 yıllarında aylara göre atıksu debisinin değişim grafiği verilmektedir.

Şekil 34. Bursa ili atıksu debisinin aylara göre değişimi

Bursa ilinde ziyaret edilen her tesisin, minimum ortalama ve maksimum atıksu debileri ile 18 aylık iç izleme analiz sonuçları alınmıştır. Analiz sonuçlarında yer alan fizikokimyasal parametrelerin konsantrasyon değerleri veri tabanına aktarılmıştır. KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametrelerinin herbiri için aylık toplam kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

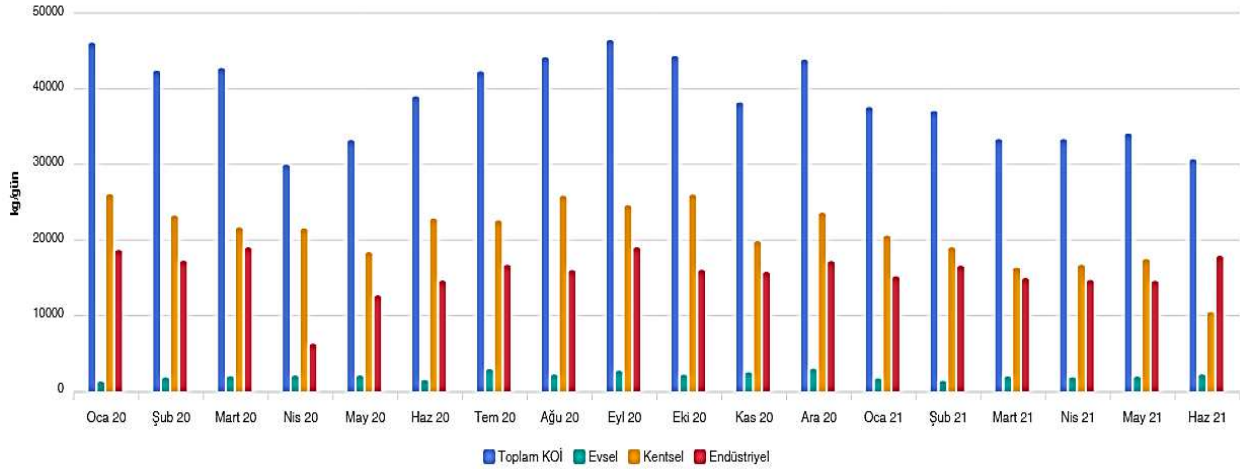
Tablo 5’de MARAAAT yazılımının ‘Parametreler’ sekmesinde Bursa ilinde ziyaret edilen tesislerden temin edilen 18 aylık ortalama debi ve analiz sonuçları ile uzman görüşlerine göre hesaplanan 2020 ve 2021 yılına ait aylara göre kirlilik yükü hesapları verilmektedir.

Tablo 5. Bursa ili toplam kirlilik yükü hesapları

#	Q _{toplam}	KOI (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
Ocak 2020	687.933	46.093	10.001	14.170	6.923	539
Şubat 2020	739.548	42.398	10.011	12.567	7.589	694
Mart 2020	723.005	42.745	9.455	13.134	6.819	630
Nisan 2020	584.803	29.959	6.250	10.008	4.797	604
Mayıs 2020	652.313	33.225	8.994	10.432	5.492	651
Haziran 2020	742.322	39.011	9.908	10.264	5.821	636
Temmuz 2020	750.736	42.301	8.386	12.739	5.523	845
Ağustos 2020	741.251	44.158	9.621	15.670	5.918	789
Eylül 2020	764.420	46.440	7.514	15.992	5.789	779
Ekim 2020	719.581	44.341	7.075	10.833	5.842	735
Kasım 2020	660.596	38.212	7.480	11.411	6.150	648
Aralık 2020	670.197	43.863	10.631	12.913	6.377	665
Ocak 2021	709.623	37.563	9.266	11.131	6.014	488
Şubat 2021	692.939	37.071	7.789	13.041	5.599	475
Mart 2021	694.054	33.345	9.274	9.325	5.346	637
Nisan 2021	697.013	33.353	7.768	9.286	5.482	603
Mayıs 2021	676.112	34.095	7.217	9.830	5.037	487
Haziran 2021	533.248	30.692	6.244	9.328	4.812	370
18 Aylık Ortalama	691.094	38.826	8.494	11.782	5.862	626
Uzman Görüşleri	828.421	69.254	23.948	18.833	10.539	986
Fark (%)	% 20	% 78	% 182	% 60	% 80	% 57

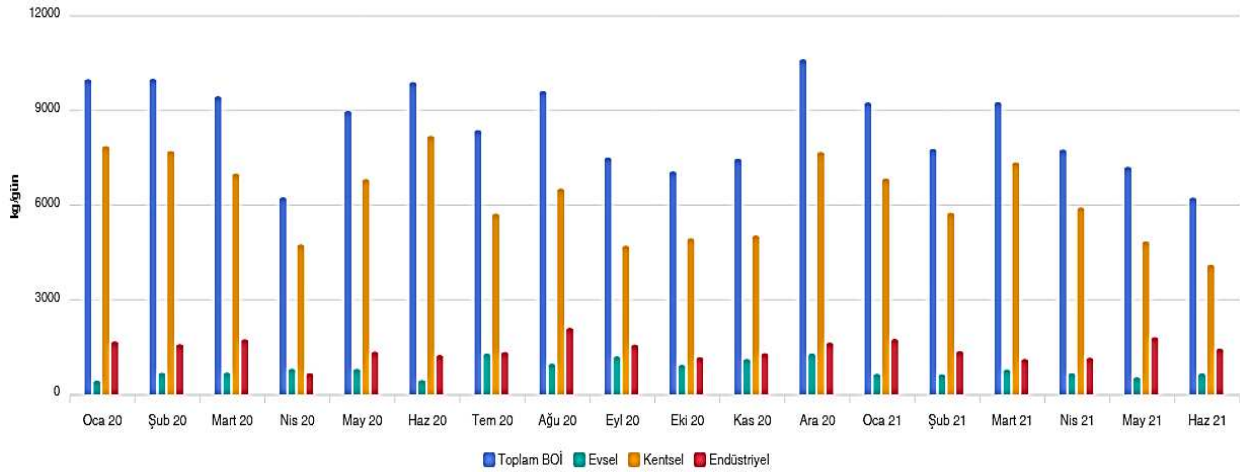
Tablo 5’de görüldüğü üzere toplam KOİ ve AKM yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının eylül ayı, BOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının aralık ayı, TN yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının şubat ayı ve TP yükünün en yüksek olduğu ay ise 2020 yılının temmuz ayıdır.

Şekil 35’de KOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

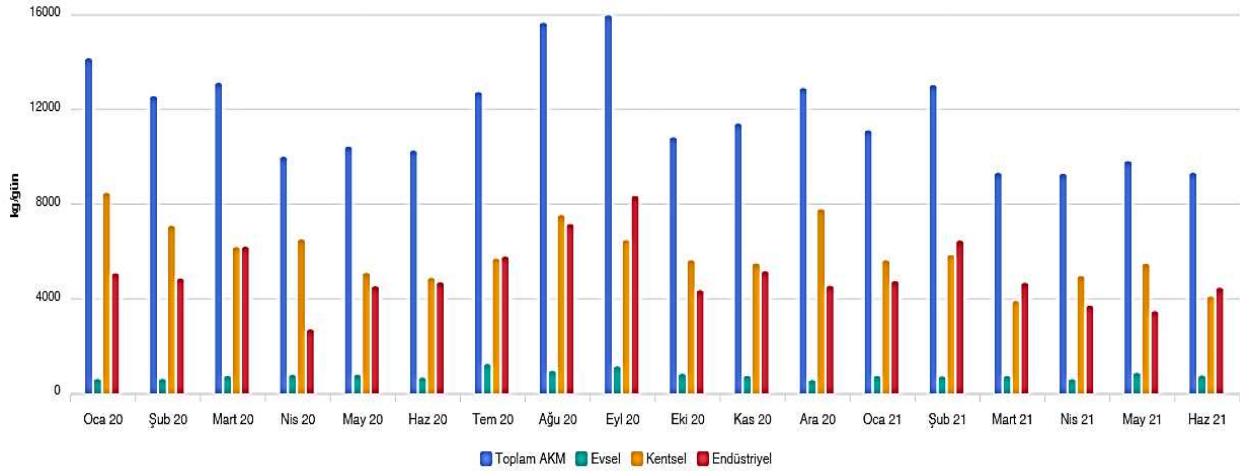
Şekil 35. Bursa ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 36’da BOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

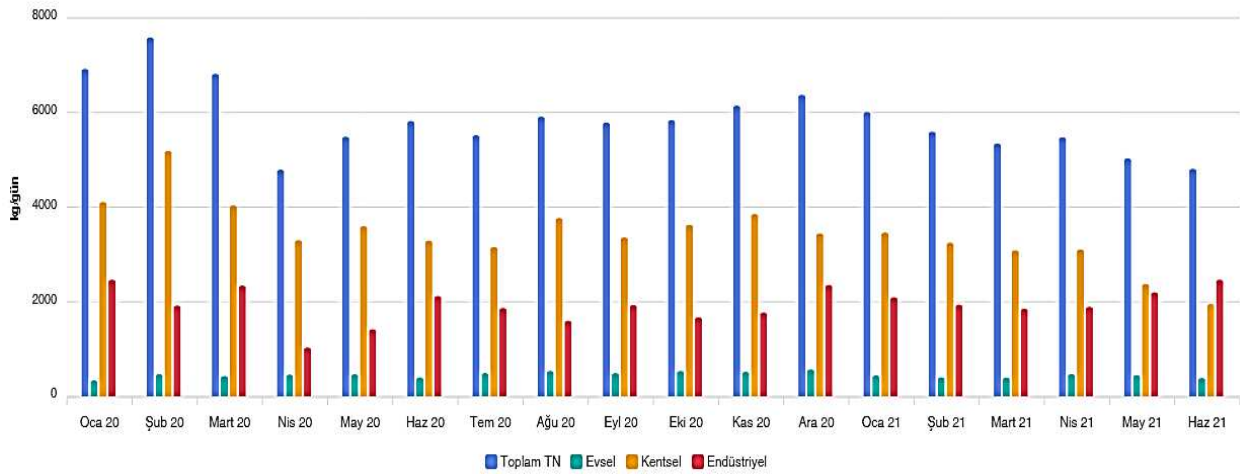
Şekil 36. Bursa ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 37’de AKM yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

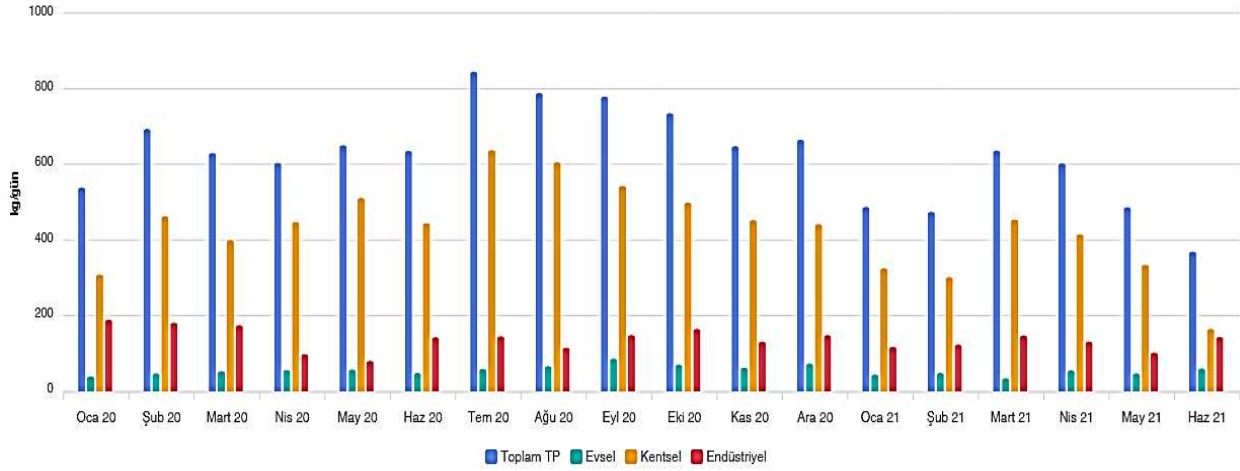
Şekil 37. Bursa ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 38’de TN yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

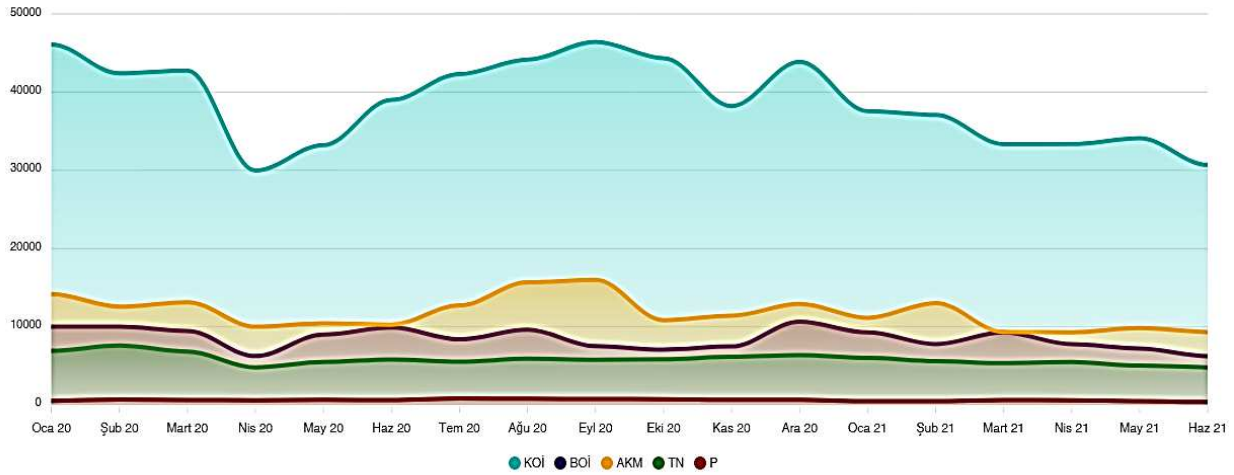
Şekil 38. Bursa ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 39'da TP yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 39. Bursa ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 40'da ise KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi verilmektedir.

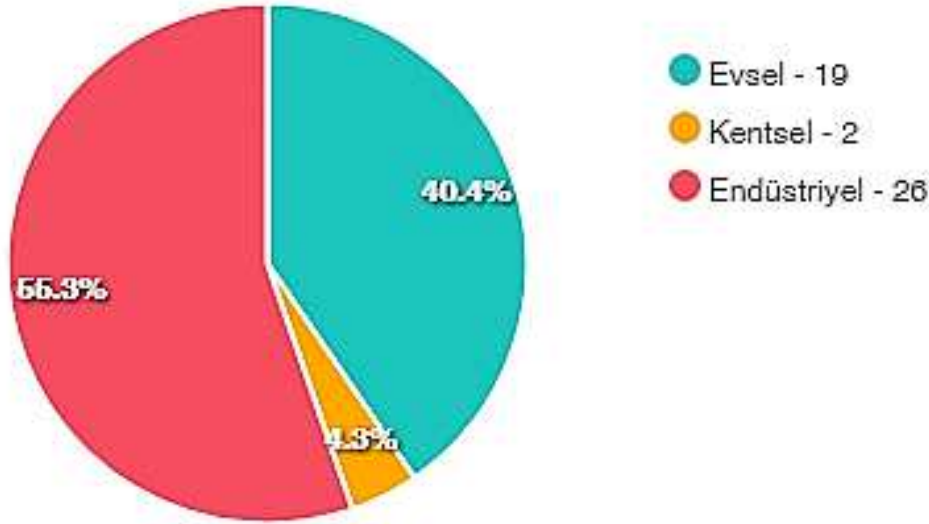

Şekil 40. Bursa ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi

Proje kapsamında soğutma suyu deşarjı yapan sanayi tesisleri yerinde incelenmiştir. Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (BUSKİ)'den, kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin nüfus bilgileri temin edilememiştir. Buna göre: Bursa ilinde soğutma suyu deşarjı yapan tesis sayısı 2'dir ve toplam soğutma suyu debisi 6760 m³/gün'dür.

7.4.3. Çanakkale İli Kirlilik Yükleri

Çanakkale ilinde ziyaret edilen toplam tesis sayısı 47'dir. Tesislerin 26'sı endüstriyel, 19'u evsel, 2'si kentsel atıksu arıtma tesisidir. Şekil 41'de Çanakkale ilinde ziyaret AAT'lerin dağılımı verilmektedir.

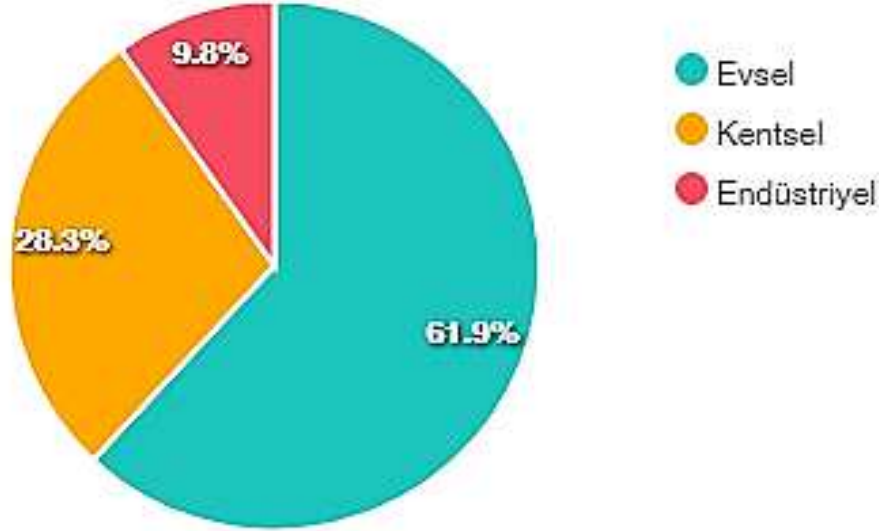
Şekil 41. Çanakkale ilinde ziyaret edilen tesis sayısı

Çanakkale ilinde yer alan **50 m³/gün altı ve üzerinde** olan atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre;

- Toplam evsel atıksu debisi: 39.117 m³/gün
- Toplam kentsel atıksu debisi: 19.000 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen endüstriyel atıksu debisi: 1000 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen evsel atıksu debisi: 18.000 m³/gün
- Toplam endüstriyel atıksu debisi: 12.066 m³/gün'dür.

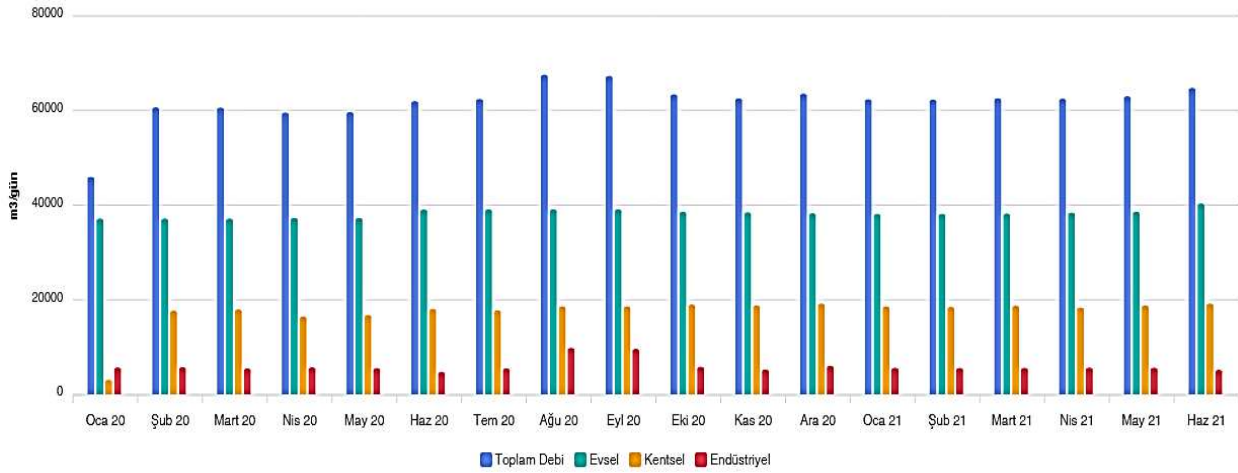
Çanakkale ilinde yer alan 50 m³/gün altı ve üzerinde olan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden gelen toplam debi 70.183 m³/gün'dür.

Şekil 42'de Çanakkale ilinde ziyaret edilen atıksu arıtma tesislerinde atıksu tipine bağlı olarak debi dağılımı verilmektedir.

Şekil 42. Çanakkale ili atıksu tipine göre debi dağılımı

Şekil 43'de Çanakkale ilinin 2020-2021 yıllarında aylara göre atıksu debisinin değişim grafiği verilmektedir.

Şekil 43. Çanakkale ili atıksu debisinin aylara göre değişimi

Çanakkale ilinde ziyaret edilen her tesisin, minimum ortalama ve maksimum atıksu debileri ve 18 aylık iç izleme analiz sonuçları alınmıştır. Analiz sonuçlarında yer alan fizikokimyasal parametrelerin konsantrasyon değerleri veri tabanına aktarılmıştır. KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametrelerinin herbiri için aylık toplam kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

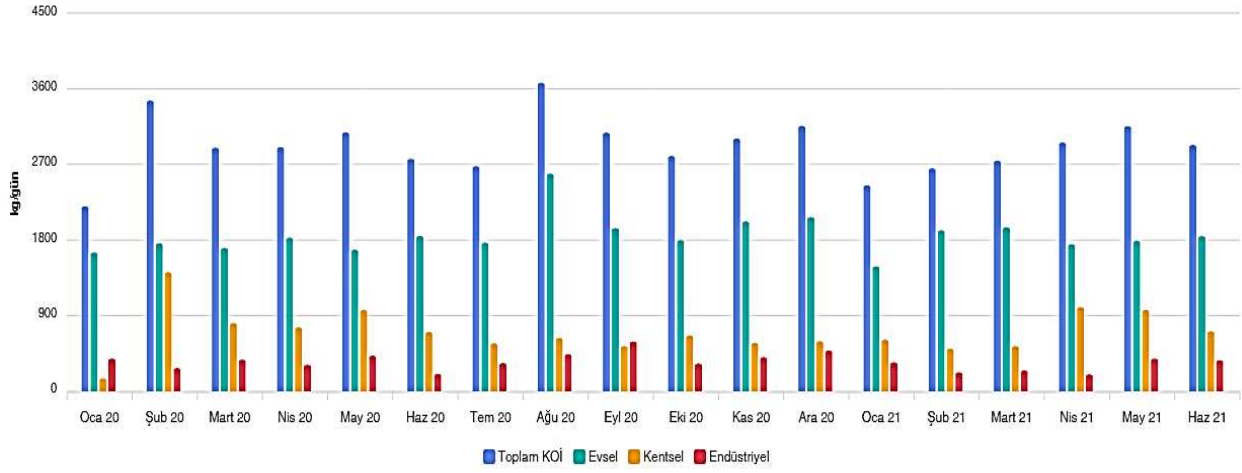
Tablo 6 'da MARAAAT yazılımının 'Parametreler' sekmesinde Çanakkale ilinde ziyaret edilen tesislerden temin edilen 18 aylık ortalama debi ve analiz sonuçları ile uzman görüşlerine göre hesaplanan 2020 ve 2021 yılına ait aylara göre kirlilik yükü hesapları verilmektedir.

Tablo 6. Çanakkale ili toplam kirlilik yükü hesapları

#	Q _{toplam}	KOI (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
Ocak 2020	46.015	2.202	709	798	350	55
Şubat 2020	60.690	3.460	787	965	504	65
Mart 2020	60.671	2.898	894	937	494	65
Nisan 2020	59.614	2.906	844	949	485	61
Mayıs 2020	59.745	3.082	816	909	468	66
Haziran 2020	62.008	2.767	765	963	429	68
Temmuz 2020	62.508	2.678	809	972	431	62
Ağustos 2020	67.616	3.673	1.203	1.376	572	62
Eylül 2020	67.373	3.079	851	829	386	63
Ekim 2020	63.466	2.801	875	911	558	58
Kasım 2020	62.605	3.008	825	897	509	50
Aralık 2020	63.567	3.159	884	824	523	51
Ocak 2021	62.398	2.450	718	801	518	55
Şubat 2021	62.317	2.653	728	826	502	55
Mart 2021	62.636	2.743	721	884	553	54
Nisan 2021	62.529	2.960	913	868	454	65
Mayıs 2021	63.063	3.154	896	822	530	61
Haziran 2021	64.815	2.931	855	909	508	71
18 Aylık Ortalama	61.869	2.923	839	913	487	60
Uzman Görüşleri	66.363	12.367	6.591	4.269	1.403	304
Fark (%)	% 7	% 323	% 686	% 367	% 188	% 403

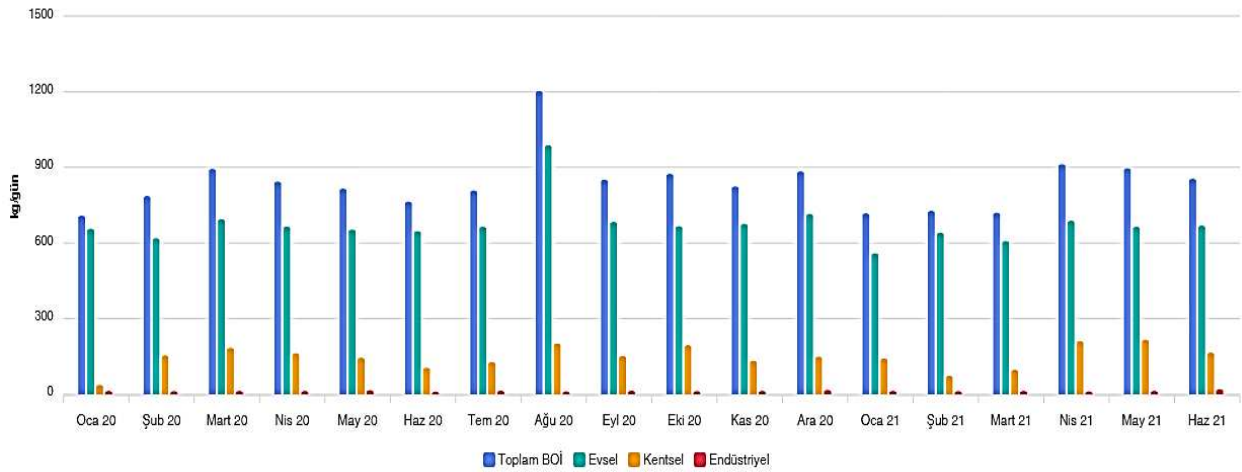
Tablo 6'da görüldüğü üzere toplam KOİ, BOİ, AKM ve TN yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının ağustos ayı ve TP yükünün en yüksek olduğu ay ise 2021 yılının haziran ayıdır.

Şekil 44’de KOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

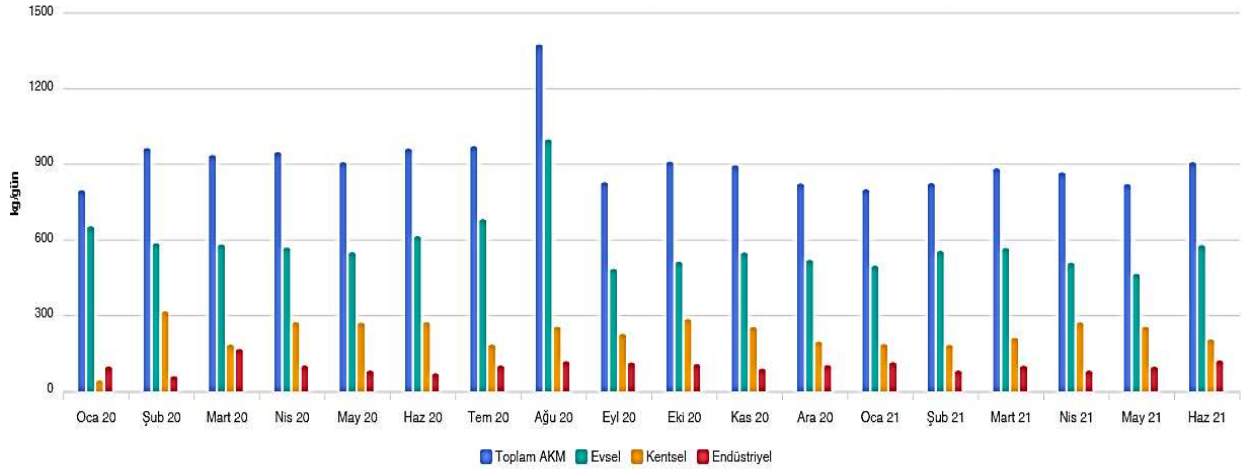
Şekil 44. Çanakkale ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 45’de BOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

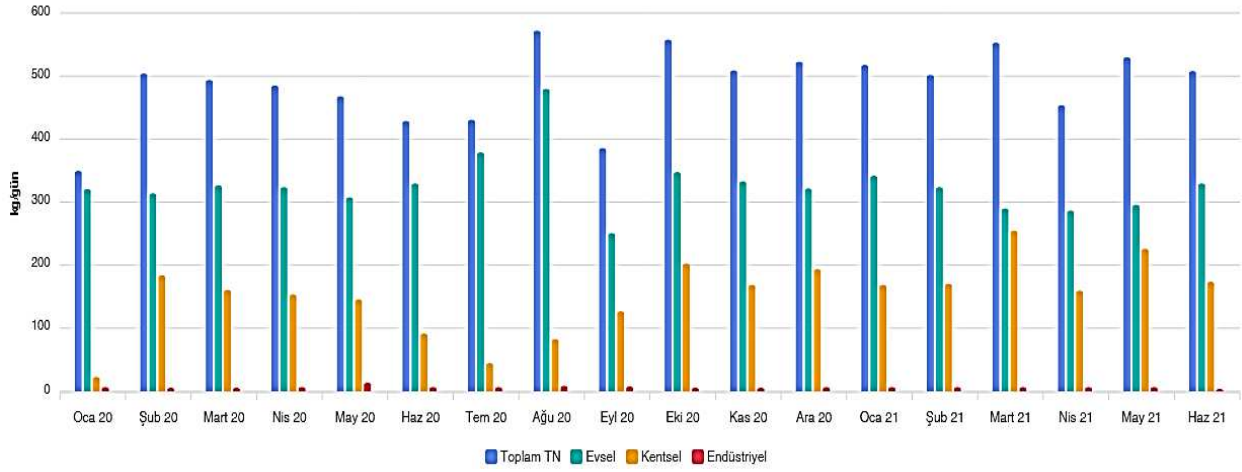
Şekil 45. Çanakkale ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 46'de AKM yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

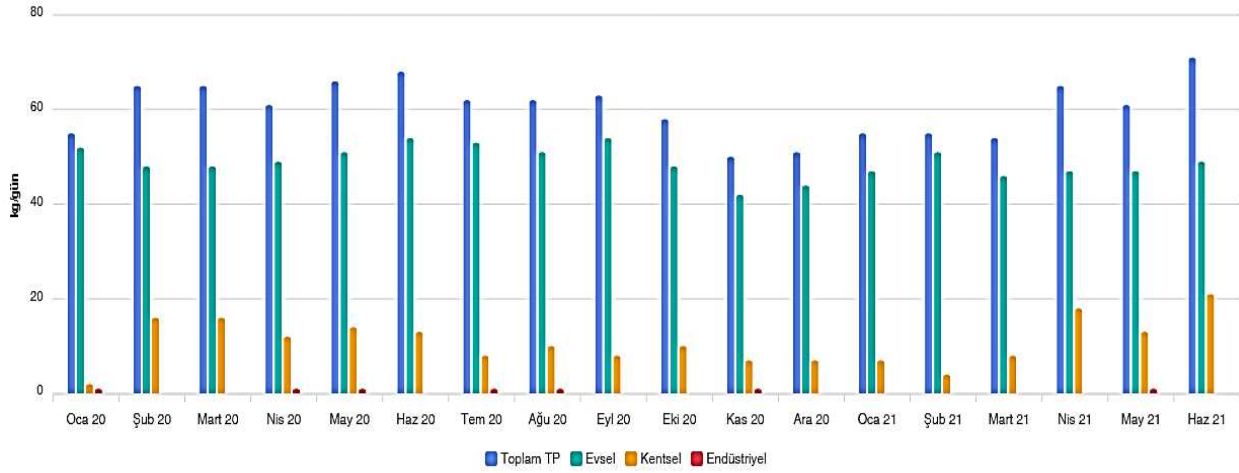
Şekil 46. Çanakkale ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 47'de TN yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

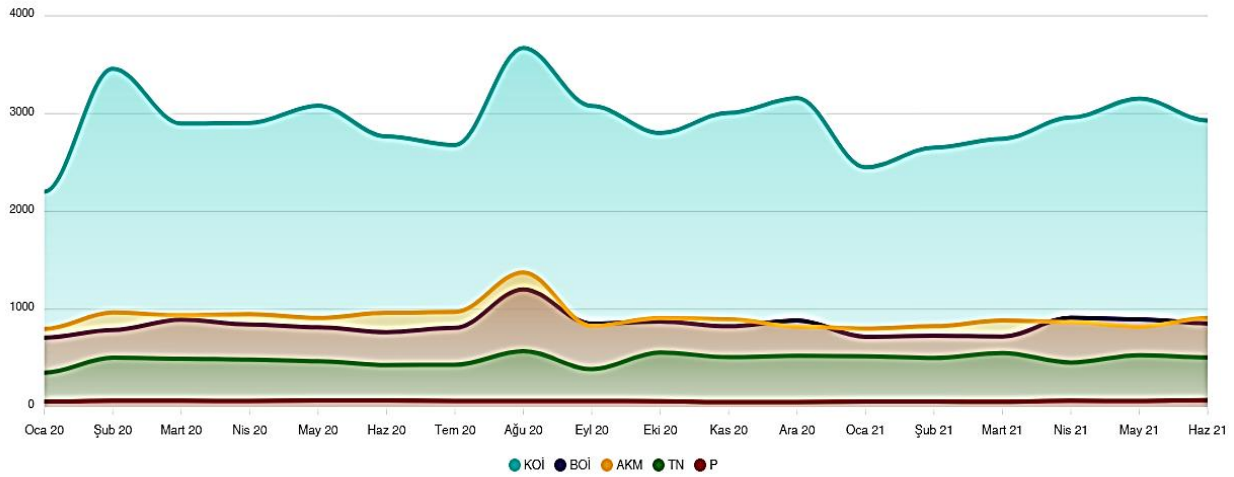
Şekil 47. Çanakkale ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 48’de TP yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 48. Çanakkale ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 49’da ise KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 49. Çanakkale ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi

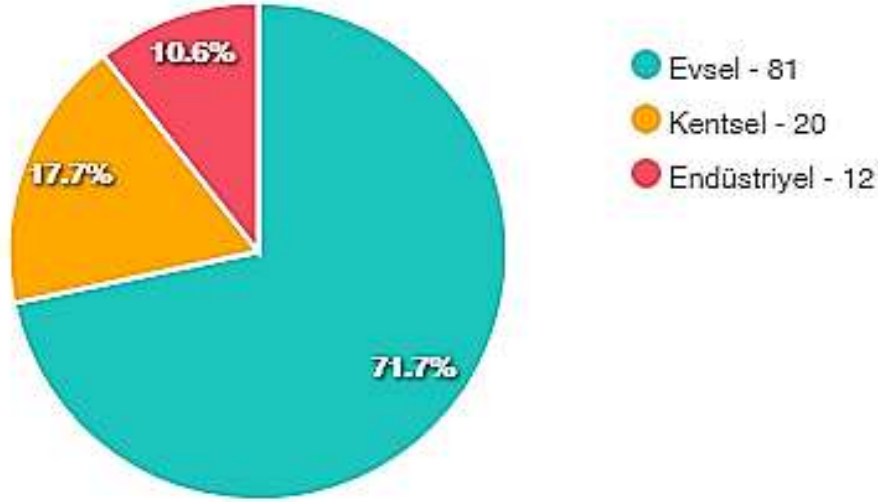
Proje kapsamında soğutma suyu deşarjı yapan sanayi tesisleri yerinde incelenmiştir. Çanakkale Belediye Başkanlığı’ndan, kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin nüfus bilgileri temin edilmiştir. Buna göre:

Çanakkale ilinde soğutma suyu deşarjı yapan tesis sayısı 6’dır ve toplam soğutma suyu debisi 3.819.467 m³/gün’dür.

Çanakkale ilinde kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin toplam nüfusu 7448 kişi olup debisi 745 m³/gün’dür.

7.4.4. İstanbul İli Kirlilik Yükleri

İstanbul ilinde ziyaret edilen toplam tesis sayısı 113'dür. Tesislerin 12'si endüstriyel, 81'i evsel, 20'si kentsel atıksu arıtma tesisidir. Şekil 50'de İstanbul ilinde ziyaret edilen AAT'lerin dağılımı verilmektedir.

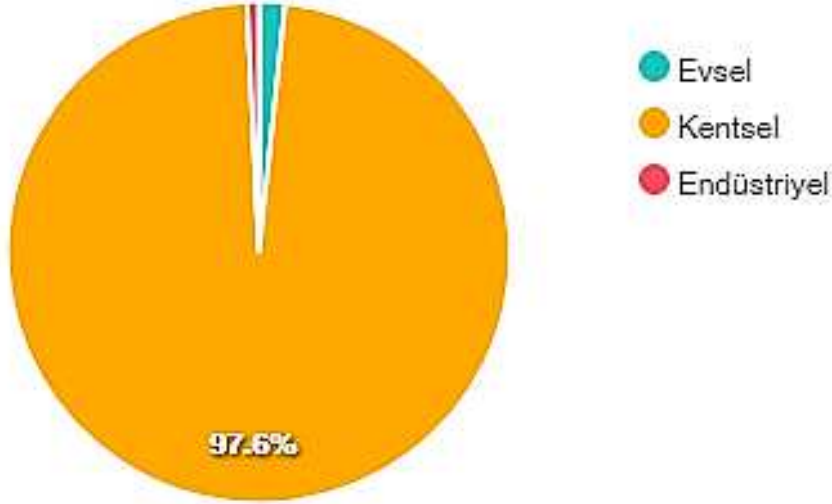
Şekil 50. İstanbul ilinde ziyaret edilen tesis sayısı

İstanbul ilinde yer alan **50 m³/gün altı ve üzerinde** olan atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre;

- Toplam evsel atıksu debisi: 61.319 m³/gün
- Toplam kentsel atıksu debisi: 3.822.233 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen endüstriyel atıksu debisi: 241.830 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen evsel atıksu debisi: 3.580.403 m³/gün
- Toplam endüstriyel atıksu debisi: 29.041 m³/gün'dür.

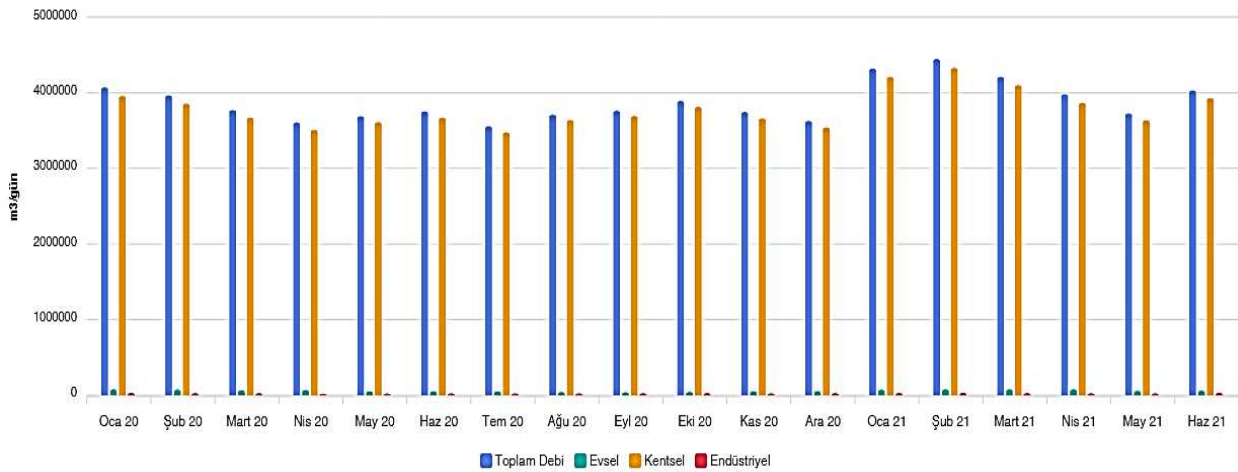
İstanbul ilinde yer alan 50 m³/gün altı ve üzerinde olan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden gelen toplam debi 3.912.593 m³/gün'dür.

Şekil 51'de İstanbul ilinde ziyaret edilen atıksu arıtma tesislerinde atıksu tipine bağlı olarak debi dağılımı verilmektedir.

Şekil 51. İstanbul ili atıksu tipine göre debi dağılımı

Şekil 52'de İstanbul ilinin 2020-2021 yıllarında aylara göre atıksu debisinin değişim grafiği verilmektedir.

Şekil 52. İstanbul ili atıksu debisinin aylara göre değişimi

İstanbul ilinde ziyaret edilen her tesisin, minimum ortalama ve maksimum atıksu debileri ve 18 aylık iç izleme analiz sonuçları alınmıştır. Analiz sonuçlarında yer alan fizikokimyasal parametrelerin konsantrasyon değerleri veri tabanına aktarılmıştır. KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametrelerinin herbiri için aylık toplam kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

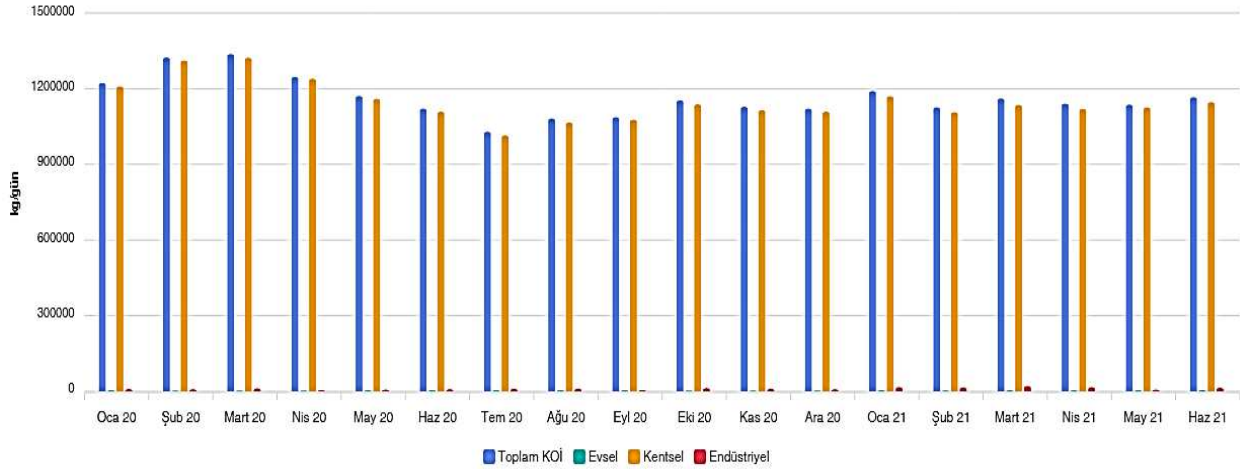
Tablo 7’de MARAAAT yazılımının ‘Parametreler’ sekmesinde İstanbul ilinde ziyaret edilen tesislerden temin edilen 18 aylık ortalama debi ve analiz sonuçları ile uzman görüşlerine göre hesaplanan 2020 ve 2021 yılına ait aylara göre kirlilik yükü hesapları verilmektedir.

Tablo 7. İstanbul ili toplam kirlilik yükü hesapları

#	Q _{toplam}	KOI (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
Ocak 2020	4.070.909	1.222.999	717.756	758.214	145.248	15.126
Şubat 2020	3.964.905	1.323.566	793.845	776.694	173.195	14.786
Mart 2020	3.771.478	1.337.675	794.080	788.720	169.199	15.261
Nisan 2020	3.607.219	1.246.908	739.857	701.315	151.171	14.413
Mayıs 2020	3.689.975	1.171.126	609.895	638.288	143.854	10.665
Haziran 2020	3.754.467	1.121.587	608.769	755.547	145.564	14.621
Temmuz 2020	3.557.831	1.029.456	565.879	656.485	127.890	13.974
Ağustos 2020	3.711.300	1.082.144	597.755	762.781	134.842	14.103
Eylül 2020	3.761.766	1.086.586	606.812	718.265	136.786	14.568
Ekim 2020	3.890.917	1.154.475	651.753	747.405	146.518	14.400
Kasım 2020	3.744.717	1.128.676	607.116	683.272	139.989	13.188
Aralık 2020	3.628.120	1.120.793	623.640	684.926	141.250	13.727
Ocak 2021	4.318.171	1.190.949	633.053	754.363	146.996	14.561
Şubat 2021	4.446.333	1.126.395	622.321	728.285	134.838	13.874
Mart 2021	4.211.865	1.161.711	654.756	783.476	151.321	14.967
Nisan 2021	3.977.552	1.141.256	647.002	777.349	152.492	15.104
Mayıs 2021	3.726.638	1.136.642	629.199	711.827	155.810	15.678
Haziran 2021	4.029.160	1.166.530	629.479	917.934	154.536	18.608
18 Aylık Ortalama	3.881.285	1.163.860	651.831	741.397	147.306	14.535
Uzman Görüşleri	4.059.959	1.254.716	671.937	827.514	168.234	17.243
Fark (%)	% 5	% 8	% 3	% 12	% 14	% 19

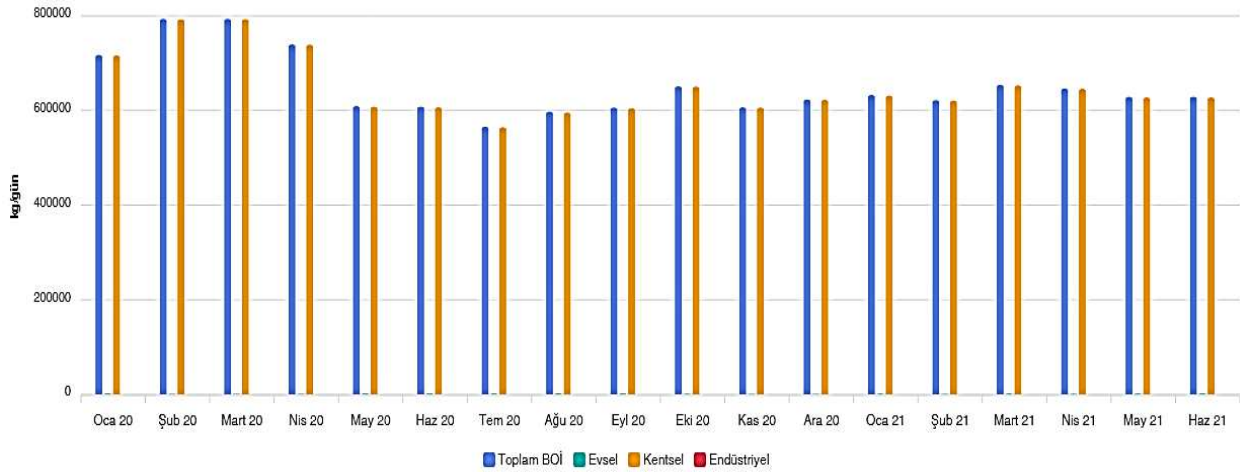
Tablo 7’de görüldüğü üzere toplam KOİ ve BOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının mart ayı, AKM ve TP yükünün en yüksek olduğu ay 2021 yılının haziran ayı ve TN yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının şubat ayıdır.

Şekil 53'te KOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

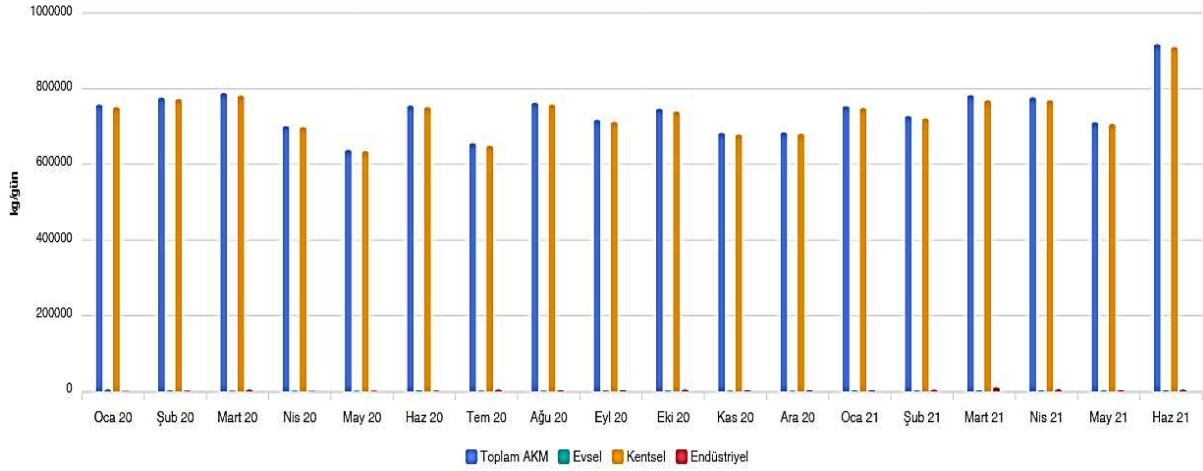
Şekil 53. İstanbul ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 54'te BOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

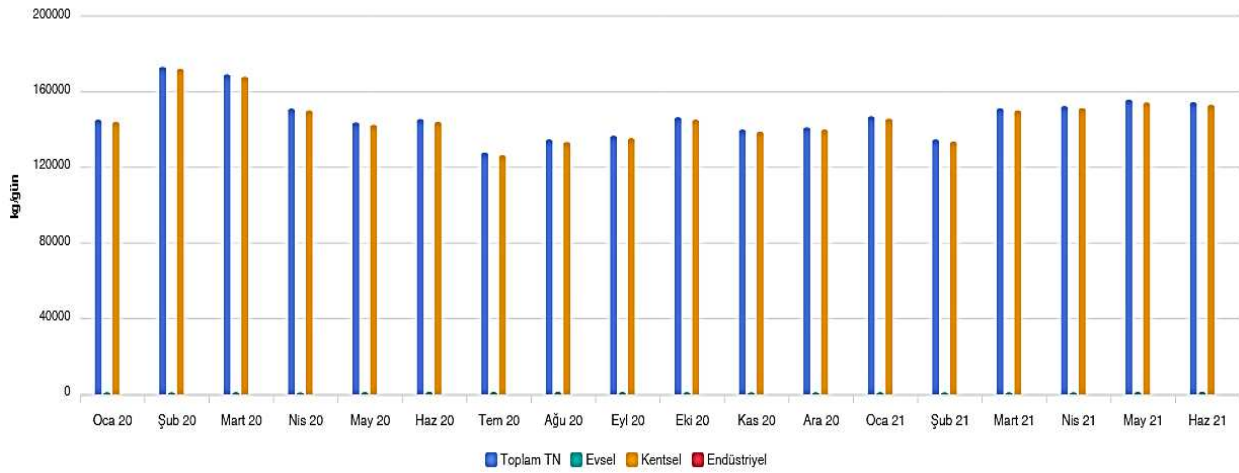
Şekil 54. İstanbul ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 55’de AKM yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

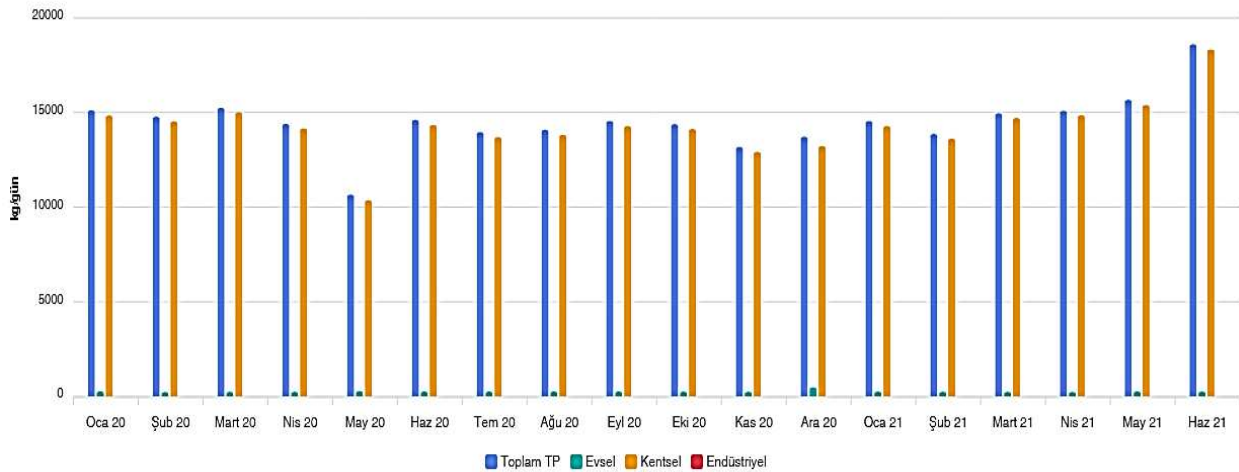
Şekil 55. İstanbul ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 56’da TN yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

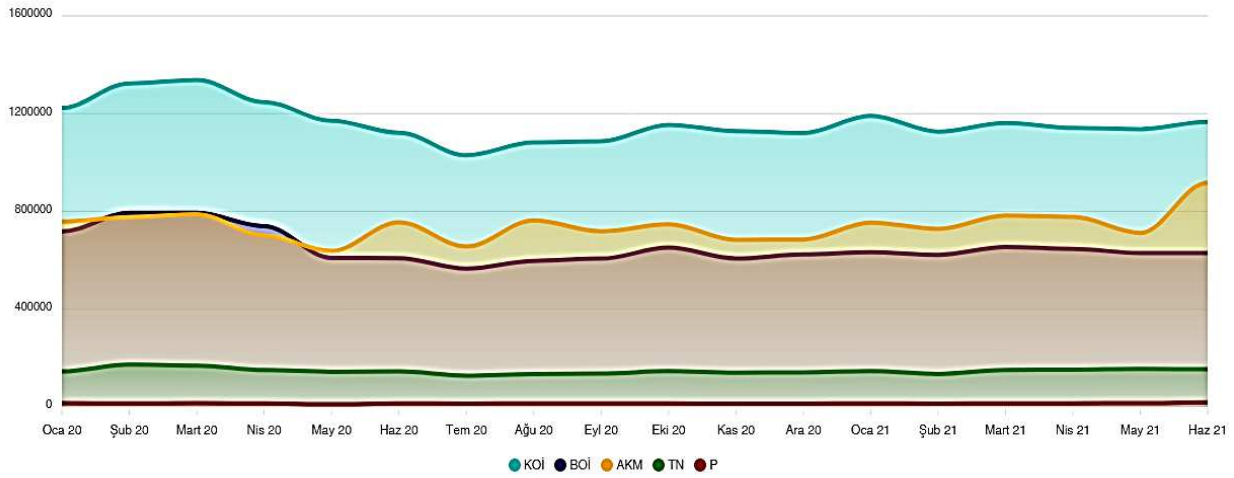
Şekil 56. İstanbul ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 57’de TP yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 57. İstanbul ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 58’de ise KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 58. İstanbul ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi

Proje kapsamında soğutma suyu deşarjı yapan sanayi tesisleri yerinde incelenmiştir. İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İSKİ)’den, kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin nüfus bilgileri temin edilmiştir. Buna göre:

İstanbul ilinde soğutma suyu deşarjı yapan tesis sayısı 4’dür ve toplam soğutma suyu debisi 2.095.200 m³/gün’dür.

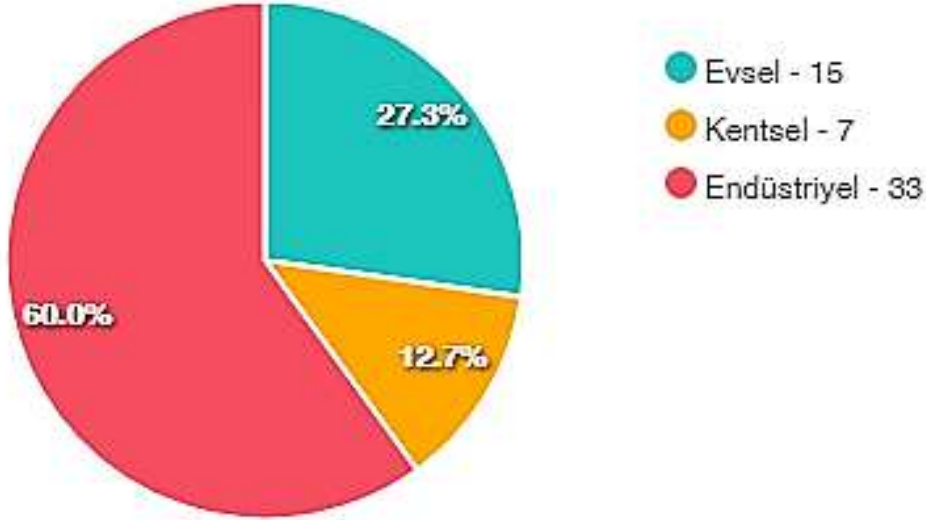
İstanbul ilinde kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin toplam nüfusu 16.033 kişi olup debisi 1603 m³/gün’dür.

İstanbul ilinde yer alan bazı organize sanayi bölgesi (OSB) atıksu arıtma tesislerinin arıtılmış atıksuları İSKİ kanalizasyon şebekesine bağlıdır. İSKİ’nin kanalizasyon şebekesine bağlı olan OSB’ler aşağıda verilmektedir:

- İstanbul Dudullu OSB
- İstanbul Deri OSB
- İstanbul Tuzla OSB
- Birlik OSB
- Kimya Sanayicileri OSB
- İstanbul Anadolu Yakası OSB
- İstanbul Beylikdüzü OSB-1 (Bakır ve Pirinç San. Koop.)
- İstanbul Beylikdüzü OSB-2 (Sınırlı Sorumlu İstanbul Birlik İşletme Koop.)’dir.

7.4.5. Kocaeli İli Kirlilik Yükleri

Kocaeli ilinde ziyaret edilen toplam tesis sayısı 55'dir. Tesislerin 33'ü endüstriyel, 15'i evsel, 7'si kentsel atıksu arıtma tesisidir. Şekil 59'da Kocaeli ilinde ziyaret edilen AAT'lerin dağılımı verilmektedir.

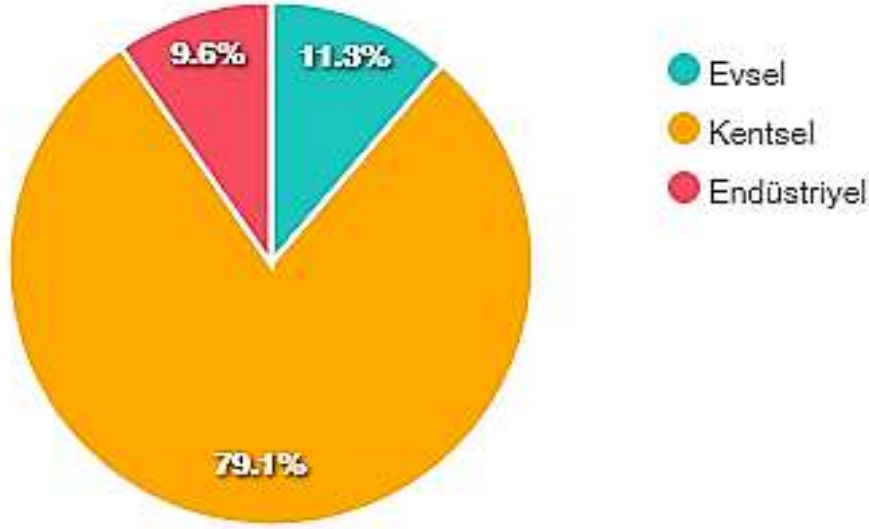
Şekil 59. Kocaeli ilinde ziyaret edilen tesis sayısı

Kocaeli ilinde yer alan **50 m³/gün altı ve üzerinde** olan atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre;

- Toplam evsel atıksu debisi: 92.228 m³/gün
- Toplam kentsel atıksu debisi: 364.146 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen endüstriyel atıksu debisi: 21.661 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen evsel atıksu debisi: 342.485 m³/gün
- Toplam endüstriyel atıksu debisi: 45.528 m³/gün'dür.

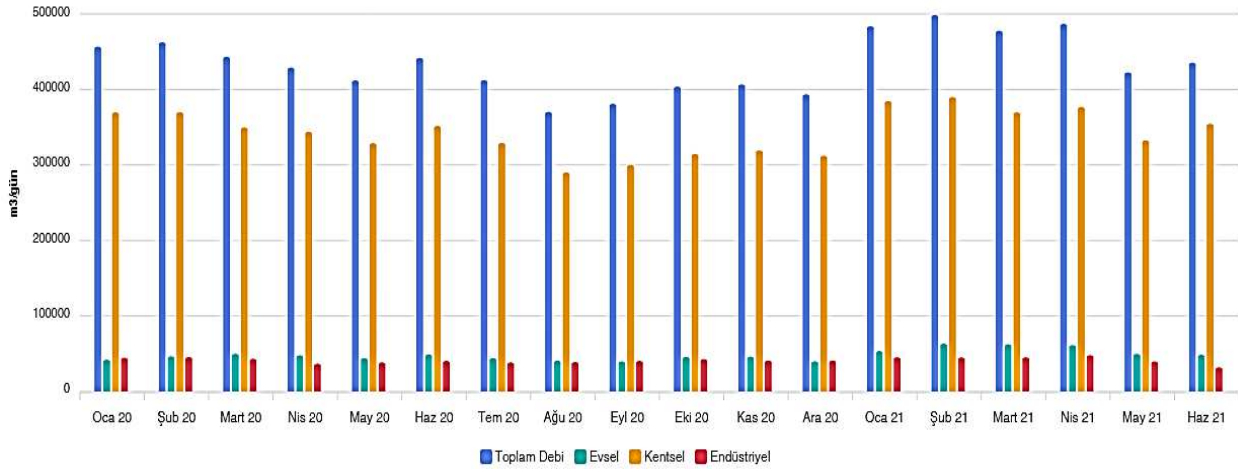
Kocaeli ilinde yer alan 50 m³/gün altı ve üzerinde olan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden gelen toplam debi 501.902 m³/gün'dür.

Şekil 60'da Kocaeli ilinde ziyaret edilen atıksu arıtma tesislerinde atıksu tipine bağlı olarak debi dağılımı verilmektedir.

Şekil 60. Kocaeli ili atıksu tipine göre debi dağılımı

Şekil 61'de Kocaeli ilinin 2020-2021 yıllarında aylara göre atıksu debisinin değişim grafiği verilmektedir.

Şekil 61. Kocaeli ili atıksu debisinin aylara göre değişimi

Kocaeli ilinde ziyaret edilen her tesisin, minimum ortalama ve maksimum atıksu debileri ile 18 aylık iç izleme analiz sonuçları alınmıştır. Analiz sonuçlarında yer alan fizikokimyasal parametrelerin konsantrasyon değerleri veri tabanına aktarılmıştır. KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametrelerinin herbiri için aylık toplam kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

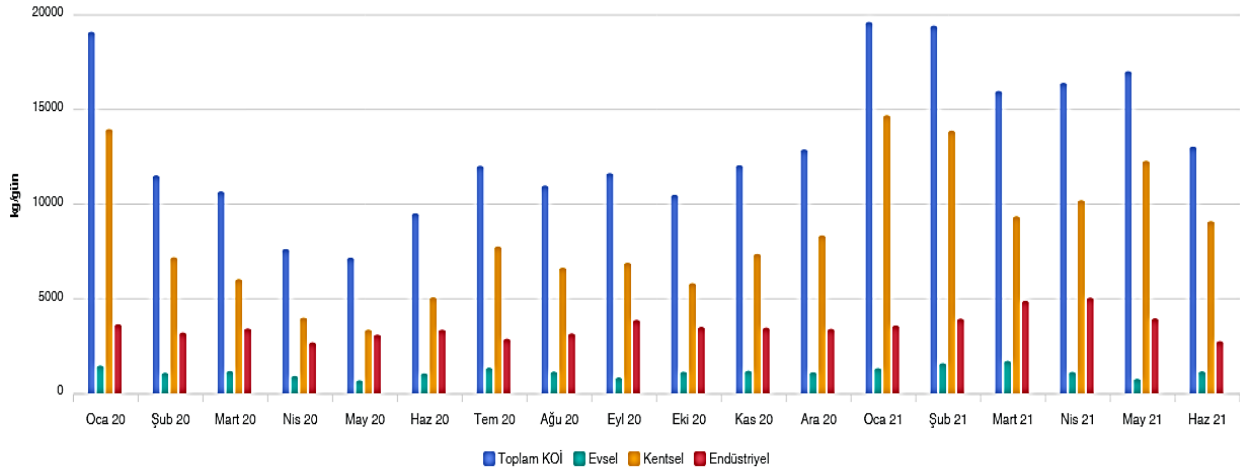
Tablo 8'de MARAAAT yazılımının 'Parametreler' sekmesinde Kocaeli ilinde ziyaret edilen tesislerden temin edilen 18 aylık ortalama debi ve analiz sonuçları ile uzman görüşlerine göre hesaplanan 2020 ve 2021 yılına ait aylara göre kirlilik yükü hesapları verilmektedir.

Tablo 8. Kocaeli ili toplam kirlilik yükü hesapları

#	Q _{toplam}	KOI (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
Ocak 2020	456.856	20.744	4.851	7.530	1.943	197
Şubat 2020	462.694	12.556	3.385	6.252	1.484	168
Mart 2020	443.372	10.681	2.860	4.506	1.508	214
Nisan 2020	429.021	7.644	3.027	3.908	1.587	154
Mayıs 2020	412.169	7.183	2.324	3.702	1.647	202
Haziran 2020	441.915	9.522	2.571	4.506	1.884	187
Temmuz 2020	412.353	12.038	2.687	4.419	1.711	143
Ağustos 2020	370.536	10.989	2.334	4.786	1.581	151
Eylül 2020	380.949	11.651	2.221	4.741	1.543	142
Ekim 2020	403.881	10.497	3.871	5.203	1.696	188
Kasım 2020	406.943	12.069	3.930	4.828	1.521	168
Aralık 2020	393.686	12.906	3.866	5.675	1.621	138
Ocak 2021	483.812	19.638	5.460	7.214	1.825	178
Şubat 2021	498.719	19.442	5.079	6.417	2.378	196
Mart 2021	478.018	15.989	3.697	6.930	2.031	114
Nisan 2021	486.911	16.423	4.684	6.439	2.121	134
Mayıs 2021	422.750	17.034	4.764	7.261	1.384	122
Haziran 2021	435.587	13.129	3.778	5.512	2.026	166
18 Aylık Ortalama	434.454	13.341	3.833	6.546	1.749	165
Uzman Görüşleri	458.047	19.197	4.268	6.941	4.914	315
Fark (%)	% 5	% 44	% 17	% 25	% 181	% 91

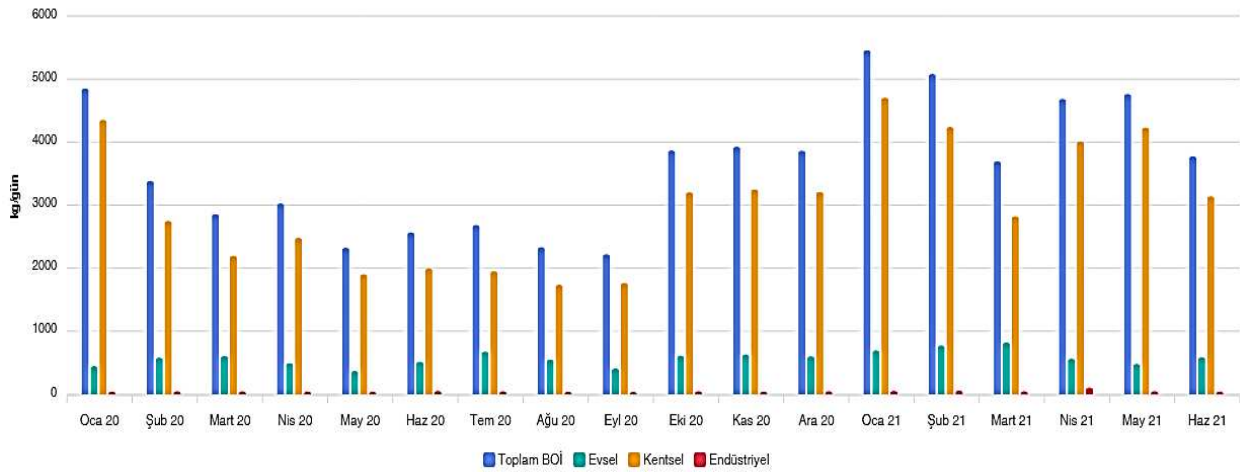
Tablo 8'de görüldüğü üzere toplam KOİ ve AKM yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının ocak ayı, BOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2021 yılının ocak ayı, AKM yükünün en yüksek olduğu ay 2021 yılının mayıs ayı, TN yükünün en yüksek olduğu ay 2021 yılının şubat ayı ve TP yükünün en yüksek olduğu ay ise 2020 yılının mart ayıdır.

Şekil 62’de KOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

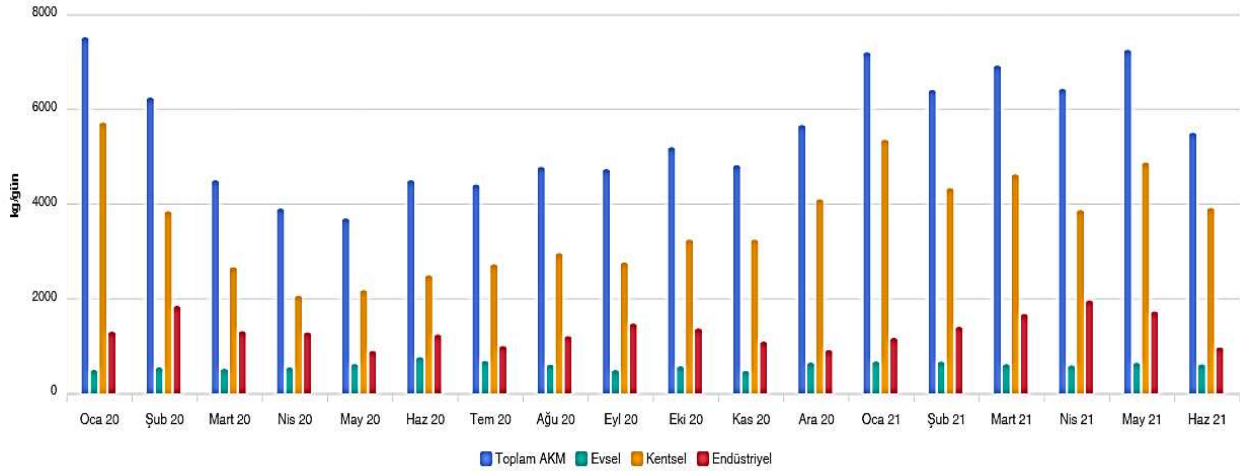
Şekil 62. Kocaeli ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 63’te BOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

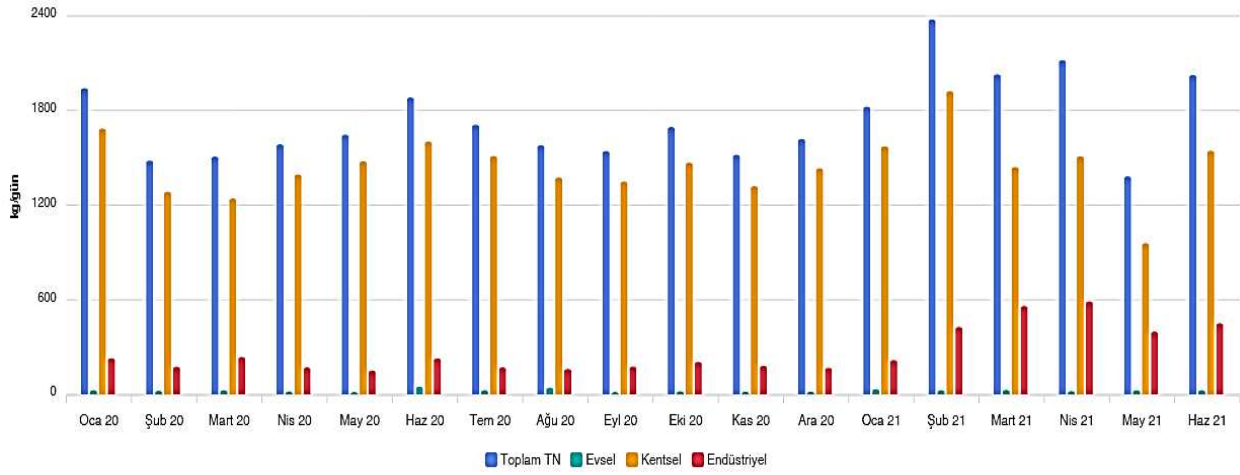
Şekil 63. Kocaeli ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 64'te AKM yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

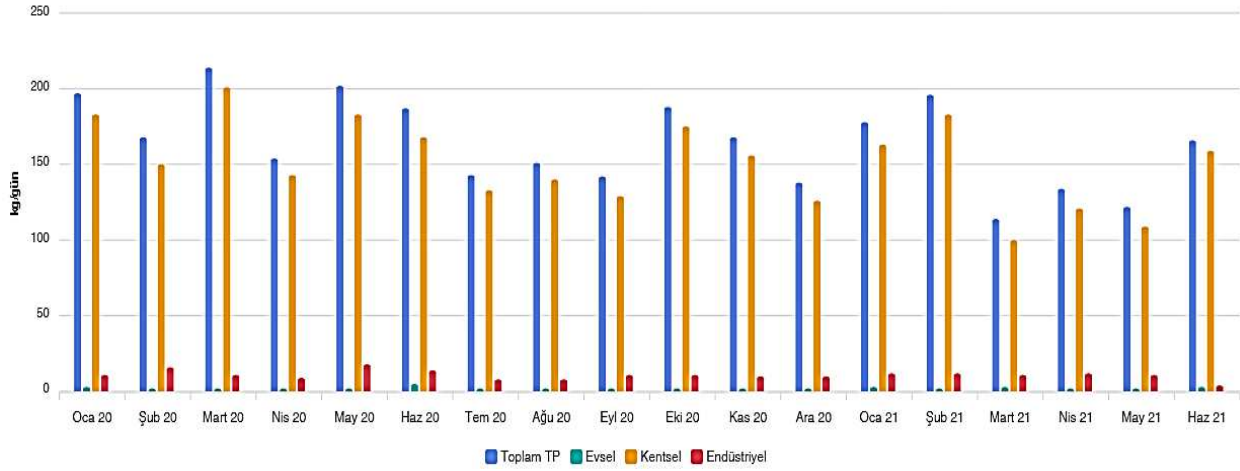
Şekil 64. Kocaeli ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 65'te TN yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

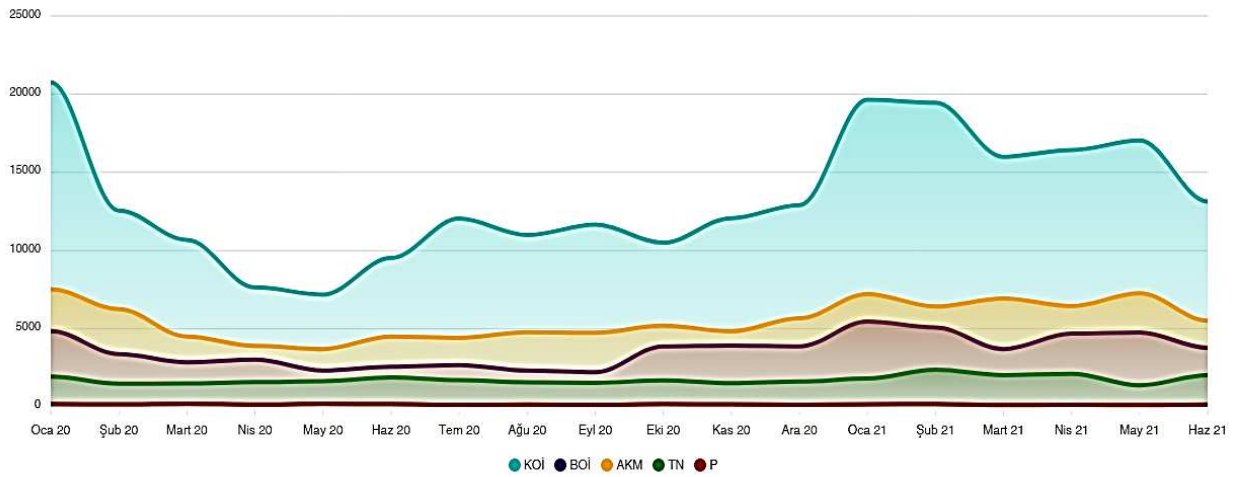
Şekil 65. Kocaeli ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 66'da TP yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 66. Kocaeli ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 67'de ise KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi verilmektedir.

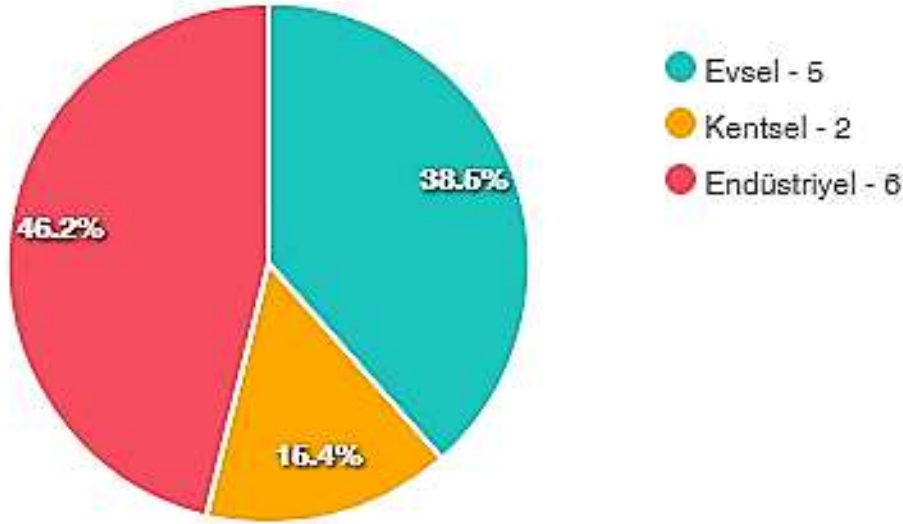

Şekil 67. Kocaeli ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi

Proje kapsamında soğutma suyu deşarjı yapan sanayi tesisleri yerinde incelenmiştir. Kocaeli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İSU)'dan, kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin nüfus bilgileri temin edilememiştir. Buna göre: Kocaeli ilinde soğutma suyu deşarjı yapan tesis sayısı 7'dir ve toplam soğutma suyu debisi 1.589.006 m³/gün'dür.

7.4.6. Kütahya İli Kirlilik Yükleri

Kütahya ilinde ziyaret edilen toplam tesis sayısı 13'dür. Tesislerin 6'sı endüstriyel, 5'i evsel, 2'si kentsel atıksu arıtma tesisidir. Şekil 68'de Kütahya ilinde ziyaret edilen AAT'lerin dağılımı verilmektedir.

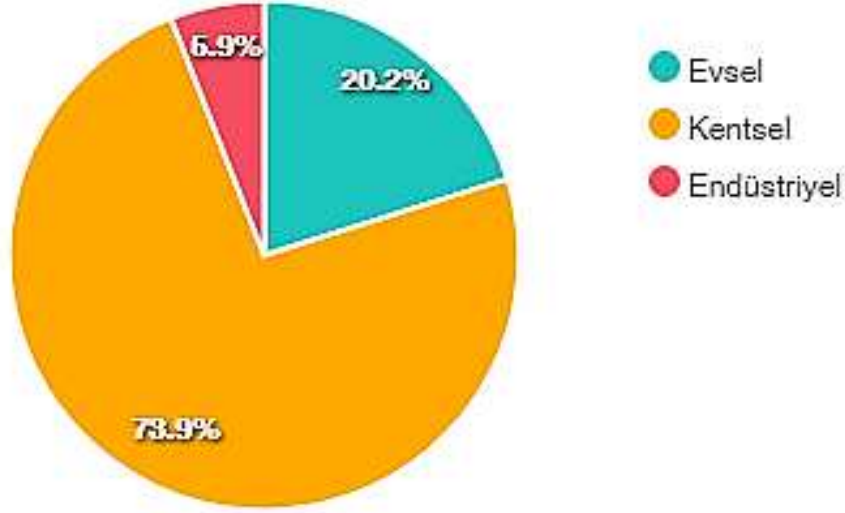
Şekil 68. Kütahya ilinde ziyaret edilen tesis sayısı

Kütahya ilinde yer alan **50 m³/gün altı ve üzerinde** olan atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre;

- Toplam evsel atıksu debisi: 3510 m³/gün
- Toplam kentsel atıksu debisi: 14.400 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen endüstriyel atıksu debisi: 6750 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen evsel atıksu debisi: 7650 m³/gün
- Toplam endüstriyel atıksu debisi: 1728 m³/gün'dür.

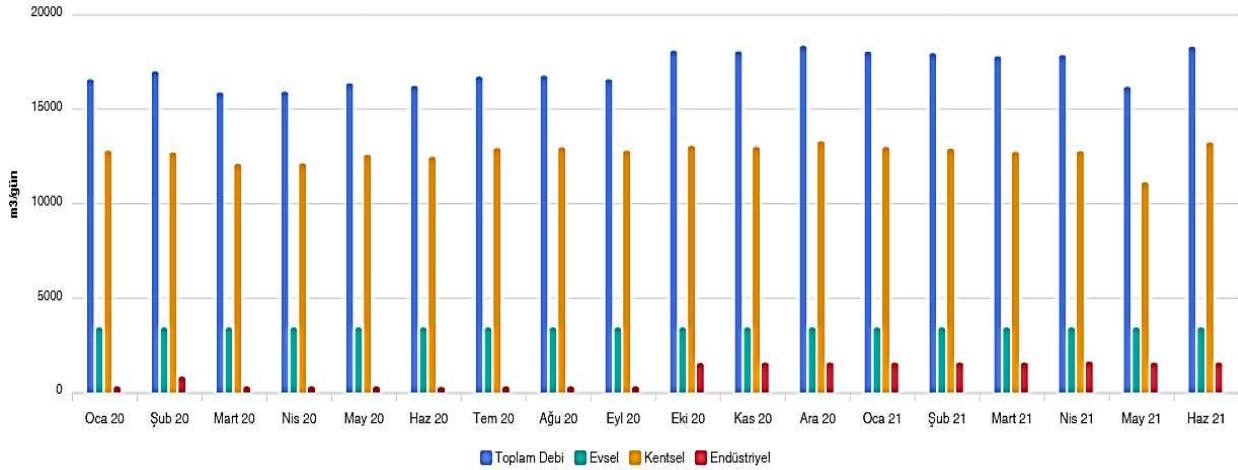
Kütahya ilinde yer alan 50 m³/gün altı ve üzerinde olan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden gelen toplam debi 19.638 m³/gün'dür.

Şekil 69’da Kütahya ilinde ziyaret edilen atıksu arıtma tesislerinde atıksu tipine bağlı olarak debi dağılımı verilmektedir.

Şekil 69. Kütahya ili atıksu tipine göre debi dağılımı

Şekil 70’de Kütahya ilinin 2020-2021 yıllarında aylara göre atıksu debisinin değişim grafiği verilmektedir.

Şekil 70. Kütahya ili atıksu debisinin aylara göre değişimi

Kütahya ilinde ziyaret edilen her tesisin, minimum ortalama ve maksimum atıksu debileri ile 18 aylık iç izleme analiz sonuçları alınmıştır. Analiz sonuçlarında yer alan fizikokimyasal parametrelerin konsantrasyon değerleri veri tabanına aktarılmıştır. KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametrelerinin herbiri için aylık toplam kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

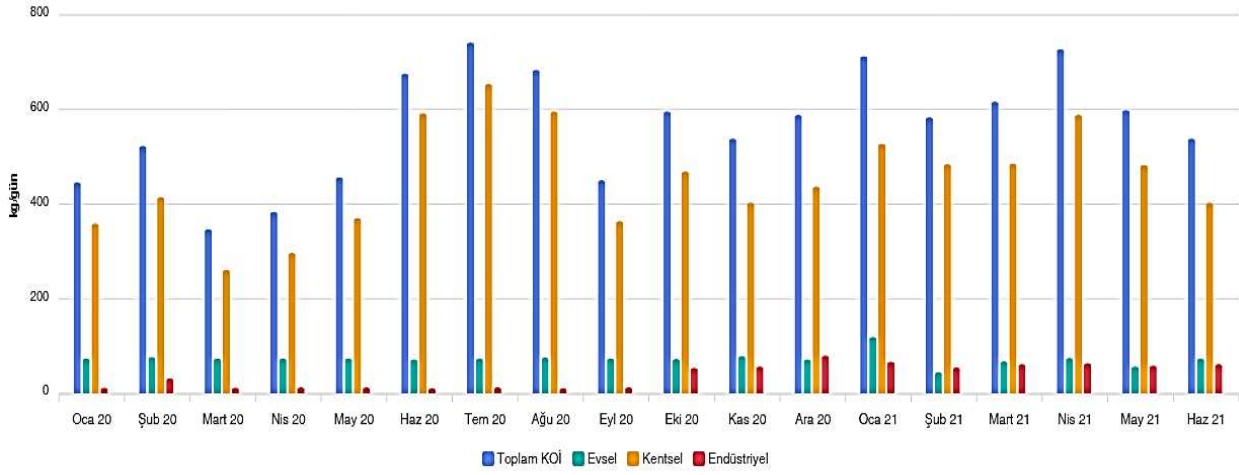
Tablo 9'da MARAAAT yazılımının 'Parametreler' sekmesinde Kütahya ilinde ziyaret edilen tesislerden temin edilen 18 aylık ortalama debi ve analiz sonuçları ile uzman görüşlerine göre hesaplanan 2020 ve 2021 yılına ait aylara göre kirlilik yükü hesapları verilmektedir.

Tablo 9. Kütahya ili toplam kirlilik yükü hesapları

#	Q _{toplam}	KOI (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
Ocak 2020	16.599	446	126	186	120	62
Şubat 2020	17.023	523	113	190	95	25
Mart 2020	15.902	347	116	169	58	12
Nisan 2020	15.939	384	172	187	81	14
Mayıs 2020	16.385	457	199	218	97	14
Haziran 2020	16.250	676	174	182	48	15
Temmuz 2020	16.741	742	130	228	66	10
Ağustos 2020	16.785	684	186	188	103	28
Eylül 2020	16.601	451	219	230	104	17
Ekim 2020	18.103	596	151	227	129	8
Kasım 2020	18.072	539	130	258	121	8
Aralık 2020	18.369	589	272	271	104	13
Ocak 2021	18.070	713	371	351	95	5
Şubat 2021	17.977	584	246	214	60	12
Mart 2021	17.812	617	288	367	59	12
Nisan 2021	17.886	728	366	303	66	11
Mayıs 2021	16.201	599	259	203	57	10
Haziran 2021	18.315	539	233	230	94	14
18 Aylık Ortalama	17.168	567	208	233	88	18
Uzman Görüşleri	20.270	1.839	692	604	364	92
Fark (%)	% 18	% 224	% 232	% 159	% 320	% 470

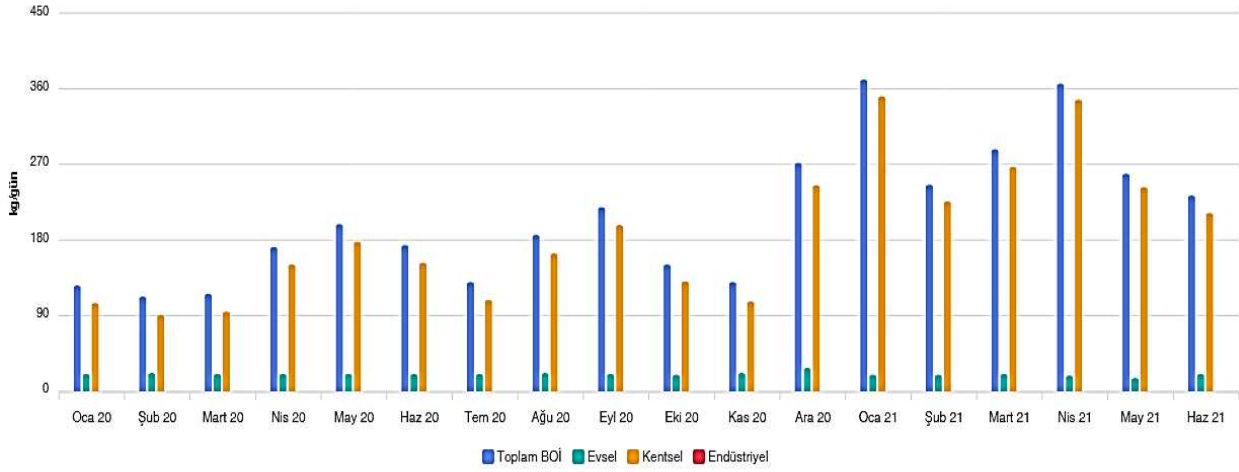
Tablo 9'da görüldüğü üzere toplam KOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının temmuz ayı, BOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2021 yılının ocak ayı, AKM yükünün en yüksek olduğu ay 2021 yılının mart ayı, TN yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının ekim ayı ve TP yükünün en yüksek olduğu ay ise 2020 yılının ocak ayıdır.

Şekil 71’de KOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

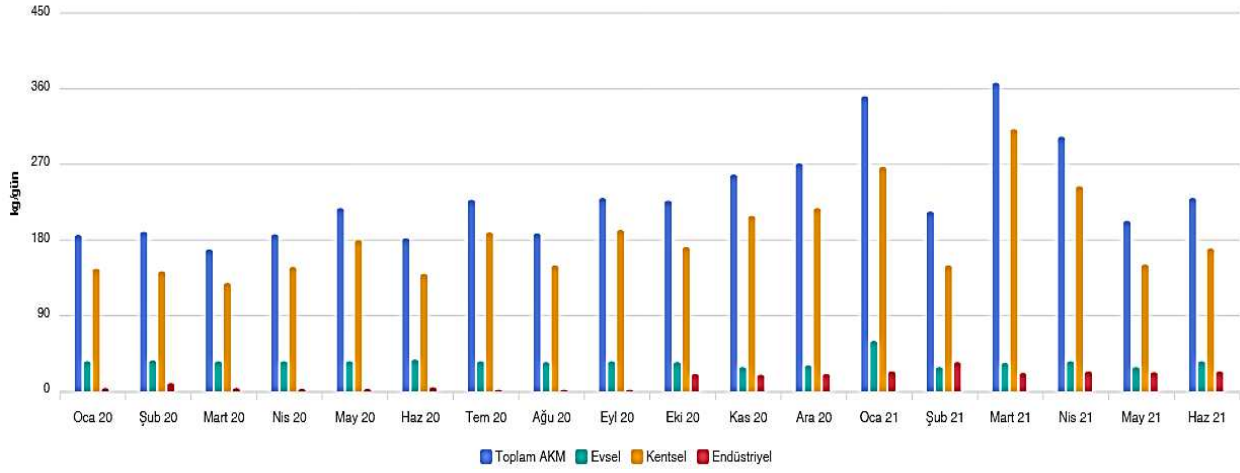
Şekil 71. Kütahya ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 72’de BOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

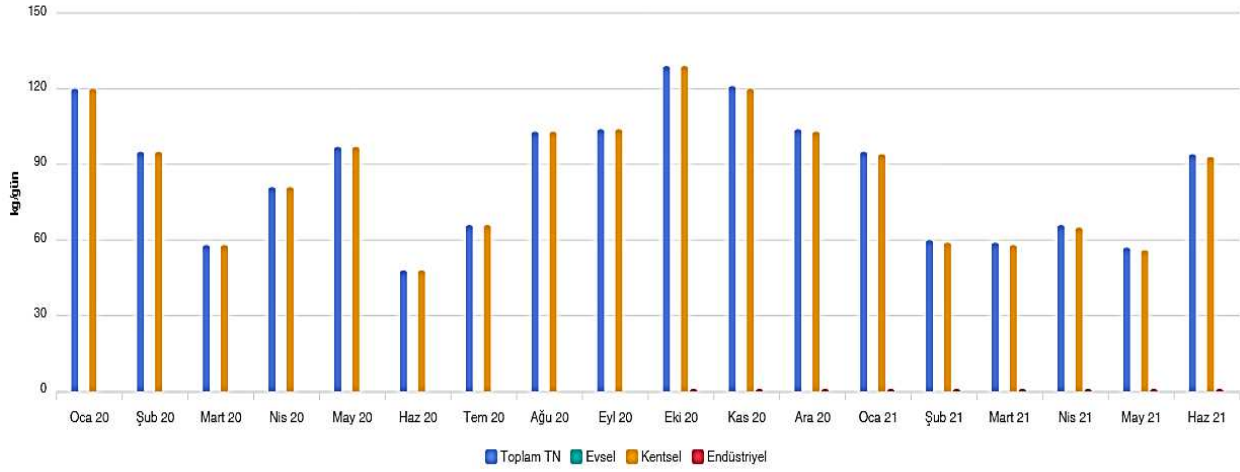
Şekil 72. Kütahya ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 73'te AKM yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

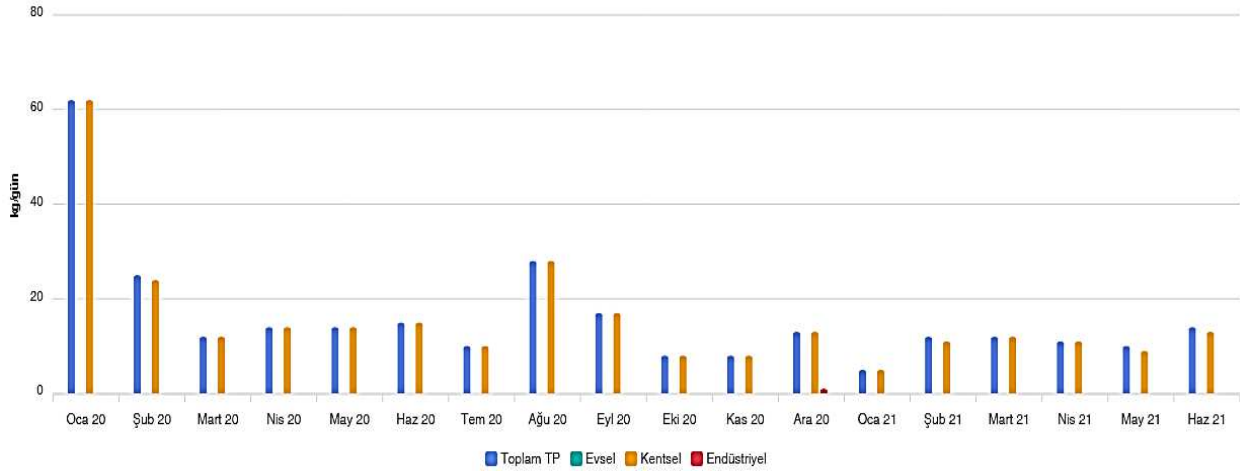
Şekil 73. Kütahya ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 74'te TN yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

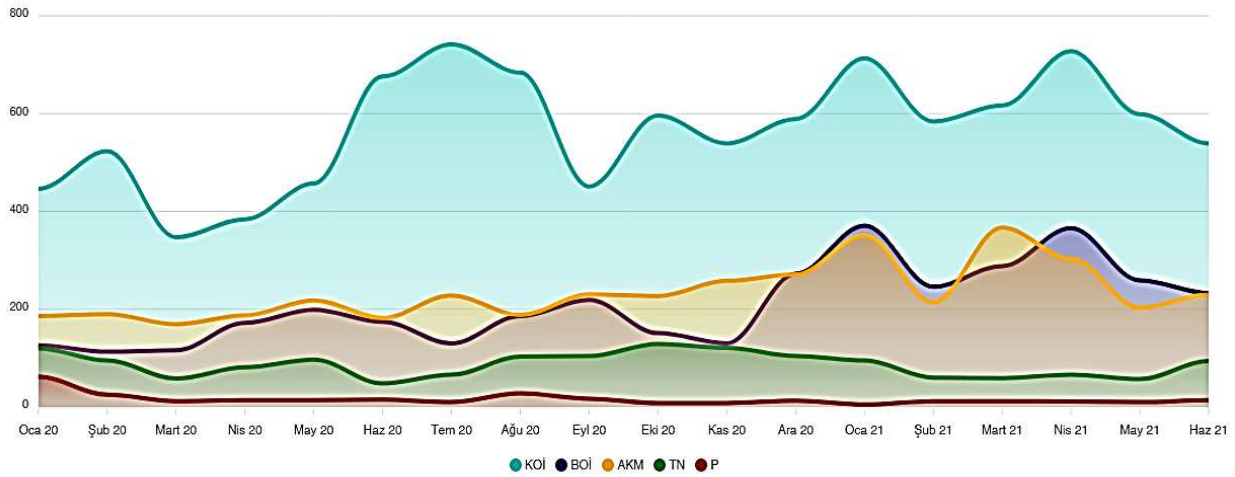
Şekil 74. Kütahya ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 75'te TP yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 75. Kütahya ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 76'da ise KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi verilmektedir.

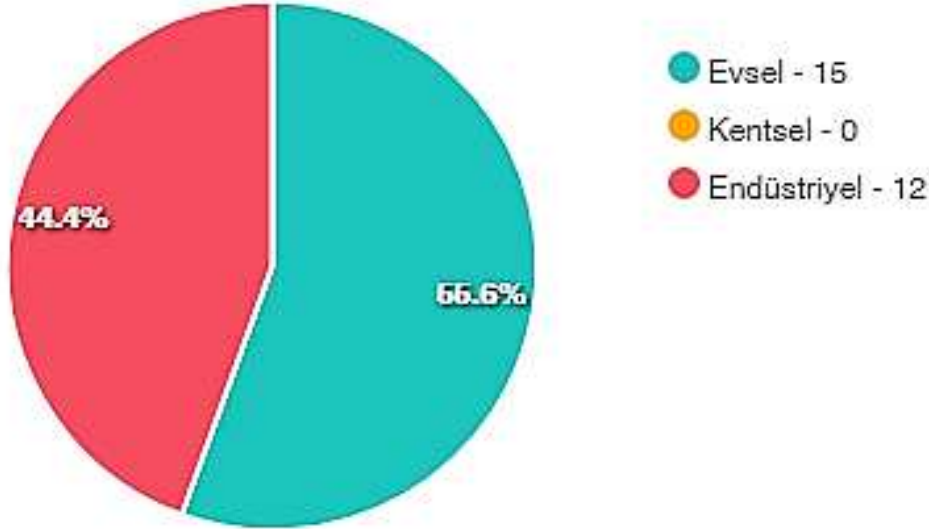
Şekil 76. Kütahya ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi

Proje kapsamında soğutma suyu deşarjı yapan sanayi tesisleri yerinde incelenmiştir ancak Kütahya ilinde soğutma suyu deşarjı yapan tesis yer almamaktadır. Kütahya Belediye Başkanlığı'ndan, kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin nüfus bilgileri temin edilmiştir. Buna göre:

Kütahya ilinde kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin toplam nüfusu 70.168 kişi olup debisi 7017 m³/gün'dür.

7.4.7. Tekirdağ İli Kirlilik Yükleri

Tekirdağ ilinde ziyaret edilen toplam tesis sayısı 27'dir. Tesislerin 12'si endüstriyel, 15'i evsel olup kentsel atıksu arıtma tesisi bulunmamaktadır. Şekil 77'de Tekirdağ ilinde ziyaret edilen AAT'lerin dağılımı verilmektedir.

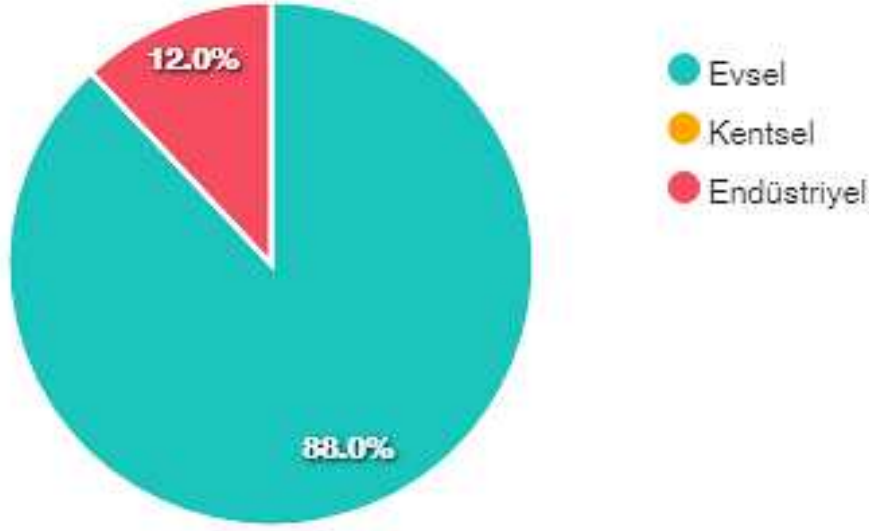
Şekil 77. Tekirdağ ilinde ziyaret edilen tesis sayısı

Tekirdağ ilinde yer alan **50 m³/gün altı ve üzerinde** olan atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre;

- Toplam evsel atıksu debisi: 146.566 m³/gün
- Toplam endüstriyel atıksu debisi: 21.440 m³/gün'dür.

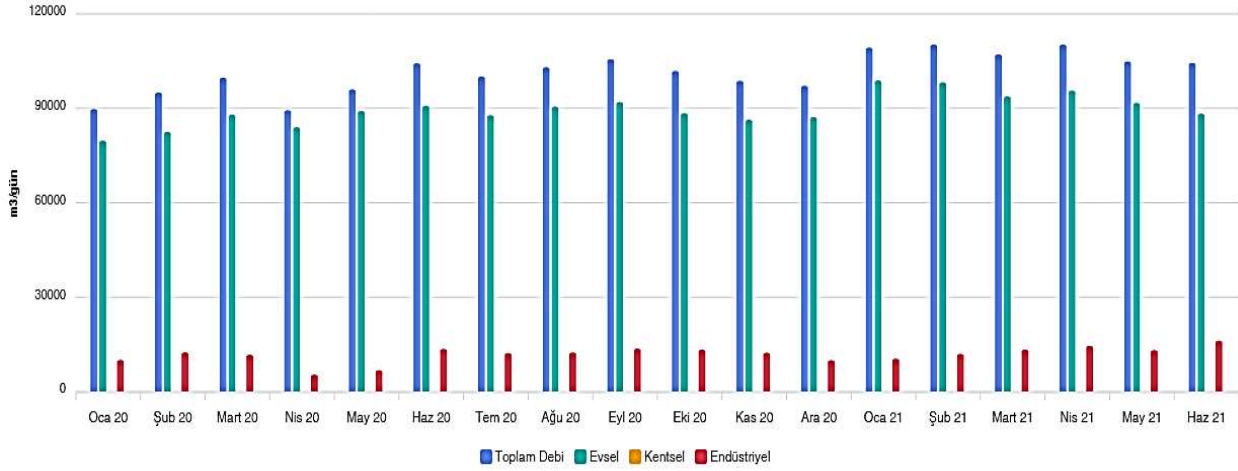
Tekirdağ ilinde yer alan 50 m³/gün altı ve üzerinde olan evsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden gelen toplam debi 168.006 m³/gün'dür.

Şekil 78’de Tekirdağ ilinde ziyaret edilen atıksu arıtma tesislerinde atıksu tipine bağlı olarak debi dağılımı verilmektedir.

Şekil 78. Tekirdağ ili atıksu tipine göre debi dağılımı

Şekil 79 ‘da Tekirdağ ilinin 2020-2021 yıllarında aylara göre atıksu debisinin değişim grafiği verilmektedir.

Şekil 79. Tekirdağ ili atıksu debisinin aylara göre değişimi

Tekirdağ ilinde ziyaret edilen her tesisin, minimum ortalama ve maksimum atıksu debileri ile 18 aylık iç izleme analiz sonuçları alınmıştır. Analiz sonuçlarında yer alan fizikokimyasal parametrelerin konsantrasyon değerleri veri tabanına aktarılmıştır. KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametrelerinin herbiri için aylık toplam kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

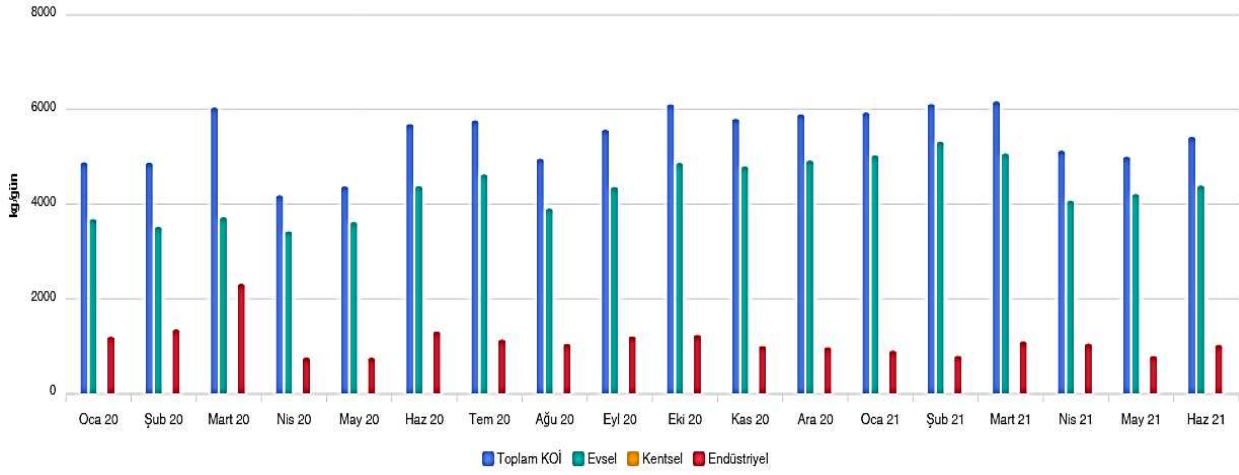
Tablo 10'da MARAAAT yazılımının 'Parametreler' sekmesinde Tekirdağ ilinde ziyaret edilen tesislerden temin edilen 18 aylık ortalama debi ve analiz sonuçları ile uzman görüşlerine göre hesaplanan 2020 ve 2021 yılına ait aylara göre kirlilik yükü hesapları verilmektedir.

Tablo 10. Tekirdağ ili toplam kirlilik yükü hesapları

#	Q _{toplam}	KOI (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
Ocak 2020	89.789	4.886	606	1.435	1.077	39
Şubat 2020	95.049	4.881	637	2.054	820	66
Mart 2020	99.793	6.046	649	1.861	613	70
Nisan 2020	89.456	4.186	606	1.520	534	63
Mayıs 2020	96.030	4.381	606	1.660	590	63
Haziran 2020	104.413	5.697	667	1.956	878	90
Temmuz 2020	100.167	5.771	638	2.073	587	86
Ağustos 2020	103.047	4.963	662	1.930	899	42
Eylül 2020	105.670	5.576	671	2.073	757	88
Ekim 2020	101.914	6.113	604	2.276	803	72
Kasım 2020	98.804	5.807	647	2.277	496	82
Aralık 2020	97.232	5.904	654	2.261	441	69
Ocak 2021	109.345	5.941	630	2.516	467	37
Şubat 2021	110.303	6.120	654	2.490	552	63
Mart 2021	107.163	6.173	633	2.342	519	50
Nisan 2021	110.303	5.133	664	2.323	914	70
Mayıs 2021	104.930	5.006	637	2.264	707	38
Haziran 2021	104.492	5.424	615	1.953	846	36
18 Aylık Ortalama	101.550	5.445	638	2.070	694	62
Uzman Görüşleri	119.280	10.779	3.955	3.150	1.695	171
Fark (%)	% 17	% 98	% 520	% 52	% 144	% 174

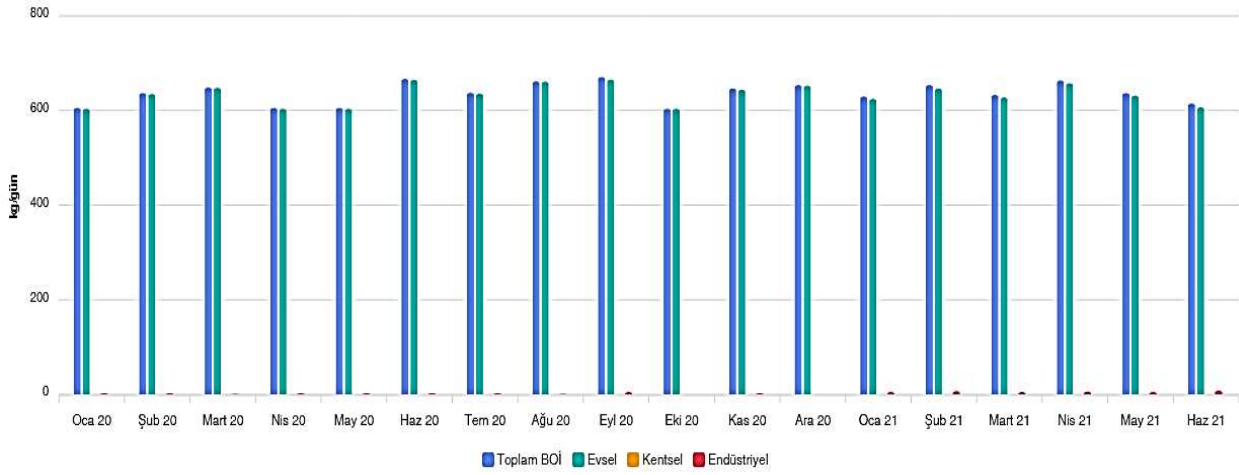
Tablo 10'da görüldüğü üzere toplam KOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2021 yılının mart ayı, BOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının eylül ayı, AKM yükünün en yüksek olduğu ay 2021 yılının ocak ayı, TN yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının ocak ayı ve TP yükünün en yüksek olduğu ay ise 2020 yılının haziran ayıdır.

Şekil 80’de KOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

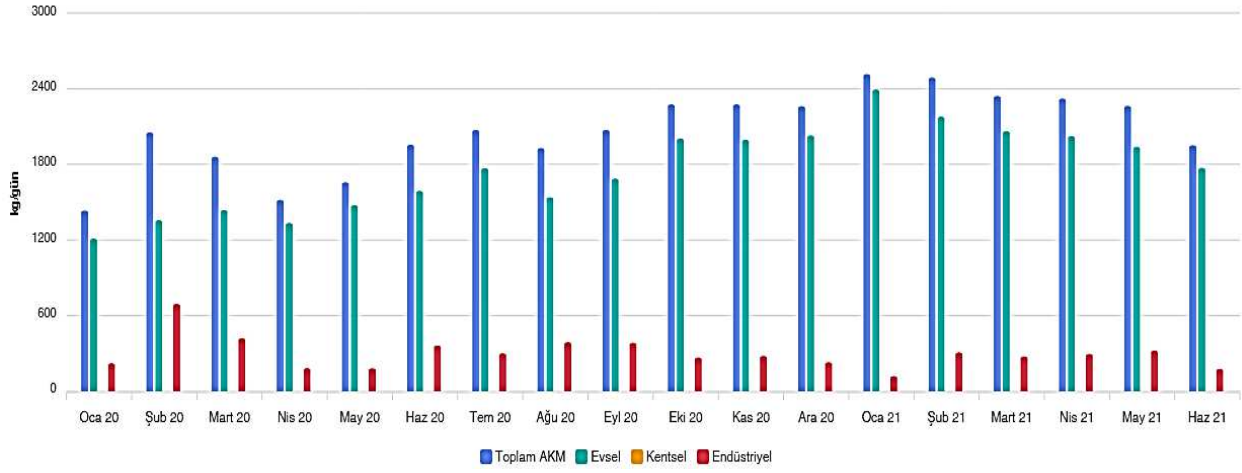
Şekil 80. Tekirdağ ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 81’de BOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

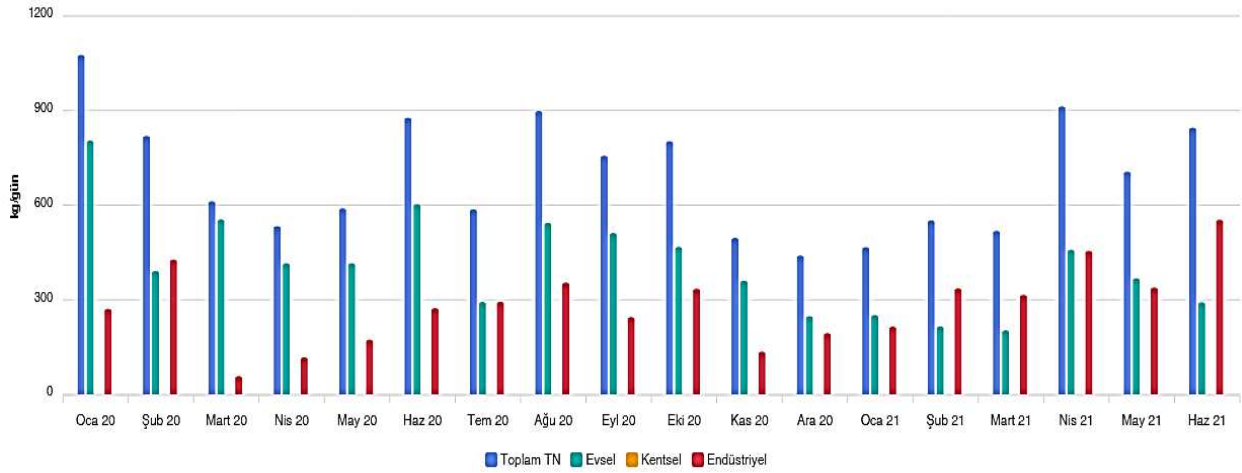
Şekil 81. Tekirdağ ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 82’de AKM yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

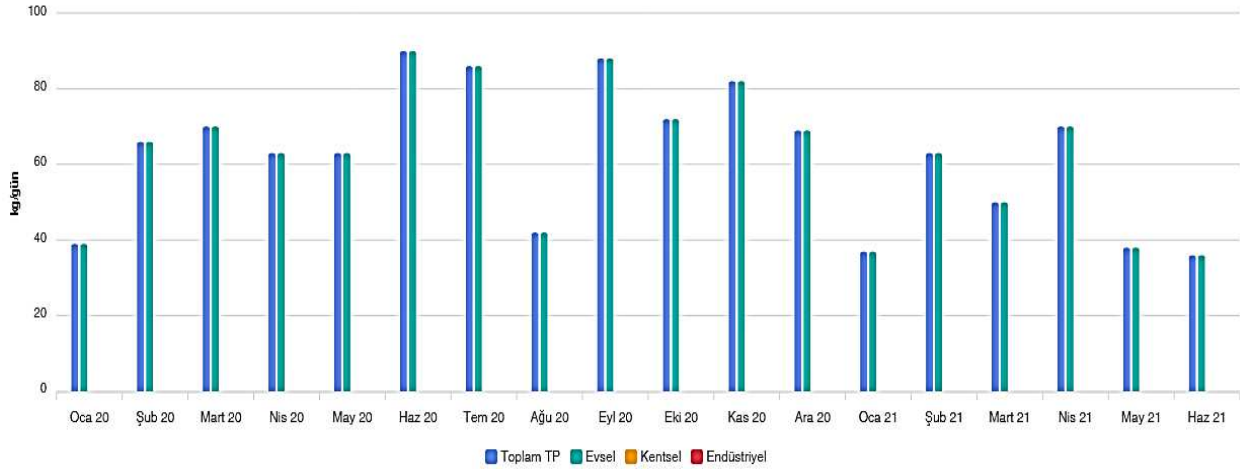
Şekil 82. Tekirdağ ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 83’te TN yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

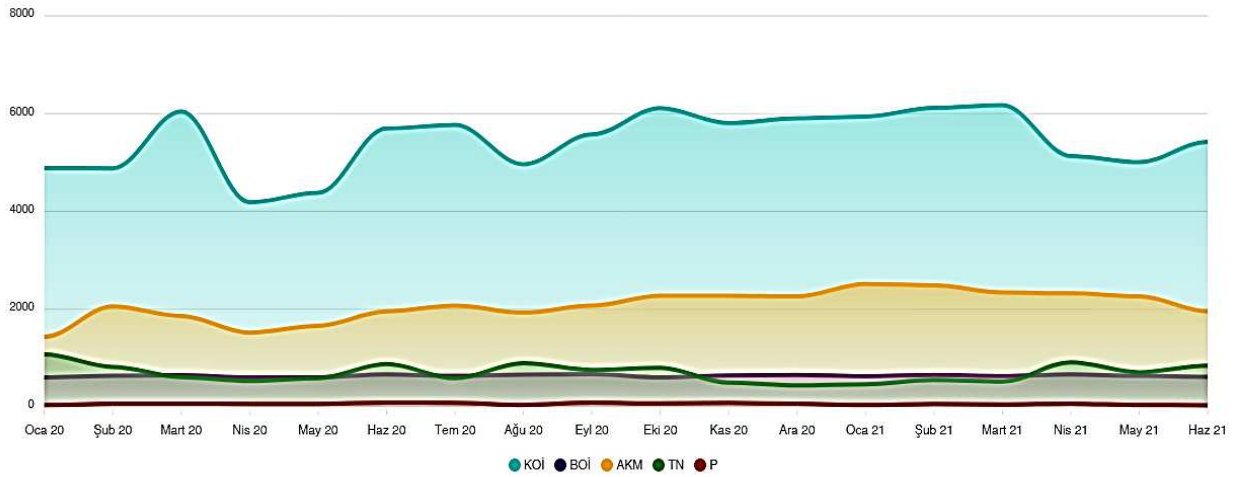
Şekil 83. Tekirdağ ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 84'te TP yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 84. Tekirdağ ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 85'de ise KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi verilmektedir.

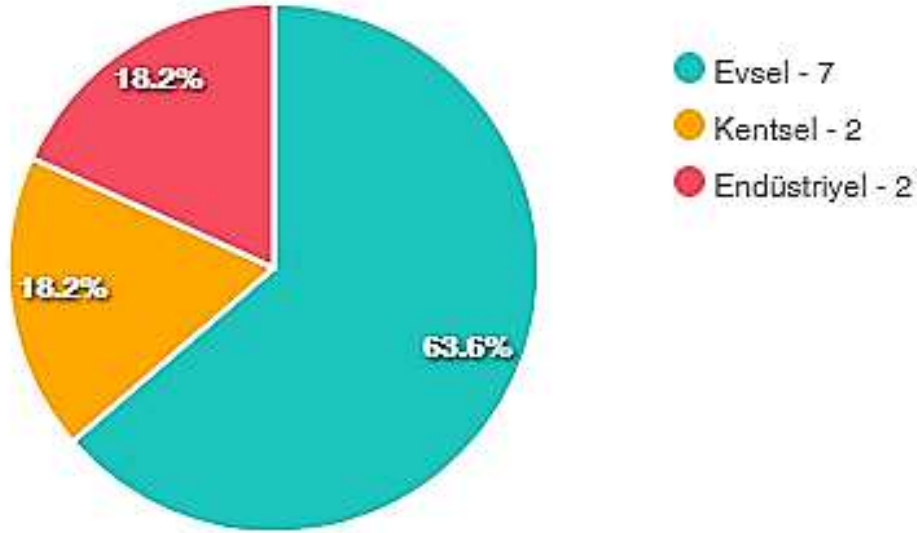
Şekil 85. Tekirdağ ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi

Proje kapsamında soğutma suyu deşarjı yapan sanayi tesisleri yerinde ziyaret edilmiştir. Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (TESKİ)'den, kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin nüfus bilgileri temin edilememiştir. Buna göre:

Tekirdağ İli'nde soğutma suyu deşarjı yapan tesis sayısı 3'tür ve toplam soğutma suyu debisi 1.774.000 m³/gün'dür.

7.4.8. Yalova İli Kirlilik Yükleri

Yalova ilinde ziyaret edilen toplam tesis sayısı 11'dir. Tesislerin 2'si endüstriyel, 7'si evsel ve 2'si kentsel atıksu arıtma tesisidir. Şekil 86'da Yalova ilinde ziyaret edilen AAT'lerin dağılımı grafiği verilmektedir.

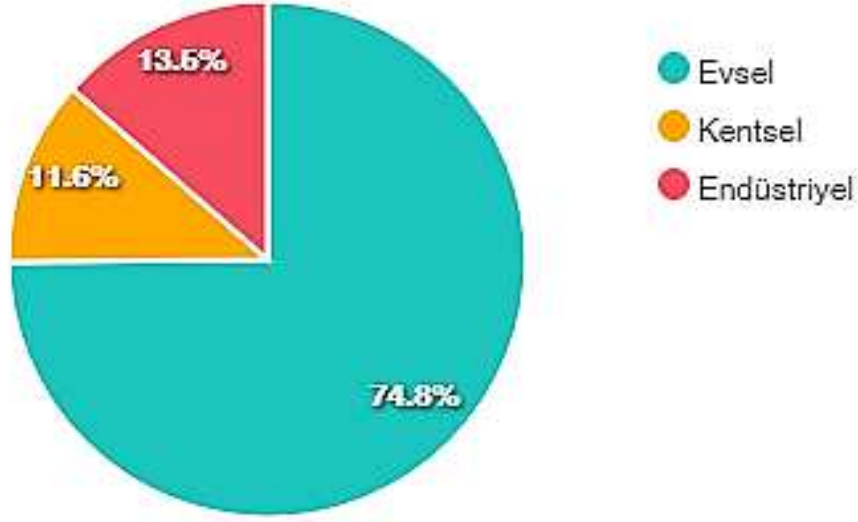
Şekil 86. Yalova ilinde ziyaret edilen tesis sayısı

Yalova ilinde yer alan **50 m³/gün altı ve üzerinde** olan atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre;

- Toplam evsel atıksu debisi: 67.500 m³/gün
- Toplam kentsel atıksu debisi: 9863 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen endüstriyel atıksu debisi: 4020 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen evsel atıksu debisi: 5843 m³/gün
- Toplam endüstriyel atıksu debisi: 10.920 m³/gün'dür.

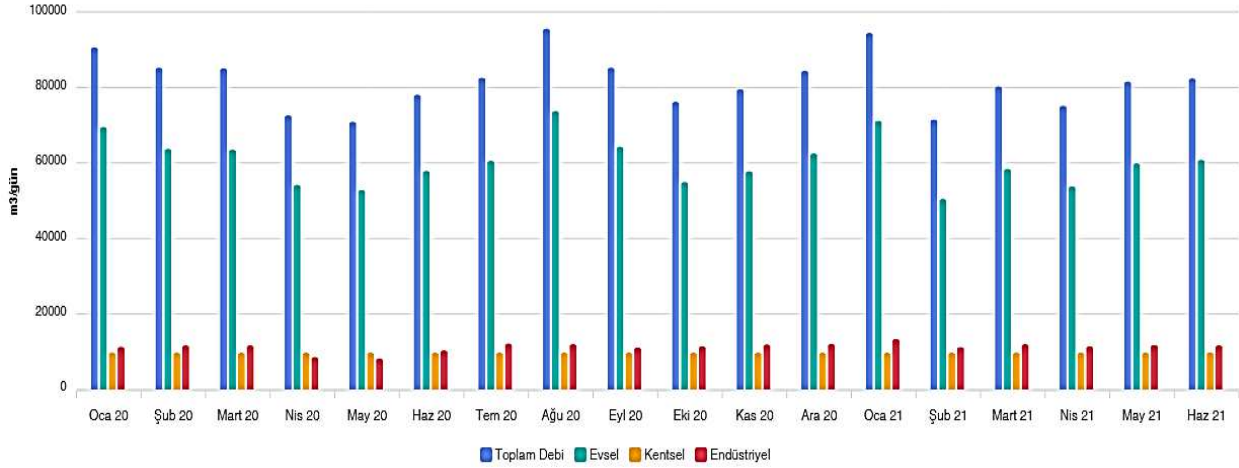
Yalova ilinde yer alan 50 m³/gün altı ve üzerinde olan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden gelen toplam debi 88.283 m³/gün'dür.

Şekil 87’de Yalova ilinde ziyaret edilen atıksu arıtma tesislerinde atıksu tipine bağlı olarak debi dağılımı verilmektedir.

Şekil 87. Yalova ili atıksu tipine göre debi dağılımı

Şekil 88 ‘de Yalova ilinin 2020-2021 yıllarında aylara göre atıksu debisinin değişim grafiği verilmektedir.

Şekil 88. Yalova ili atıksu debisinin aylara göre değişimi

Yalova ilinde ziyaret edilen her tesisin, minimum ortalama ve maksimum atıksu debileri ile 18 aylık iç izleme analiz sonuçları alınmıştır. Analiz sonuçlarında yer alan fizikokimyasal parametrelerin konsantrasyon değerleri veri tabanına aktarılmıştır. KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametrelerinin herbiri için aylık toplam kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

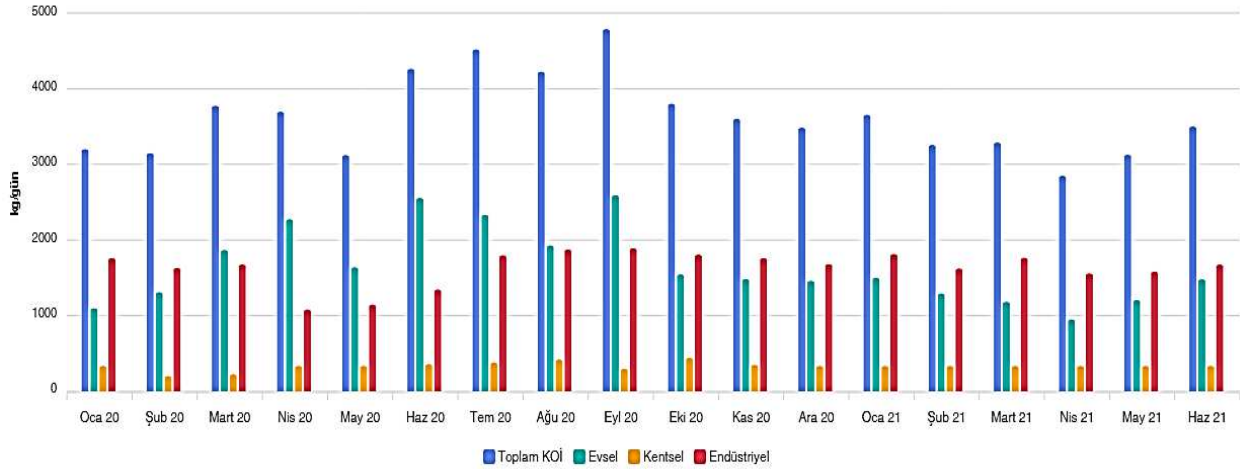
Tablo 11'de MARAAAT yazılımının 'Parametreler' sekmesinde Yalova ilinde ziyaret edilen tesislerden temin edilen 18 aylık ortalama debi ve analiz sonuçları ile uzman görüşlerine göre hesaplanan 2020 ve 2021 yılına ait aylara göre kirlilik yükü hesapları verilmektedir.

Tablo 11. Yalova ili toplam kirlilik yükü hesapları

#	Q _{toplam}	KOI (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
Ocak 2020	90.621	3.202	373	527	667	73
Şubat 2020	85.239	3.149	348	531	511	61
Mart 2020	85.079	3.776	564	522	562	81
Nisan 2020	72.638	3.697	527	748	426	42
Mayıs 2020	70.947	3.123	525	632	419	70
Haziran 2020	78.098	4.261	596	855	397	71
Temmuz 2020	82.599	4.518	884	715	441	50
Ağustos 2020	95.568	4.226	585	629	541	71
Eylül 2020	85.260	4.788	941	1.061	468	50
Ekim 2020	76.223	3.804	647	730	486	65
Kasım 2020	79.569	3.602	512	696	538	68
Aralık 2020	84.446	3.484	504	742	359	81
Ocak 2021	94.444	3.656	562	696	723	103
Şubat 2021	71.526	3.257	500	544	458	69
Mart 2021	80.311	3.289	507	469	472	80
Nisan 2021	75.134	2.851	706	364	578	63
Mayıs 2021	81.582	3.129	598	475	565	40
Haziran 2021	82.440	3.501	525	573	506	66
18 Aylık Ortalama	81.763	3.628	578	639	507	67
Uzman Görüşleri	131.010	7.585	2.044	2.256	1.000	208
Fark (%)	% 60	% 109	% 254	% 253	% 97	% 211

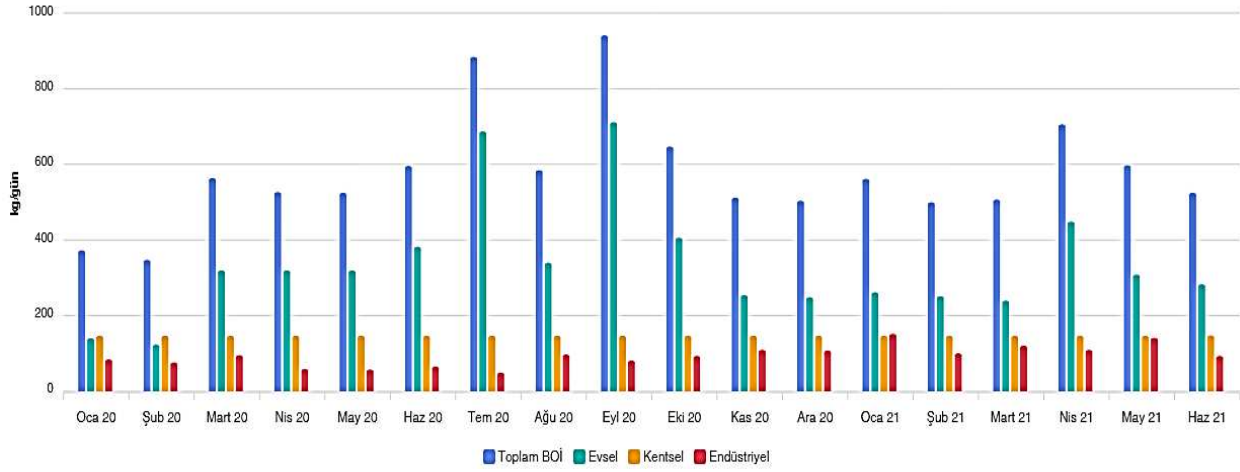
Tablo 11'de görüldüğü üzere toplam KOİ, BOİ ve AKM yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının eylül ayı, TN ve TP yükünün en yüksek olduğu ay ise 2021 yılının ocak ayıdır.

Şekil 89’da KOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

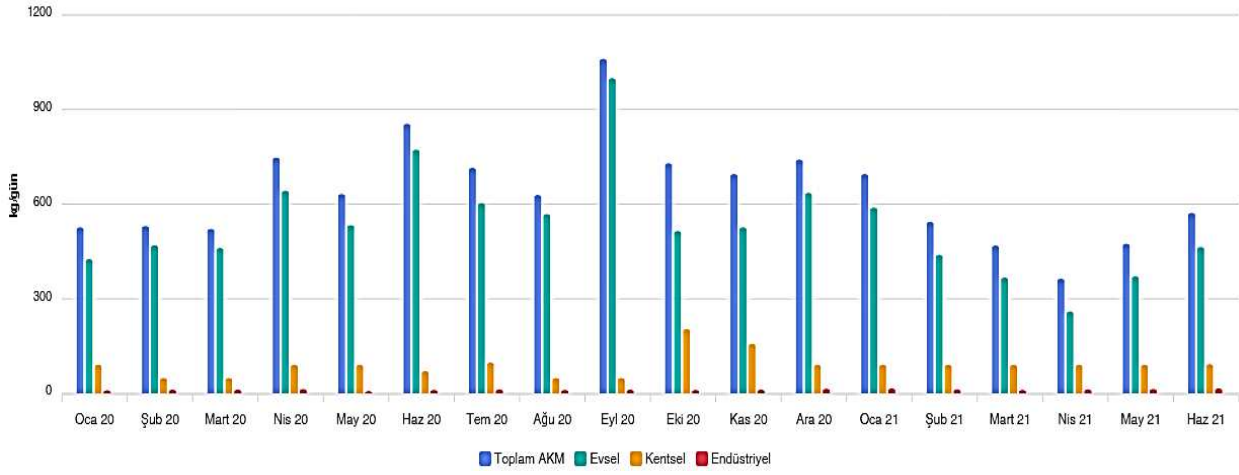
Şekil 89. Yalova ili KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 90’da BOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

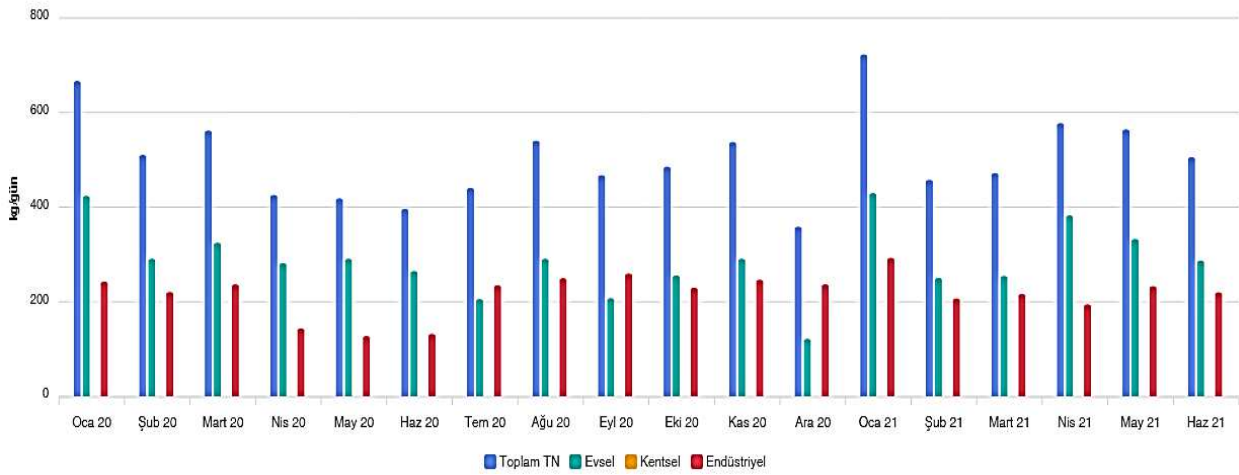
Şekil 90. Yalova ili BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 91’de AKM yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

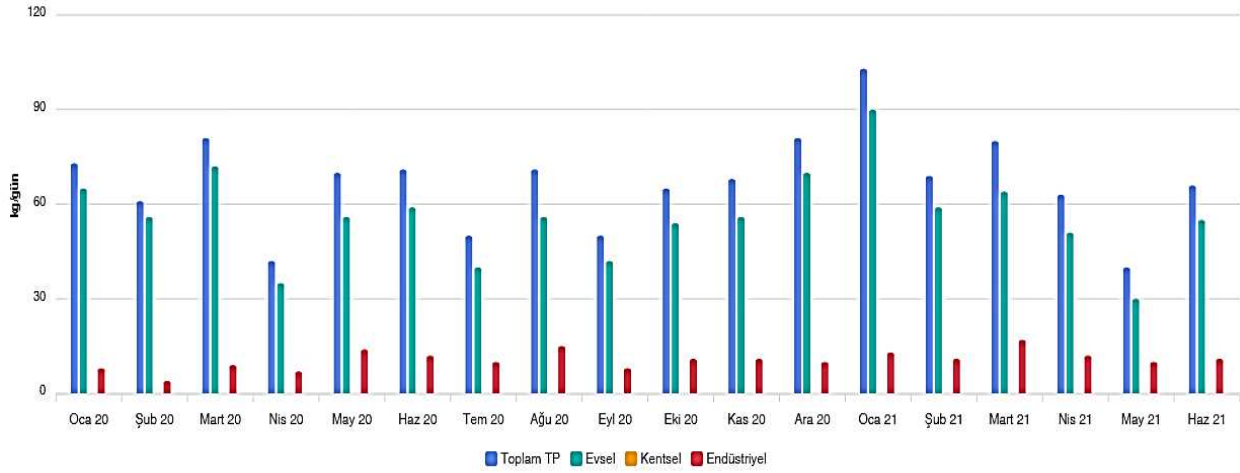
Şekil 91. Yalova ili AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 92’de TN yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

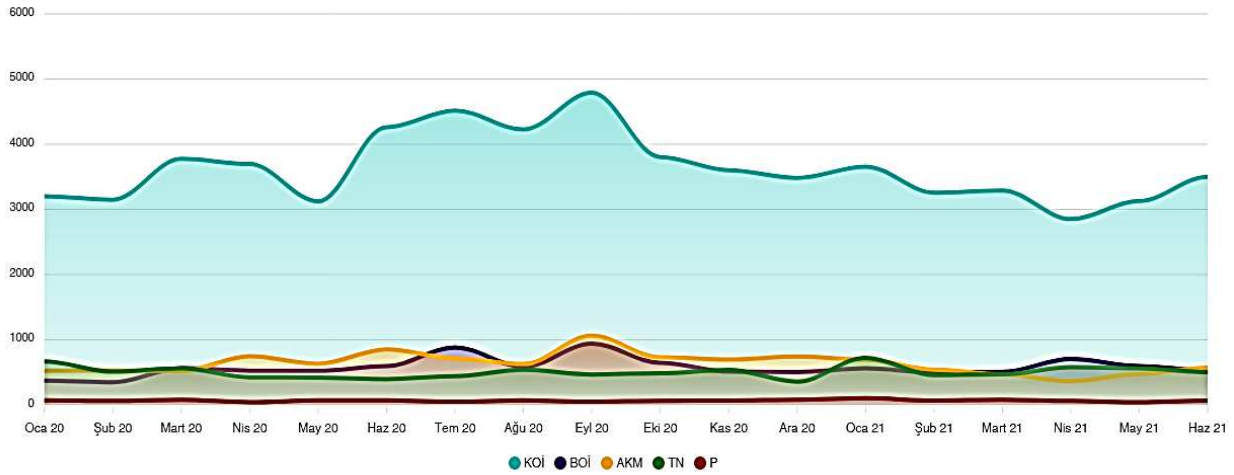
Şekil 92. Yalova ili TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 93'te TP yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 93. Yalova ili TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 94'te ise KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 94. Yalova ili KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi

Proje kapsamında soğutma suyu deşarjı yapan sanayi tesisleri yerinde incelenmiştir. Ayrıca Yalova Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (YASKİ)'den, kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin nüfus bilgileri temin edilmiştir. Buna göre:

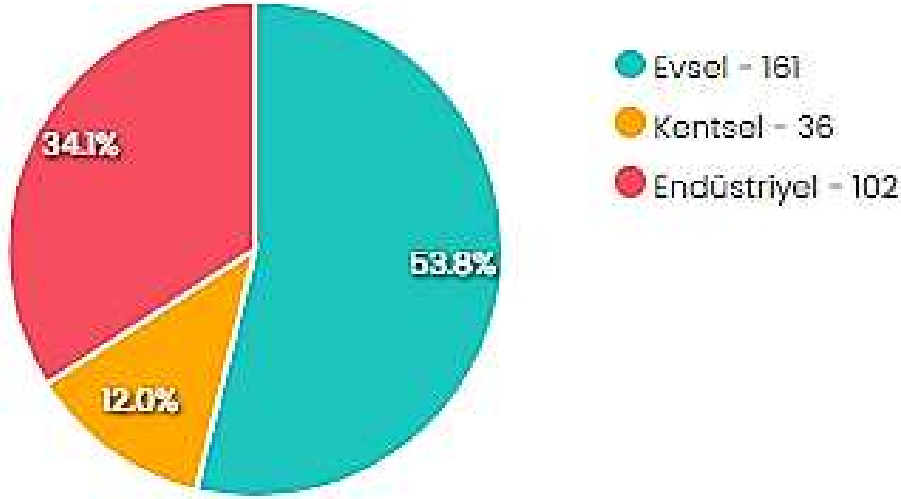
Yalova ilinde soğutma suyu deşarjı yapan tesis sayısı 2'dir ve toplam soğutma suyu debisi 528.000 m³/gün'dür.

Yalova ilinde kanalizasyon şebekesi olup AAT olmayan yerleşim yerlerinin toplam nüfusu 8959 kişi olup debisi 896 m³/gün'dür.

7.5. TESİS VERİLERİNE GÖRE HAVZA BAZINDA KİRLİLİK YÜKÜ HESAPLARI

7.5.1. Marmara Havzası Kirlilik Yükleri

Marmara Havzası'nda ziyaret edilen toplam tesis sayısı 299'dur. Tesislerin 102'si endüstriyel, 161'i evsel ve 36'sı kentsel atıksu arıtma tesisidir. Şekil 95'te Marmara Havzası'nda ziyaret edilen AAT'lerin dağılımı verilmektedir.

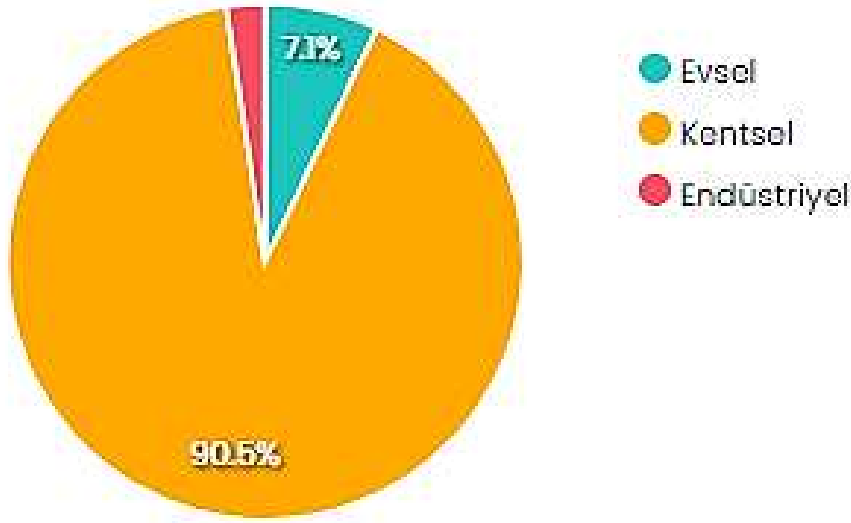
Şekil 95. Marmara Havzası'nda ziyaret edilen tesis sayısı

Marmara Havzası'nda yer alan **50 m³/gün altı ve üzerinde** olan atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre;

- Toplam evsel atıksu debisi: 433.701 m³/gün
- Toplam kentsel atıksu debisi: 4.271.181 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen endüstriyel atıksu debisi: 274.107 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen evsel atıksu debisi: 3.997.074 m³/gün
- Toplam endüstriyel atıksu debisi: 135.534 m³/gün'dür.

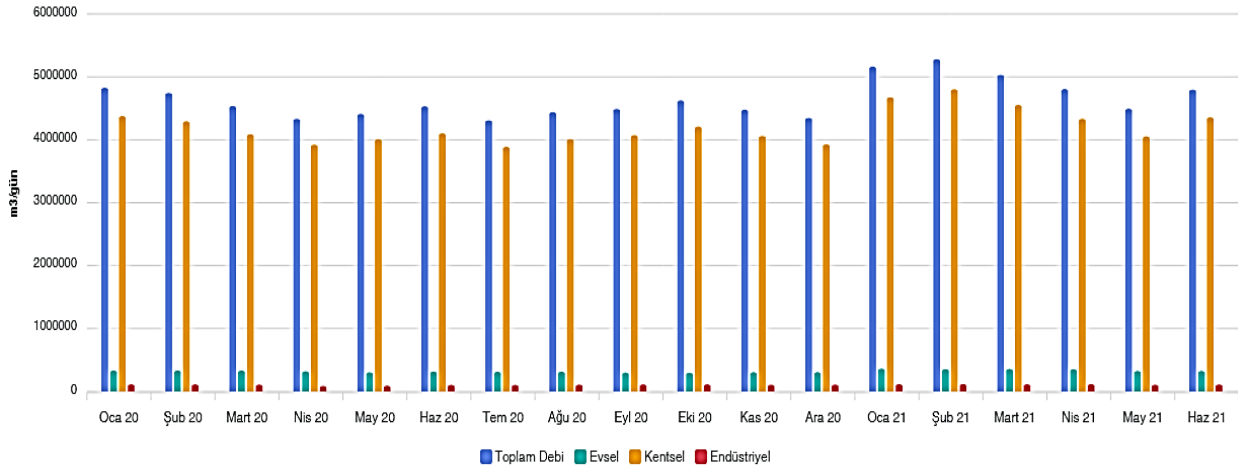
Marmara Havzası'nda yer alan 50 m³/gün altı ve üzerinde olan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden gelen toplam debi 4.840.416 m³/gün'dür.

Şekil 96’da Marmara Havzası’nda ziyaret edilen atıksu arıtma tesislerinde atıksu tipine bağlı olarak debi dağılımı verilmektedir.

Şekil 96. Marmara Havzası atıksu tipine göre debi dağılımı

Şekil 97’de Marmara Havzası’nın 2020-2021 yıllarında aylara göre atıksu debisinin değişim grafiği verilmektedir.

Şekil 97. Marmara Havzası atıksu debisinin aylara göre değişimi

Marmara Havzası’nda yer alan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametrelerinin herbiri için aylık toplam kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

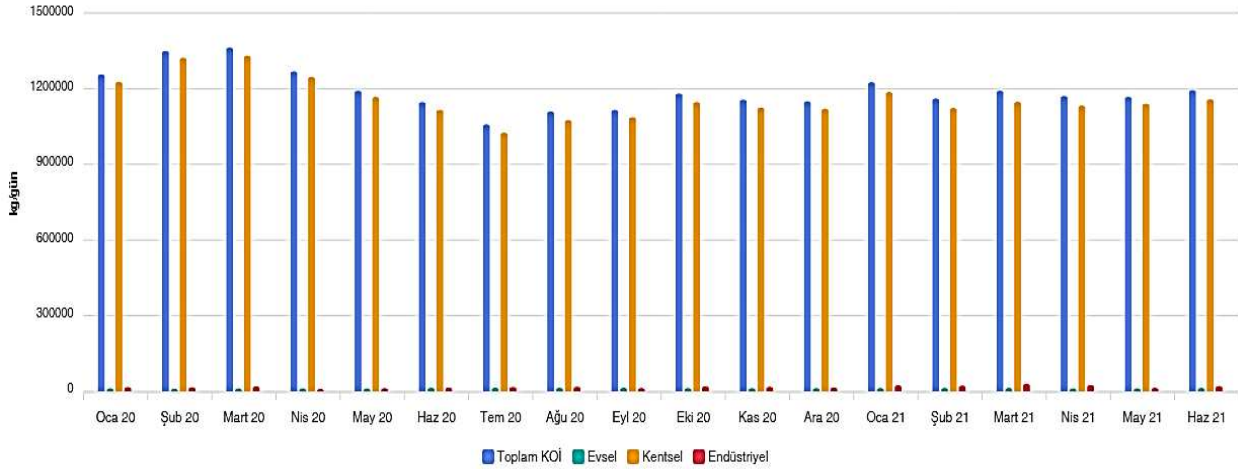
Tablo 12 'de MARAAAT yazılımının 'Parametreler' sekmesinde Marmara Havzası'nda ziyaret edilen tesislerden temin edilen 18 aylık ortalama debi ve analiz sonuçları ile uzman görüşlerine göre hesaplanan 2020 ve 2021 yılına ait aylara göre kirlilik yükü hesapları verilmektedir.

Tablo 12. Marmara Havzası toplam kirlilik yükü hesapları

#	Q _{toplam}	KOI (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
Ocak 2020	4.828.770	1.257.428	724.931	770.411	149.943	15.615
Şubat 2020	4.746.640	1.350.132	799.573	787.357	177.247	15.294
Mart 2020	4.537.385	1.363.756	799.612	797.596	173.036	15.812
Nisan 2020	4.335.115	1.268.665	745.613	709.654	154.873	14.876
Mayıs 2020	4.412.453	1.192.162	614.907	646.406	147.662	11.210
Haziran 2020	4.532.134	1.147.576	614.072	764.831	149.777	15.167
Temmuz 2020	4.310.396	1.058.530	572.043	666.044	131.844	14.497
Ağustos 2020	4.441.739	1.110.149	603.534	772.761	139.139	14.654
Eylül 2020	4.491.423	1.115.959	612.653	728.499	140.847	15.131
Ekim 2020	4.627.572	1.181.786	658.452	757.703	150.766	14.914
Kasım 2020	4.480.109	1.157.180	613.932	693.131	143.901	13.726
Aralık 2020	4.350.488	1.150.249	630.201	695.427	144.765	14.180
Ocak 2021	5.162.696	1.225.950	640.962	766.768	151.081	15.025
Şubat 2021	5.283.499	1.161.479	630.056	740.342	139.262	14.359
Mart 2021	5.033.984	1.192.666	660.904	795.151	155.583	15.380
Nisan 2021	4.808.016	1.171.361	654.691	788.318	157.142	15.569
Mayıs 2021	4.493.905	1.168.138	636.840	724.405	159.485	16.057
Haziran 2021	4.799.191	1.194.211	635.802	927.873	158.834	19.048
18 Aylık Ortalama	4.648.840	1.192.632	658.285	751.815	151.399	15.029
Uzman Görüşleri	4.955.674	1.318.078	696.624	847.339	178.999	18.527
Fark (%)	% 7	% 11	% 6	% 13	% 18	% 23

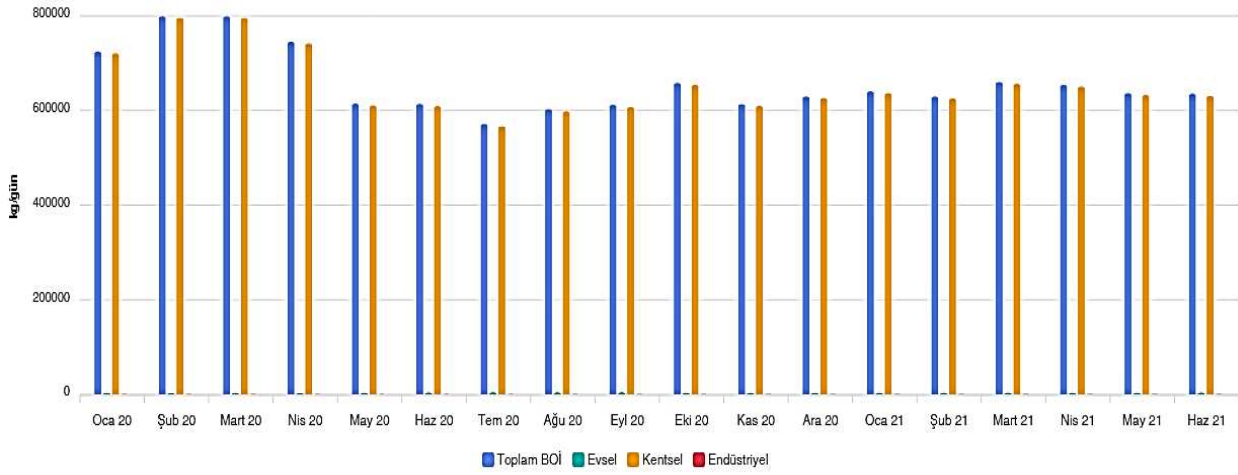
Tablo 12 'de görüldüğü üzere toplam KOİ ve BOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının mart ayı, AKM yükünün en yüksek olduğu ay 2021 yılının haziran ayı, TN yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının şubat ayı ve TP yükünün en yüksek olduğu ay ise 2021 yılının haziran ayıdır.

Şekil 98’de KOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

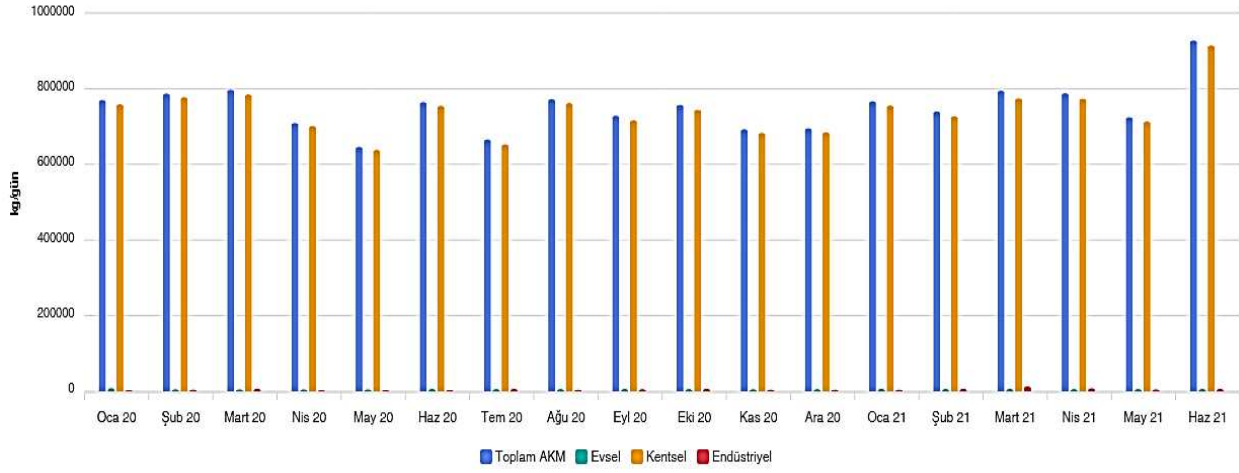
Şekil 98. Marmara Havzası KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 99’da BOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

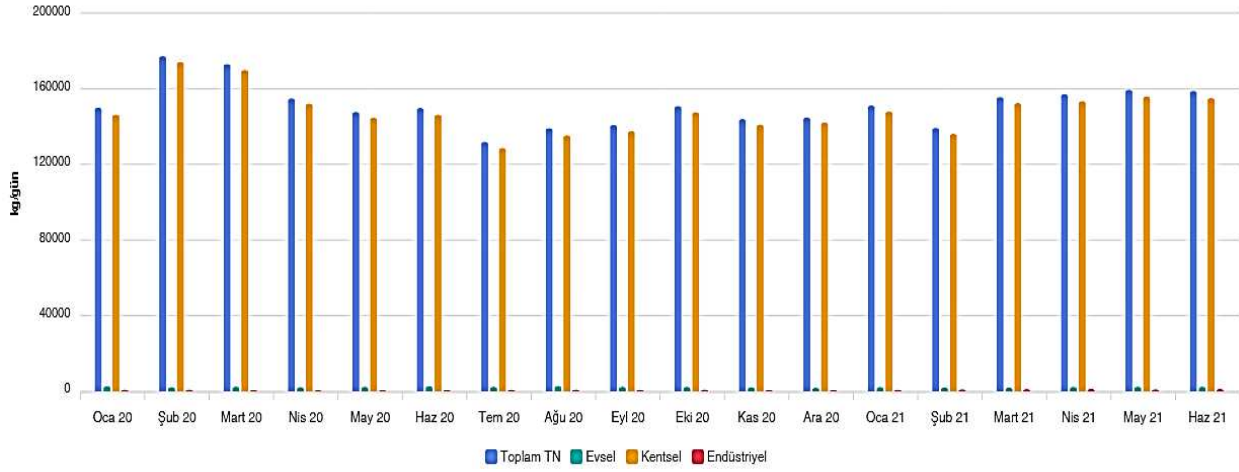
Şekil 99. Marmara Havzası BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 100'de AKM yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

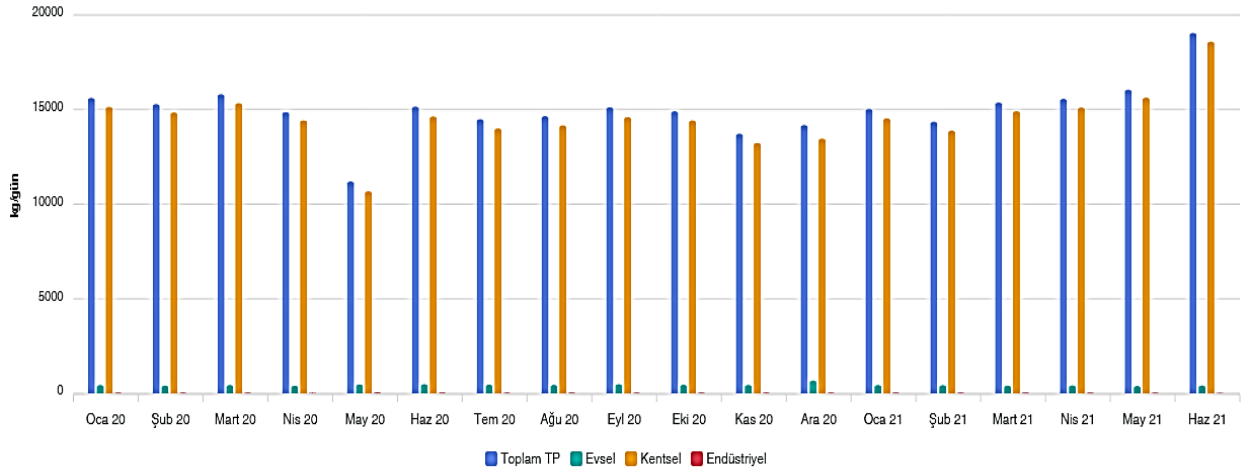
Şekil 100. Marmara Havzası AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 101'de TN yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

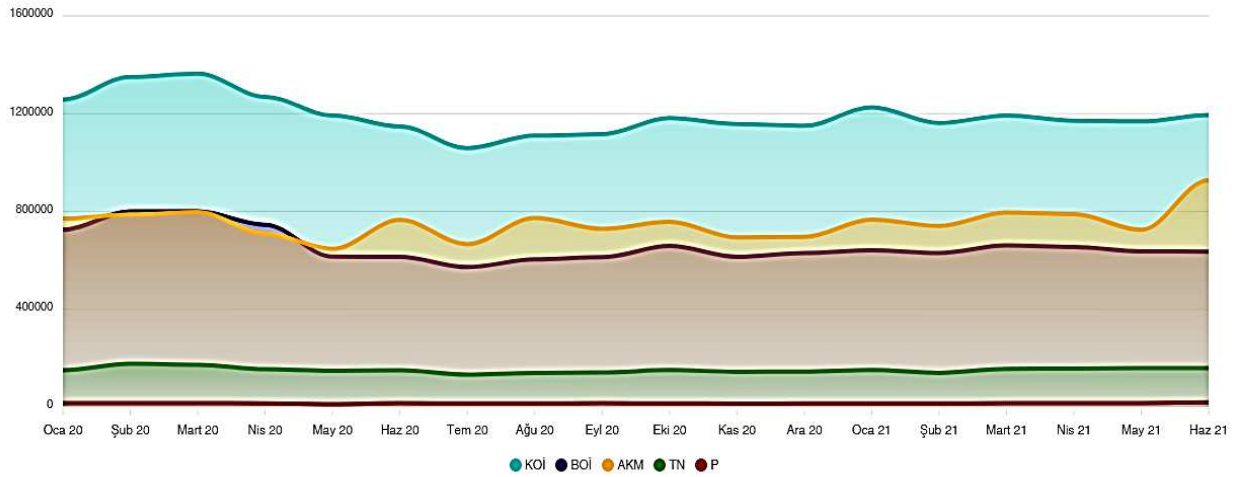
Şekil 101. Marmara Havzası TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 102’de TP yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 102. Marmara Havzası TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi

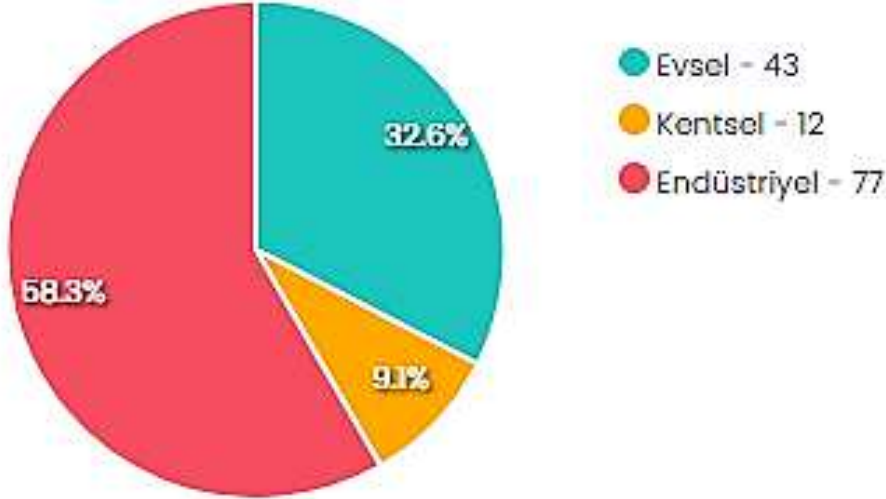
Şekil 103’te ise KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 103. Marmara Havzası KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi

7.5.2. Susurluk Havzası Kirlilik Yükleri

Susurluk Havzası'nda ziyaret edilen toplam tesis sayısı 133'dür. Tesislerin 77'si endüstriyel, 43'ü evsel ve 13'ü kentsel atıksu arıtma tesisidir. Şekil 104'te Susurluk Havzası'nda ziyaret edilen AAT'lerin dağılımı verilmektedir.

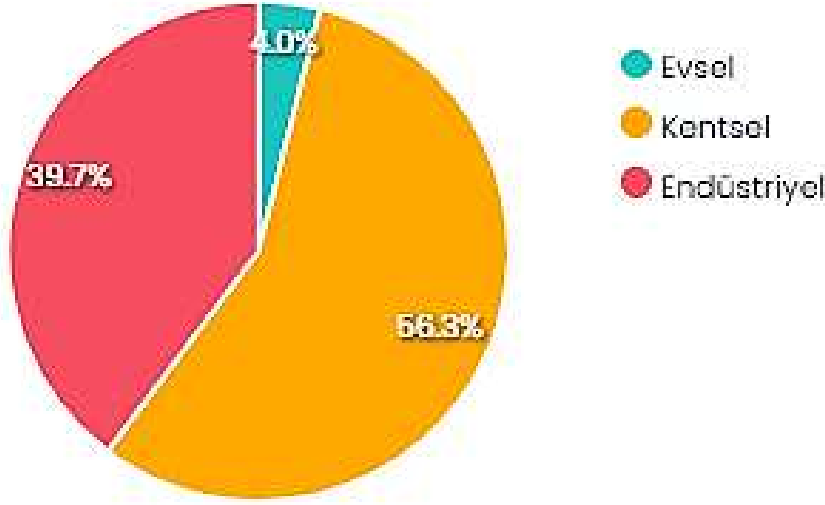
Şekil 104. Susurluk Havzası'nda ziyaret edilen tesis sayısı

Susurluk Havzası'nda yer alan **50 m³/gün altı ve üzerinde** olan atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre;

- Toplam evsel atıksu debisi: 27.444 m³/gün
- Toplam kentsel atıksu debisi: 409.902 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen endüstriyel atıksu debisi: 107.325 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen evsel atıksu debisi: 302.577 m³/gün
- Toplam endüstriyel atıksu debisi: 341.342 m³/gün'dür.

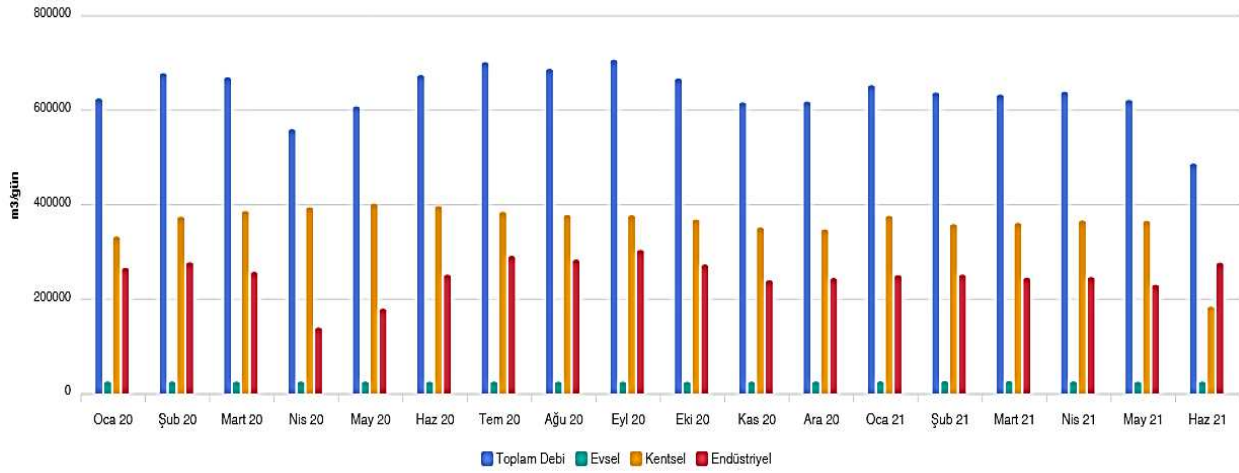
Susurluk Havzası'nda yer alan 50 m³/gün altı ve üzerinde olan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden gelen toplam debi 778.688 m³/gün'dür.

Şekil 105'te Susurluk Havzası'nda ziyaret edilen atıksu arıtma tesislerinde atıksu tipine bağlı olarak debi dağılımı verilmektedir.

Şekil 105. Susurluk Havzası atıksu tipine göre debi dağılımı

Şekil 106'da Susurluk Havzası'nın 2020-2021 yıllarında aylara göre atıksu debisinin değişim grafiği verilmektedir.

Şekil 106. Susurluk Havzası atıksu debisinin aylara göre değişimi

Susurluk Havzası'nda yer alan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametrelerinin herbiri için aylık toplam kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

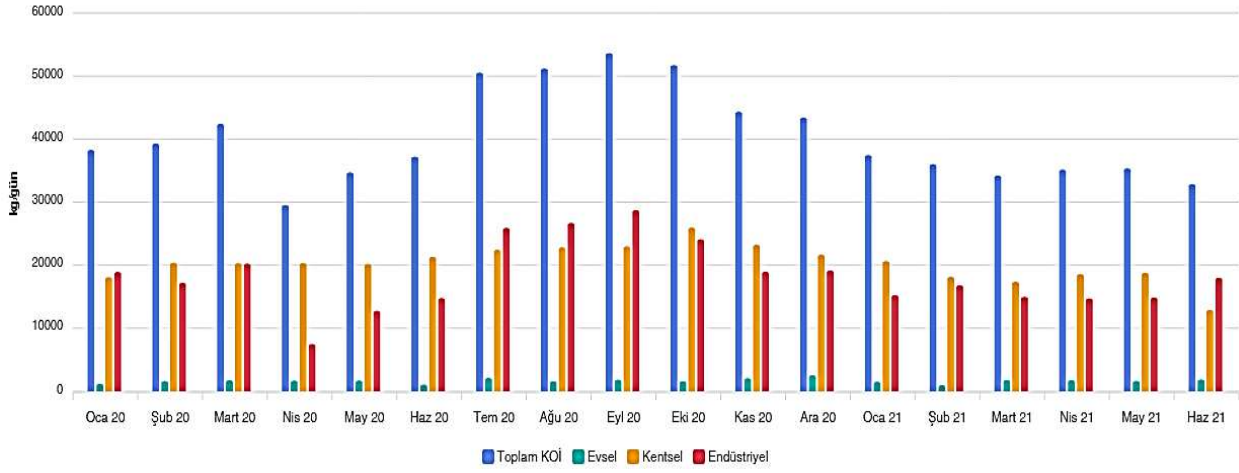
Tablo 13 'te MARAAAT yazılımının 'Parametreler' sekmesinde Susurluk Havzası'nda ziyaret edilen tesislerden temin edilen 18 aylık ortalama debi ve analiz sonuçları ile uzman görüşlerine göre hesaplanan 2020 ve 2021 yılına ait aylara göre kirlilik yükü hesapları verilmektedir.

Tablo 13. Susurluk Havzası toplam kirlilik yükü hesapları

#	Q _{toplam}	KOI (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
Ocak 2020	625.171	38.309	7.307	11.612	4.356	445
Şubat 2020	678.962	39.332	7.531	10.862	5.025	513
Mart 2020	670.354	42.437	7.875	11.622	4.387	383
Nisan 2020	560.179	29.584	6.475	8.598	2.906	409
Mayıs 2020	608.290	34.745	7.161	10.399	3.279	392
Haziran 2020	674.734	37.250	6.552	10.223	3.564	469
Temmuz 2020	702.054	50.556	13.238	12.950	3.350	623
Ağustos 2020	687.929	51.221	15.722	14.631	3.417	514
Eylül 2020	707.610	53.669	13.722	15.561	3.619	519
Ekim 2020	667.466	51.763	12.546	11.223	3.782	545
Kasım 2020	617.222	44.369	9.773	11.915	3.682	430
Aralık 2020	618.892	43.450	9.423	11.286	4.099	481
Ocak 2021	653.484	37.492	7.320	10.157	3.733	329
Şubat 2021	638.074	36.051	6.516	11.694	3.552	348
Mart 2021	633.409	34.236	7.058	10.466	3.634	446
Nisan 2021	639.598	35.192	7.530	9.035	3.837	459
Mayıs 2021	622.166	35.392	7.203	8.895	3.613	355
Haziran 2021	487.619	32.863	5.739	9.156	3.269	231
18 Aylık Ortalama	638.512	40.440	8.816	11.127	3.728	438
Uzman Görüşleri	772.782	100.083	40.592	30.344	12.585	2.333
Fark (%)	% 21	% 147	% 360	% 173	% 238	% 432

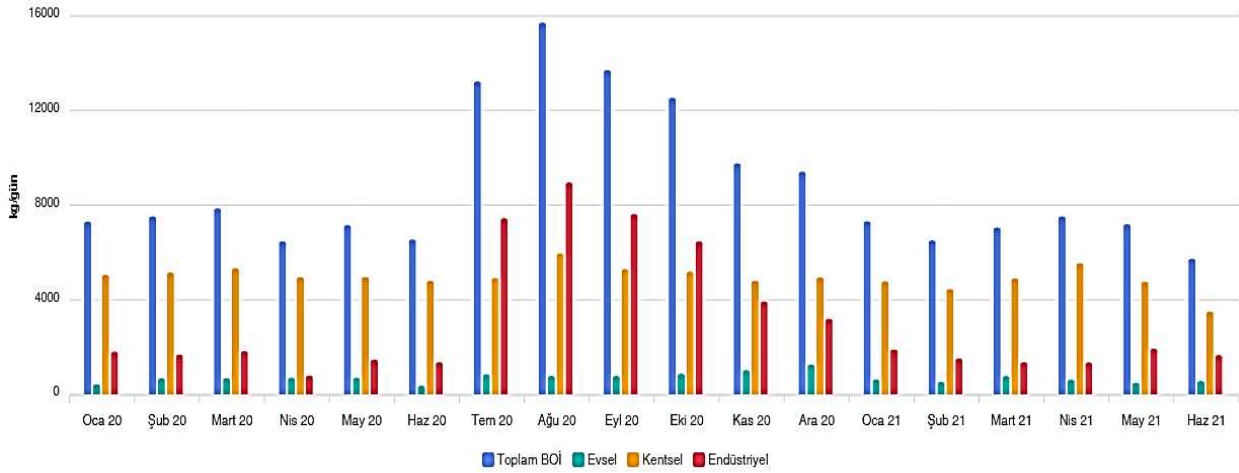
Tablo 13 'te görüldüğü üzere toplam KOİ ve AKM yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının eylül ayı, BOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının ağustos ayı, TN yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının şubat ayı ve TP yükünün en yüksek olduğu ay ise 2020 yılının temmuz ayıdır.

Şekil 107'de KOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

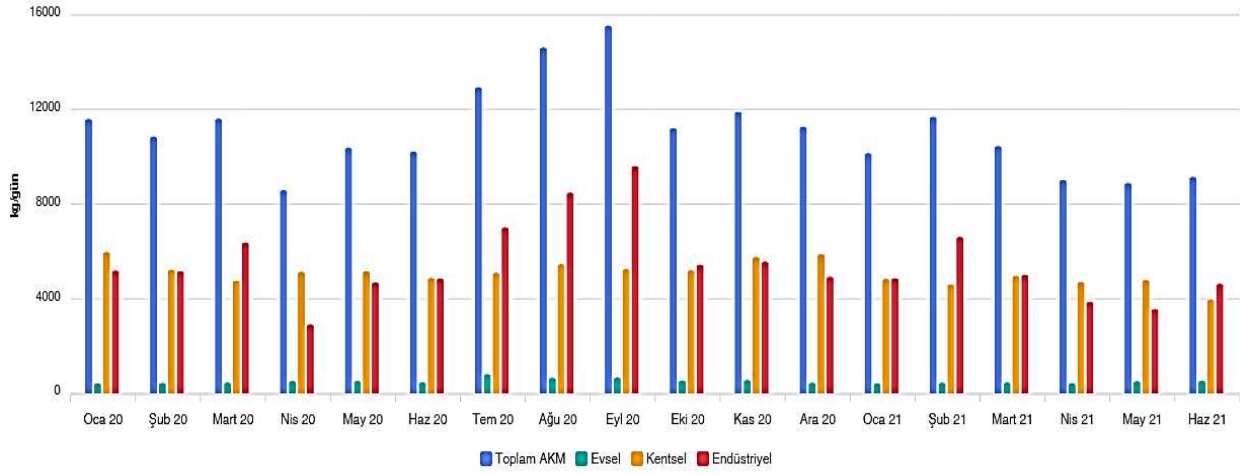
Şekil 107. Susurluk Havzası KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 108'de BOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

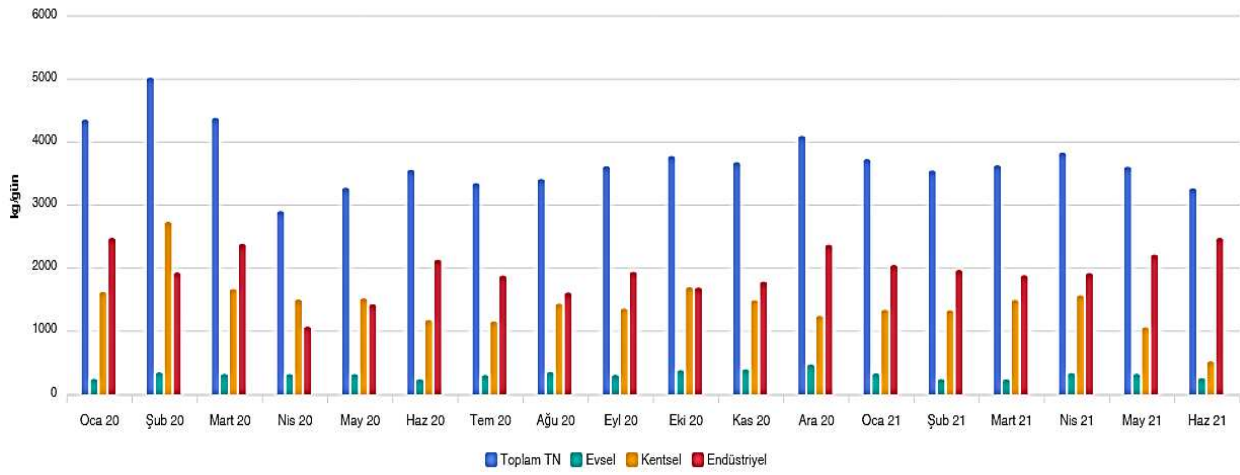
Şekil 108. Susurluk Havzası BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 109'da AKM yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

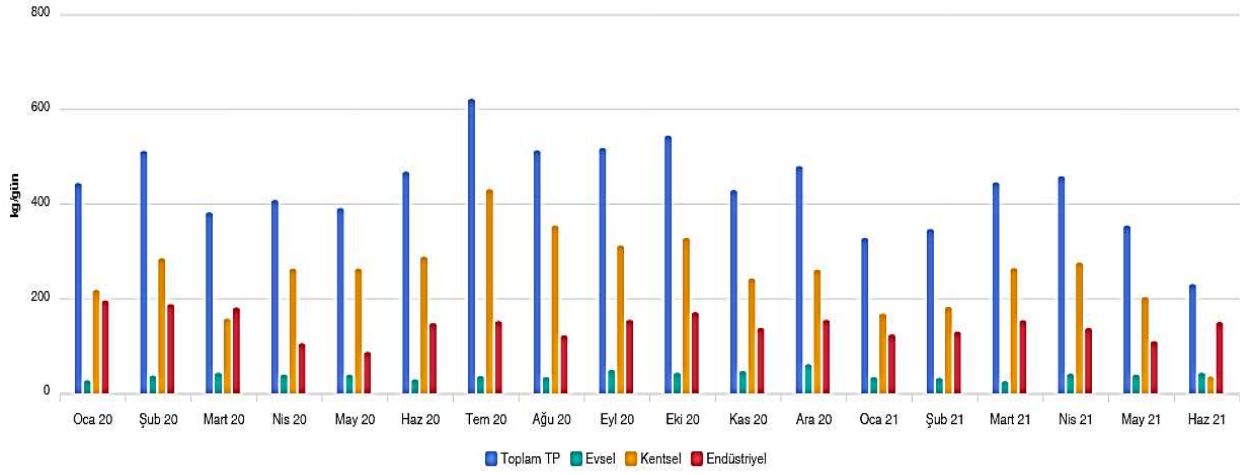
Şekil 109. Susurluk Havzası AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 110'da TN yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

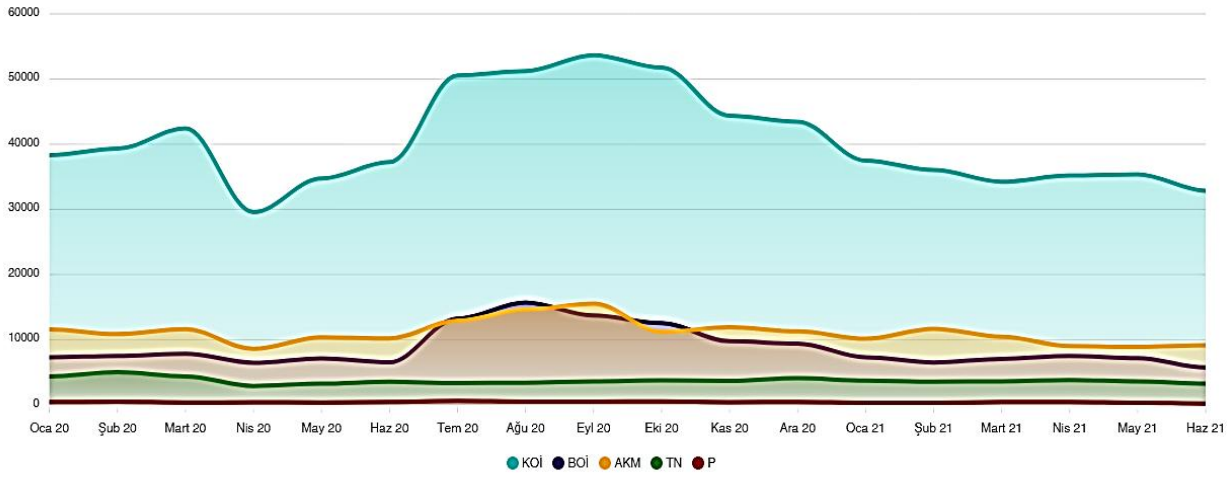
Şekil 110. Susurluk Havzası TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 111'de TP yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 111. Susurluk Havzası TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi

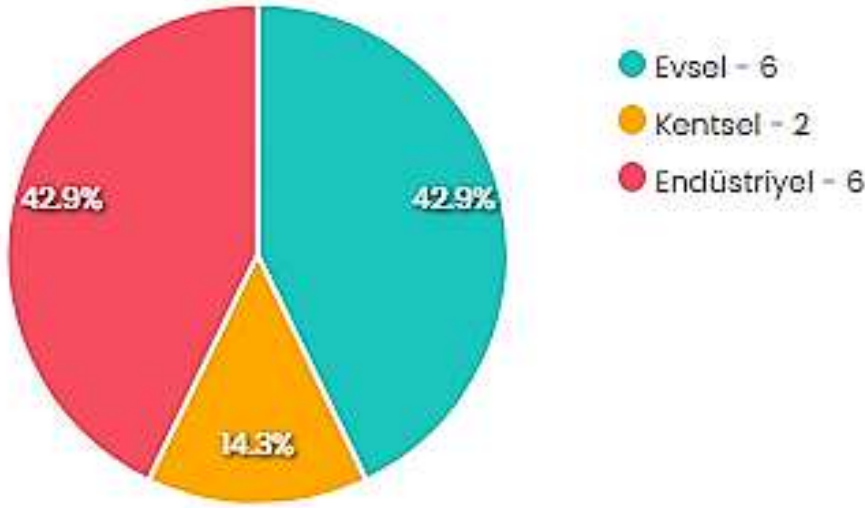
Şekil 112'de ise KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 112. Susurluk Havzası KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi

7.5.3. Sakarya Havzası Kirlilik Yükleri

Sakarya Havzası'nda ziyaret edilen toplam tesis sayısı 14'dür. Tesislerin 6'sı endüstriyel, 6'sı evsel ve 2'si kentsel atıksu arıtma tesisidir. Şekil 113'te Sakarya Havzası'nda ziyaret edilen AAT'lerin dağılımı verilmektedir.

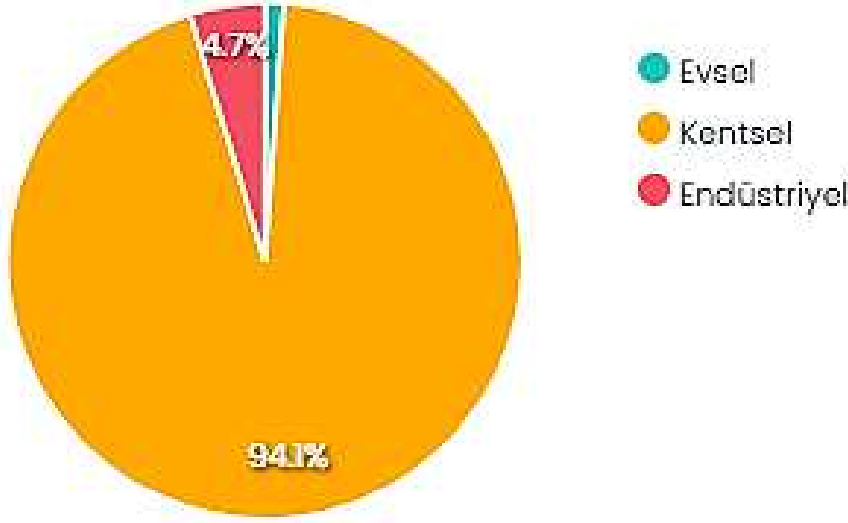
Şekil 113. Sakarya Havzası'nda ziyaret edilen tesis sayısı

Sakarya Havzası'nda yer alan **50 m³/gün altı ve üzerinde** olan atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre;

- Toplam evsel atıksu debisi: 1460 m³/gün
- Toplam kentsel atıksu debisi: 116.200 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen endüstriyel atıksu debisi: 45.000 m³/gün
 - Kentsel atıksu arıtma tesisine gelen evsel atıksu debisi: 71.200 m³/gün
- Toplam endüstriyel atıksu debisi: 7198 m³/gün'dür.

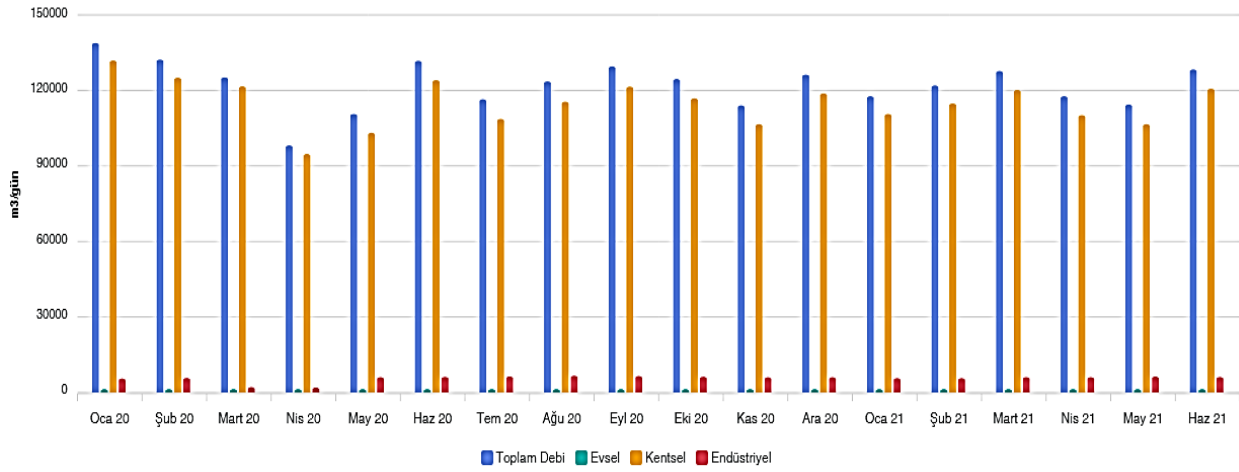
Sakarya Havzası'nda yer alan 50 m³/gün altı ve üzerinde olan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden gelen toplam debi 124.858 m³/gün'dür.

Şekil 114'te Sakarya Havzası'nda ziyaret edilen atıksu arıtma tesislerinde atıksu tipine bağlı olarak debi dağılımı verilmektedir.

Şekil 114. Sakarya Havzası atıksu tipine göre debi dağılımı

Şekil 115'te Sakarya Havzası'nın 2020-2021 yıllarında aylara göre atıksu debisinin değişim grafiği verilmektedir.

Şekil 115. Sakarya Havzası atıksu debisinin aylara göre değişimi

Sakarya Havzası'nda yer alan evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden elde edilen verilere göre KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametrelerinin herbiri için aylık toplam kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

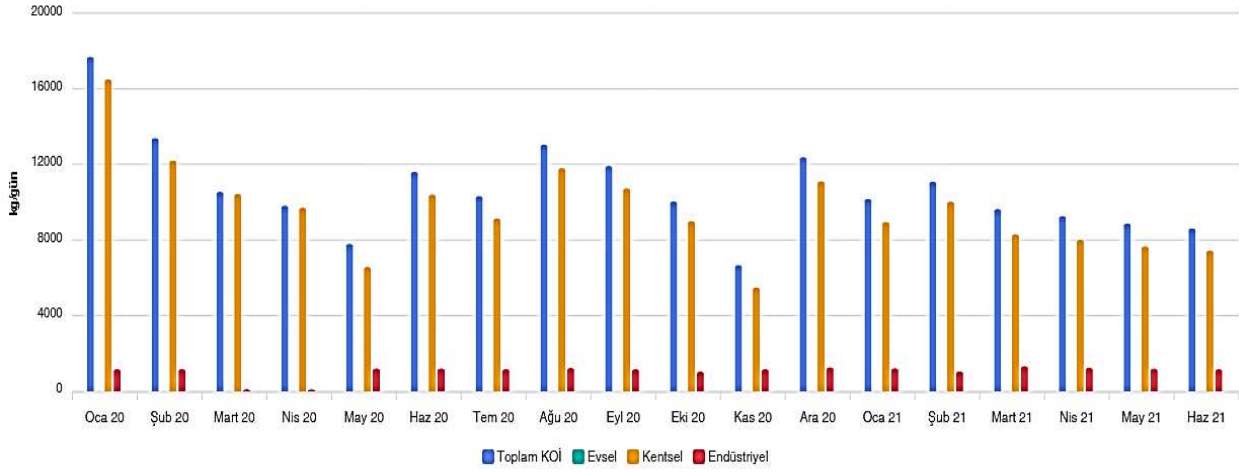
Tablo 14'te MARAAAT yazılımının 'Parametreler' sekmesinde Sakarya Havzası'nda ziyaret edilen tesislerden temin edilen 18 aylık ortalama debi ve analiz sonuçları ile uzman görüşlerine göre hesaplanan 2020 ve 2021 yılına ait aylara göre kirlilik yükü hesapları verilmektedir.

Tablo 14. Sakarya Havzası toplam kirlilik yükü hesapları

#	Q _{toplam}	KOİ (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
Ocak 2020	138.934	17.682	5.681	4.351	2.107	45
Şubat 2020	132.333	13.391	5.395	4.592	2.005	70
Mart 2020	125.256	10.556	4.535	4.152	1.907	150
Nisan 2020	98.209	9.814	2.620	3.863	1.387	81
Mayıs 2020	110.720	7.794	4.691	2.501	1.717	144
Haziran 2020	131.827	11.617	6.371	2.732	1.763	67
Temmuz 2020	116.516	10.318	3.493	3.164	1.534	66
Ağustos 2020	123.663	13.043	3.296	4.729	1.979	94
Eylül 2020	129.568	11.915	2.331	3.797	1.447	70
Ekim 2020	124.576	10.048	2.679	3.286	1.564	81
Kasım 2020	114.108	6.672	2.937	2.418	1.820	72
Aralık 2020	126.344	12.383	5.878	4.876	1.890	100
Ocak 2021	117.782	10.183	5.207	3.591	1.902	89
Şubat 2021	122.026	11.090	4.483	3.521	1.679	61
Mart 2021	127.765	9.643	5.567	1.935	1.187	109
Nisan 2021	117.730	9.261	3.539	3.101	1.210	37
Mayıs 2021	114.425	8.878	2.848	2.830	1.074	40
Haziran 2021	128.335	8.622	3.726	3.033	1.307	66
18 Aylık Ortalama	122.229	10.717	4.182	3.471	1.638	80
Uzman Görüşleri	124.578	18.178	8.409	3.935	2.203	145
Fark (%)	% 2	% 70	% 101	% 13	% 35	% 80

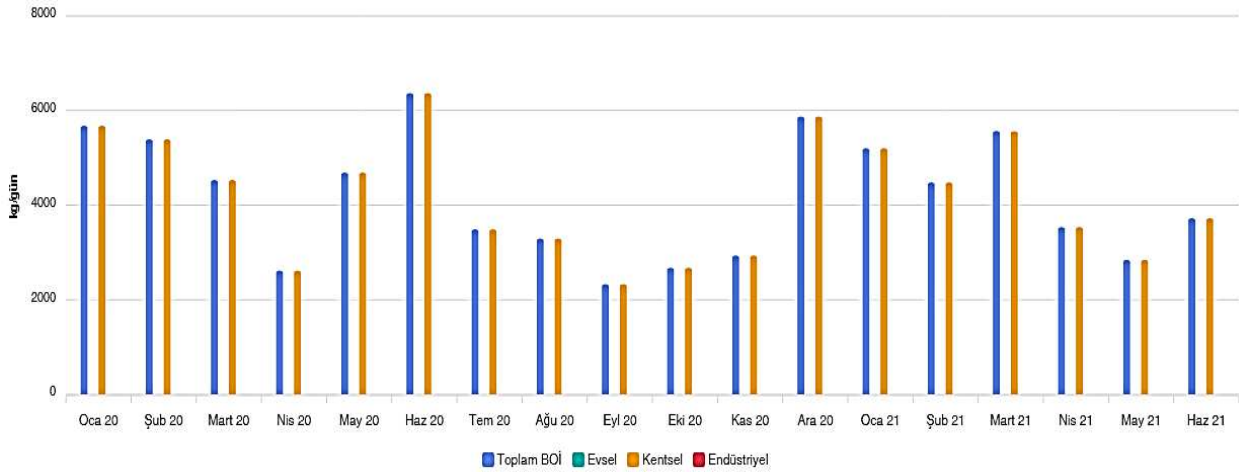
Tablo 14 'te görüldüğü üzere toplam KOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının ocak ayı, BOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının haziran ayı, AKM yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının aralık ayı, TN yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının ocak ayı ve TP yükünün en yüksek olduğu ay ise 2020 yılının mart ayıdır.

Şekil 116'da KOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

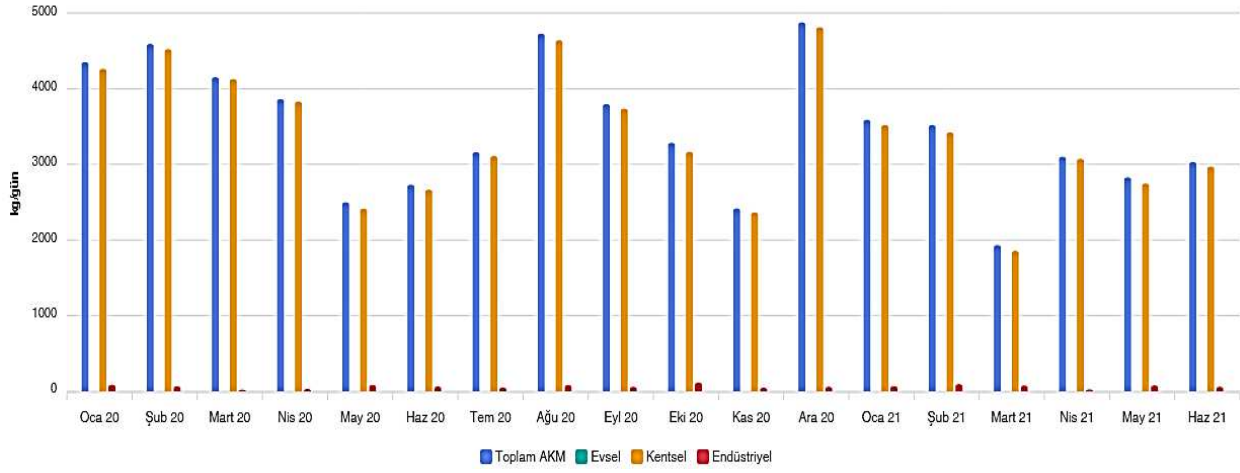
Şekil 116. Sakarya Havzası KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 117'de BOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

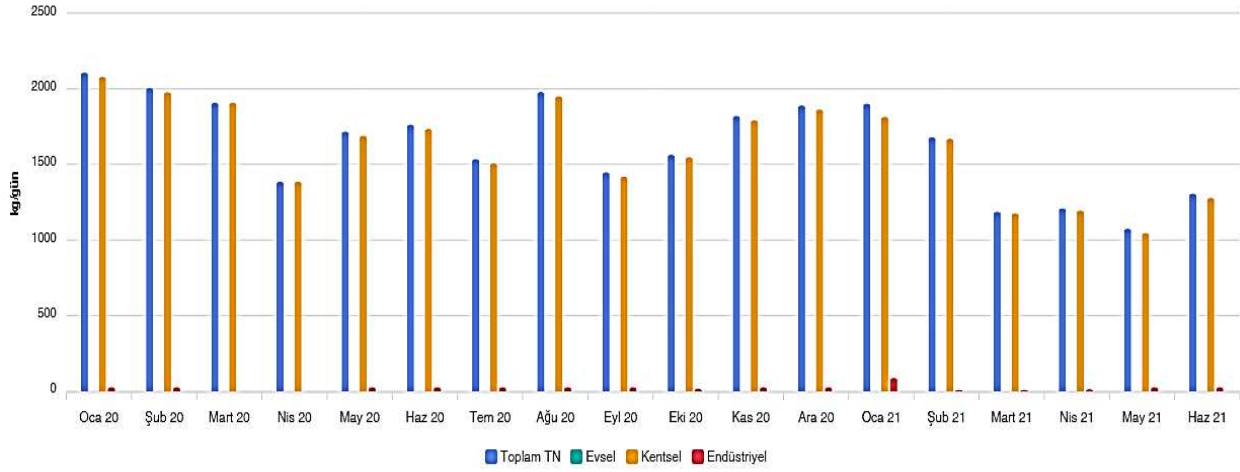
Şekil 117. Sakarya Havzası BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 118’de AKM yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

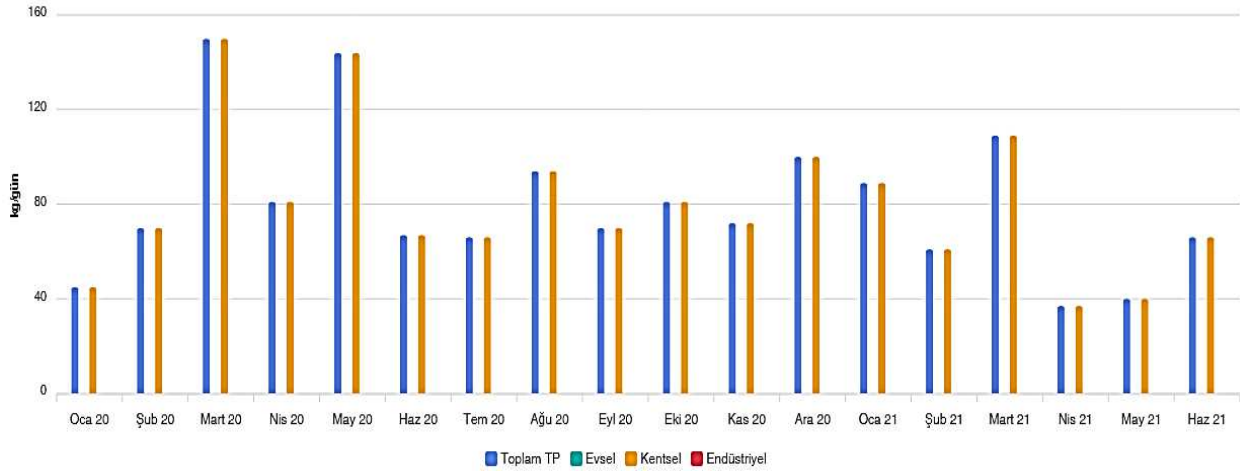
Şekil 118. Sakarya Havzası AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 119’da TN yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

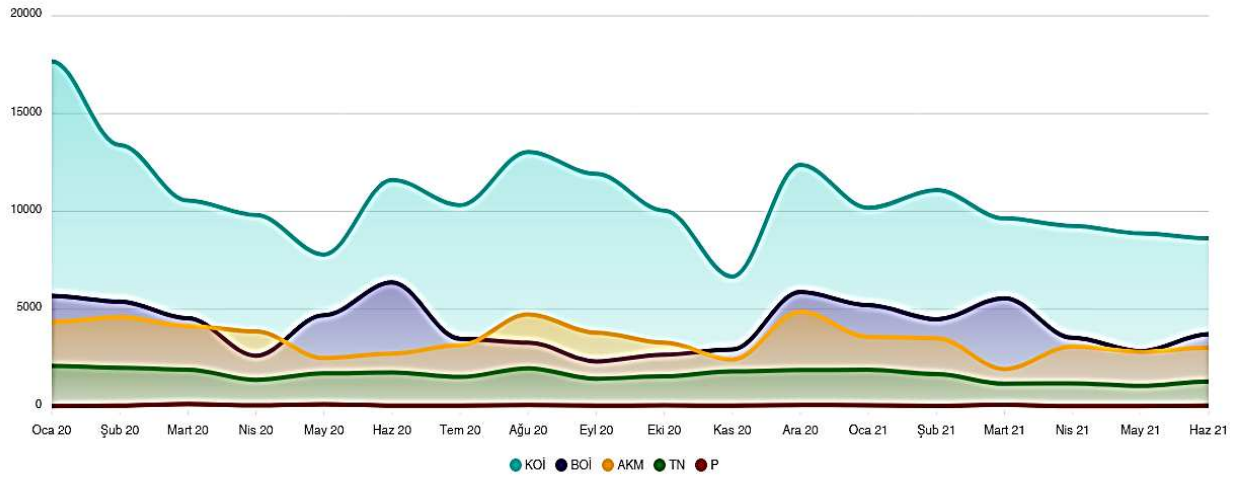
Şekil 119. Sakarya Havzası TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 120'de TP yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 120. Sakarya Havzası TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 121'de ise KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 121. Sakarya Havzası KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi

6.6. TESİS VERİLERİNE GÖRE MARMARA DENİZİ HAVZASI TOPLAM KİRLİLİK YÜKÜ HESAPLARI

Marmara Denizi Havzası'nda ziyaret edilen bütün evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinden 18 aylık analiz sonuçları ve ortalama atıksu debileri temin elde edilmiştir. Tesislerin beyan ettikleri sonuçlar, MARAAT yazılımına aktarılmıştır ve KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için toplam aylık kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

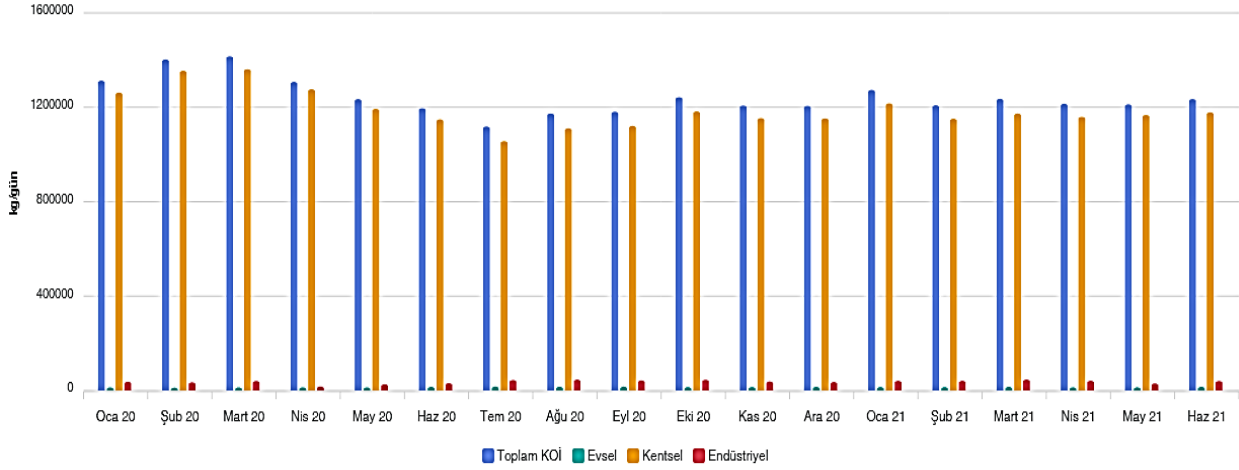
Tablo 15'te MARAAT yazılımının 'Parametreler' sekmesinde Marmara Denizi Havzası'nda ziyaret edilen tesislerden temin edilen 18 aylık ortalama debi ve analiz sonuçları ile uzman görüşlerine göre hesaplanan 2020 ve 2021 yılına ait aylara göre kirlilik yükü hesapları verilmektedir.

Tablo 15. Marmara Denizi Havzası toplam kirlilik yükü hesapları

#	Q _{toplam}	KOİ (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
Ocak 2020	5.592.875	1.313.419	737.920	786.374	156.407	16.106
Şubat 2020	5.557.936	1.402.855	812.499	802.811	184.277	15.876
Mart 2020	5.332.995	1.416.749	812.021	813.370	179.330	16.346
Nisan 2020	4.993.502	1.308.063	754.708	722.115	159.166	15.367
Mayıs 2020	5.131.463	1.234.701	626.759	659.307	152.658	11.746
Haziran 2020	5.338.694	1.196.443	626.995	777.786	155.104	15.703
Temmuz 2020	5.128.966	1.119.404	588.774	682.158	136.728	15.186
Ağustos 2020	5.253.331	1.174.413	622.552	792.120	144.535	15.262
Eylül 2020	5.328.601	1.181.544	628.707	747.857	145.913	15.721
Ekim 2020	5.419.615	1.243.597	673.677	772.211	156.112	15.540
Kasım 2020	5.211.440	1.208.221	626.642	707.464	149.404	14.228
Aralık 2020	5.095.724	1.206.082	645.501	711.589	150.754	14.760
Ocak 2021	5.933.962	1.273.625	653.490	780.517	156.717	15.443
Şubat 2021	6.043.599	1.208.620	641.055	755.557	144.494	14.768
Mart 2021	5.795.158	1.236.545	673.528	807.552	160.404	15.935
Nisan 2021	5.565.344	1.215.814	665.761	800.453	162.189	16.065
Mayıs 2021	5.230.496	1.212.409	646.891	736.130	164.173	16.452
Haziran 2021	5.415.145	1.235.697	645.267	940.062	163.410	19.346
18 Aylık Ortalama	5.409.380	1.243.789	671.264	766.413	156.785	15.547
Uzman Görüşleri	5.853.034	1.436.340	745.626	881.618	193.786	21.005
Fark (%)	% 8	% 15	% 11	% 15	% 24	% 35

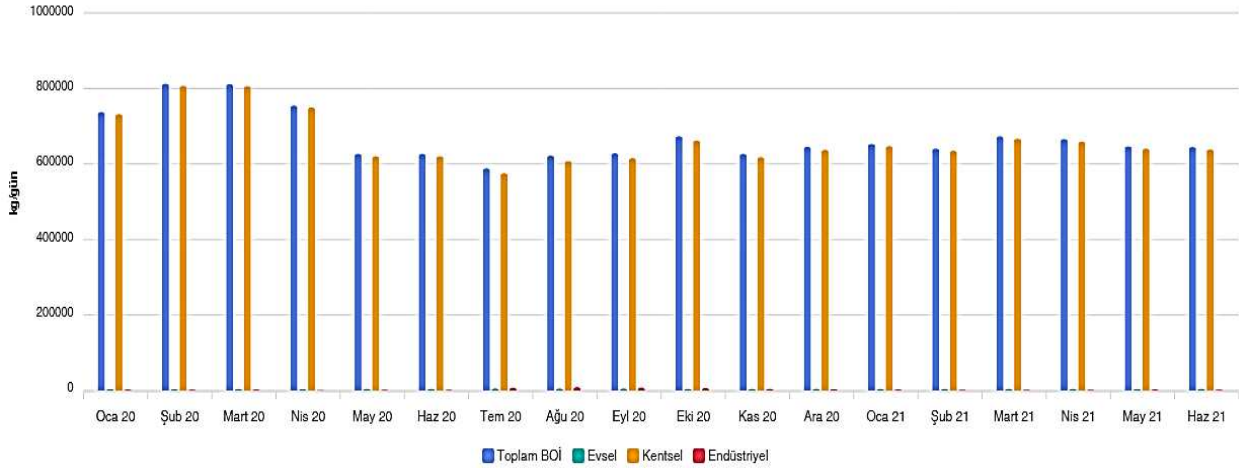
Tablo 15'te görüldüğü üzere toplam KOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının mart ayı, BOİ yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının şubat ayı, AKM yükünün en yüksek olduğu ay 2021 yılının haziran ayı, TN yükünün en yüksek olduğu ay 2020 yılının şubat ayı ve TP yükünün en yüksek olduğu ay ise 2021 yılının haziran ayıdır.

Şekil 122’de KOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

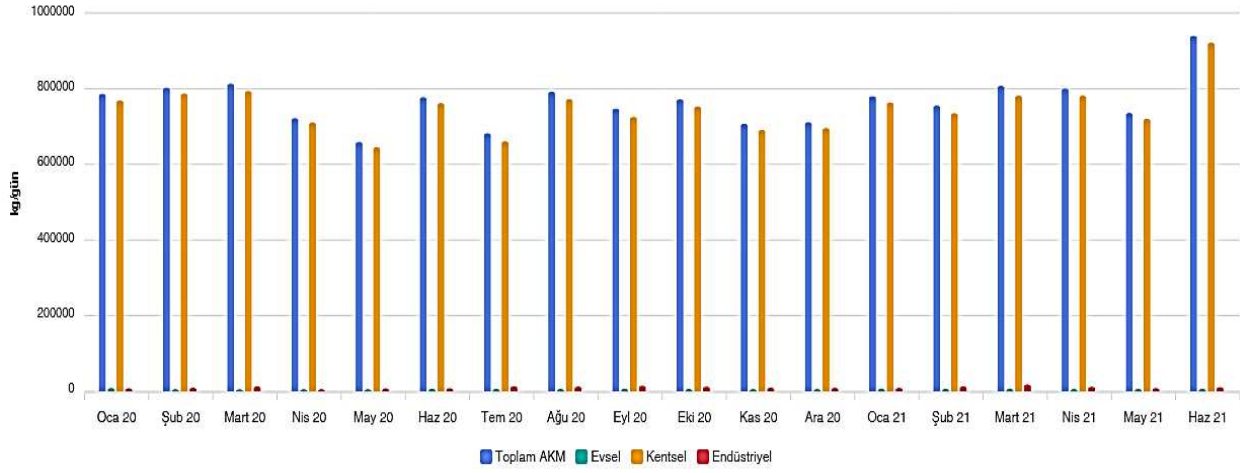
Şekil 122. Marmara Denizi Havzası KOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 123’te BOİ yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

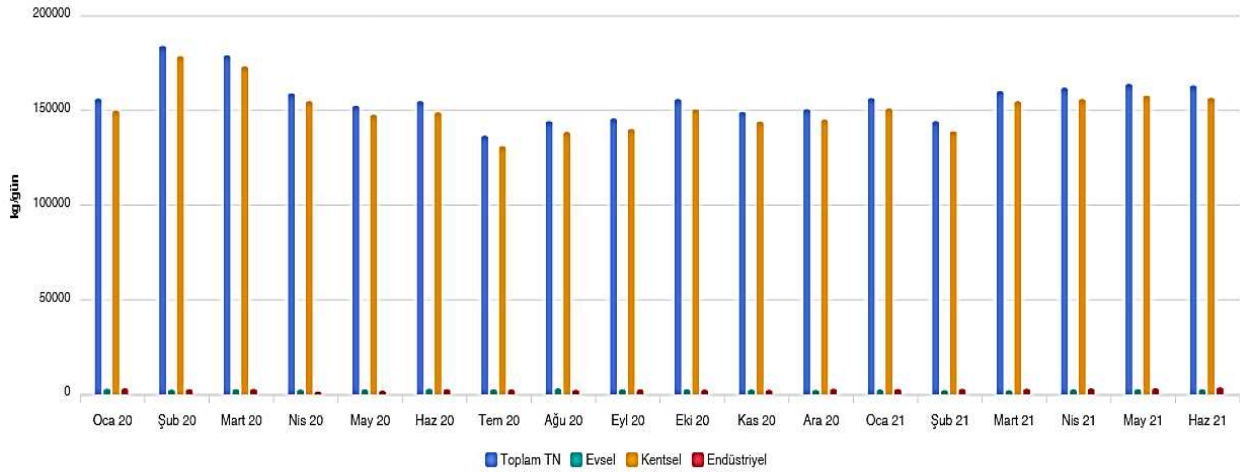
Şekil 123. Marmara Denizi Havzası BOİ kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 124'te AKM yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

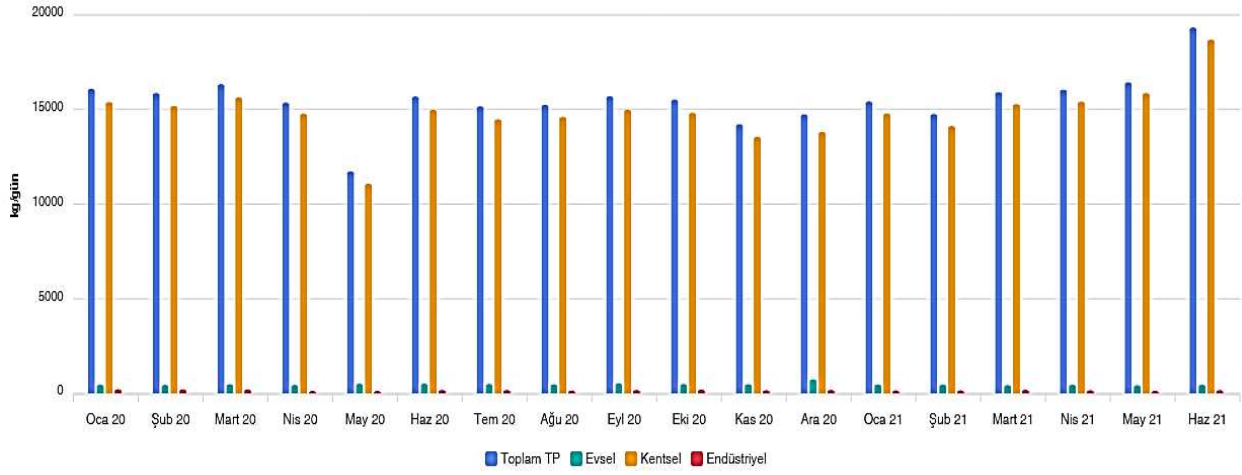
Şekil 124. Marmara Denizi Havzası AKM kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 125'te TN yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

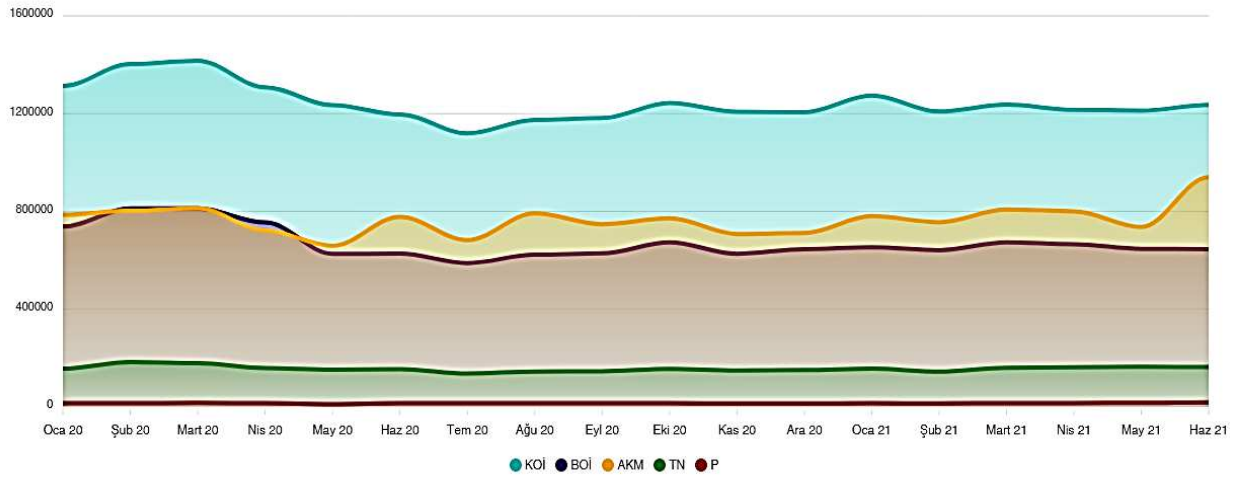
Şekil 125. Marmara Denizi Havzası TN kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 126'da TP yükünün aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 126. Marmara Denizi Havzası TP kirlilik yükünün aylara göre değişimi

Şekil 127'de ise KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi verilmektedir.

Şekil 127. Marmara Denizi Havzası KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametreleri için hesaplanan kirlilik yüklerinin aylara göre değişimi

7.6. MARAAT PROJESİ UZMAN GÖRÜŞÜNE GÖRE MARMARA DENİZİ HAVZASI KİRLİLİK YÜKÜ HESAPLARI

Proje kapsamında 8 farklı ilde ziyaret edilen evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinin 18 aylık analiz sonuçları temin edilmiştir. Elde edilen analiz sonuçları veri tabanına aktarılmıştır. Ayrıca proje ekibinde yer alan uzmanlar tarafından her tesis için saha ziyareti gerçekleştirilerek, gözlemler sonucu tesis ile ilgili ‘uzman görüşleri’ verisi olarak deşarj edilen atıksuda öngörülen KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP parametrelerinin konsantrasyon değerleri ile debileri sisteme kaydedilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda iller bazında uzman görüşleri ve 18 aylık parametre değerlerine göre kirlilik yükleri hesaplanmış ve grafikleri oluşturulmuştur.

Şekil 128’de MARAAT yazılımında tesislerden temin edilen 18 aylık (*Ocak 2020- Haziran 2021*) analiz sonuçları ile proje ekibinde yer alan uzmanların gözlemleri sonucunda veri tabanına aktardıkları uzman görüşü analiz sonuçlarının yer aldığı ‘Parametreler’ bilgi sekmesinin ekran görüntüsü verilmektedir.

Haziran 2021

Atıksu Deşarjı var mı? (Haziran 2021)

• pH

7,58

• KOİ

12

• BOİ

mg/L

• AKM

43,2

• N (Azot)

mg/L

• P (Fosfor)

mg/L

• Min Debi

m³/gün

• Ort Debi

1075

• Max Debi

m³/gün

Pandemiden Dolayı Üretim Tesisi/AAT Kapalı mı? (Haziran 2021)

Uzman Görüşü

• pH

8

• KOİ

20

• BOİ

10

• AKM

30

• N (Azot)

8

• P (Fosfor)

2

• Min Debi

m³/gün

• Ort Debi

2160

• Max Debi

m³/gün

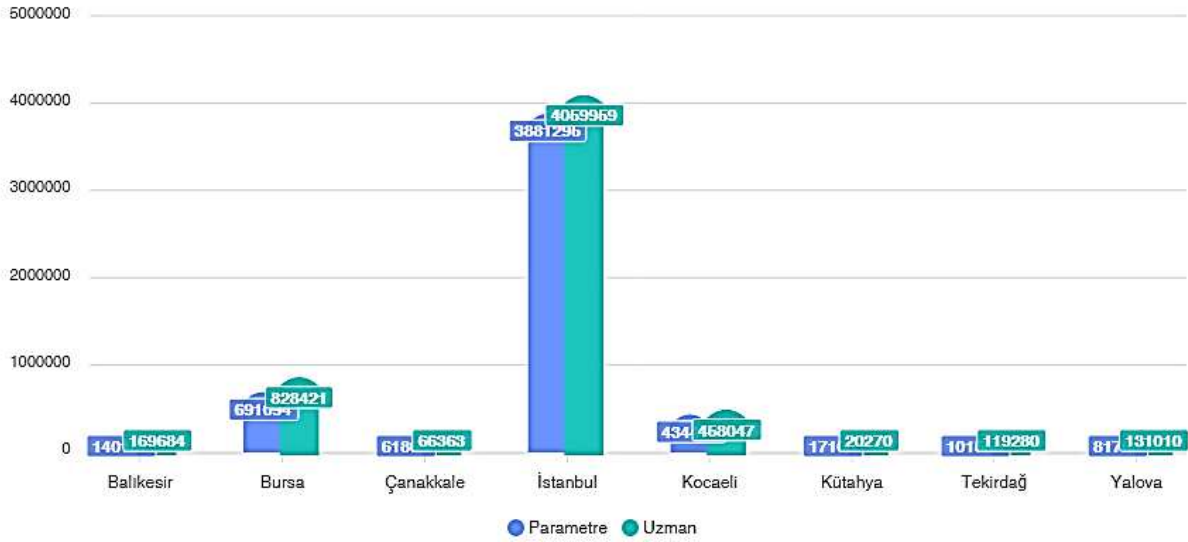
Şekil 128. MARAAT yazılımı 'Parametreler' bilgi sekmesinin ekran görüntüsü

Veri tabanına aktarılan debi ve konsantrasyon değerlerine göre her il için tesis verilerine göre (18 ay ort) ve uzman görüşlerine göre KOİ, BOİ, AKM, TN ve TP için kirlilik yükleri hesaplanmıştır.

Tablo 16 ve Şekil 129 'da iller bazında uzman görüşü ve tesis verilerine göre toplam atıksu debileri verilmektedir.

Tablo 16. İllere göre atıksu debilerinin değişimi

#DEBİ	18 Ay Ort	Uzman	Fark+
Balıkesir	140.187	169.684	%21
Bursa	691.094	828.421	%19
Çanakkale	61.869	66.363	%7
İstanbul	3.881.295	4.059.959	%4
Kocaeli	434.454	458.047	%5
Kütahya	17.168	20.270	%18
Tekirdağ	101.550	119.280	%17
Yalova	81.763	131.010	%60

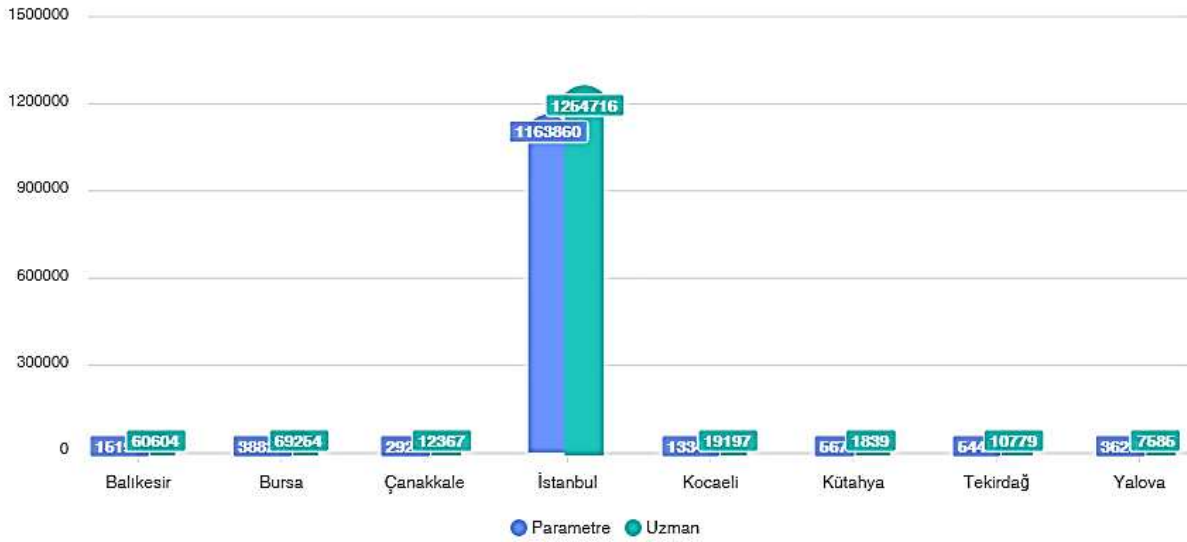

Şekil 129. İller bazında atıksu debilerinin değişimi

Tablo 17 ve Şekil 130'da iller bazında uzman görüşü ve tesis verilerine göre toplam KOİ kirlilik yükü verilmektedir.

Tablo 17. İllere göre KOİ kirlilik yükünün değişimi

#KOİ	18 Ay Ort	Uzman	Fark+
Balıkesir	15.199	60.604	%298
Bursa	38.826	69.254	%78
Çanakkale	2.923	12.367	%323
İstanbul	1.163.860	1.254.716	%7
Kocaeli	13.341	19.197	%43
Kütahya	567	1.839	%224
Tekirdağ	5.445	10.779	%97
Yalova	3.628	7.585	%109

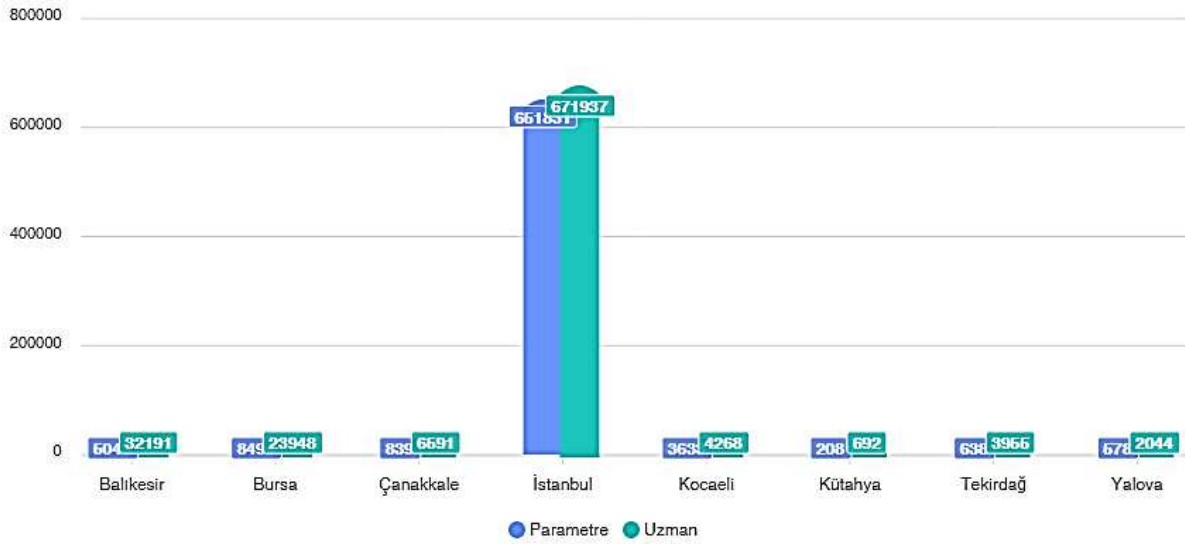

Şekil 130. İller bazında KOİ kirlilik yükünün değişimi

Tablo 18 ve Şekil 131 'de iller bazında uzman görüşü ve tesis verilerine göre toplam BOİ kirlilik yükü verilmektedir.

Tablo 18. İllere göre BOİ kirlilik yükünün değişimi

#BOİ	18 Ay Ort	Uzman	Fark+
Balıkesir	5.043	32.191	%538
Bursa	8.494	23.948	%181
Çanakkale	839	6.591	%685
İstanbul	651.831	671.937	%3
Kocaeli	3.633	4.268	%17
Kütahya	208	692	%231
Tekirdağ	638	3.955	%520
Yalova	578	2.044	%253

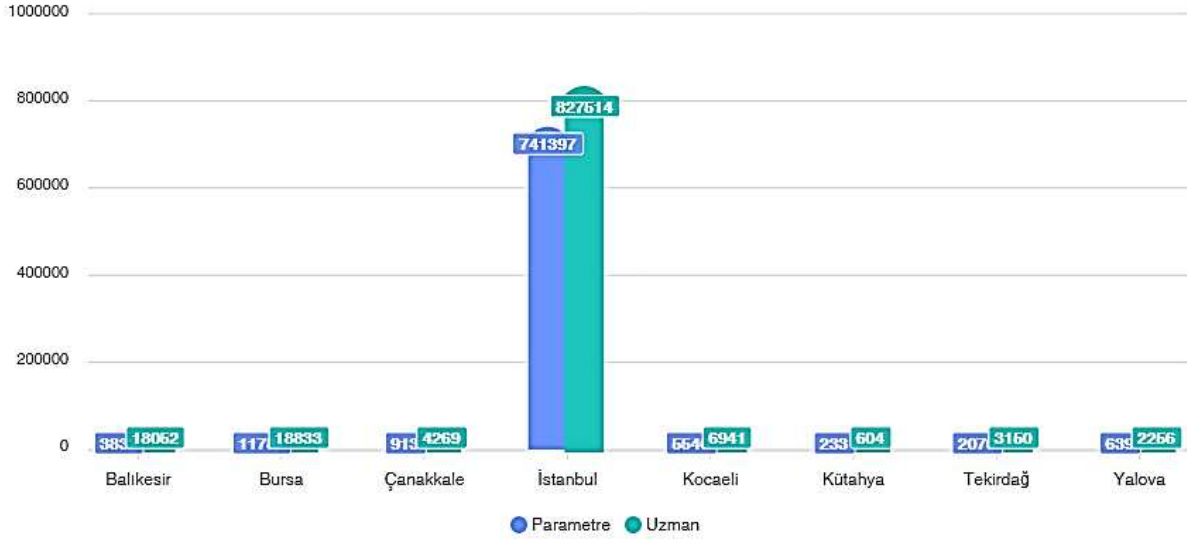

Şekil 131. İller bazında BOİ kirlilik yükünün değişimi

Tablo 19 ve Şekil 132'de iller bazında uzman görüşü ve tesis verilerine göre toplam AKM kirlilik yükü verilmektedir.

Tablo 19. İllere göre AKM kirlilik yükünün değişimi

#AKM	18 Ay Ort	Uzman	Fark+
Balıkesir	3.832	18.052	%371
Bursa	11.782	18.833	%59
Çanakkale	913	4.269	%367
İstanbul	741.397	827.514	%11
Kocaeli	5.546	6.941	%25
Kütahya	233	604	%158
Tekirdağ	2.070	3.150	%52
Yalova	639	2.256	%252

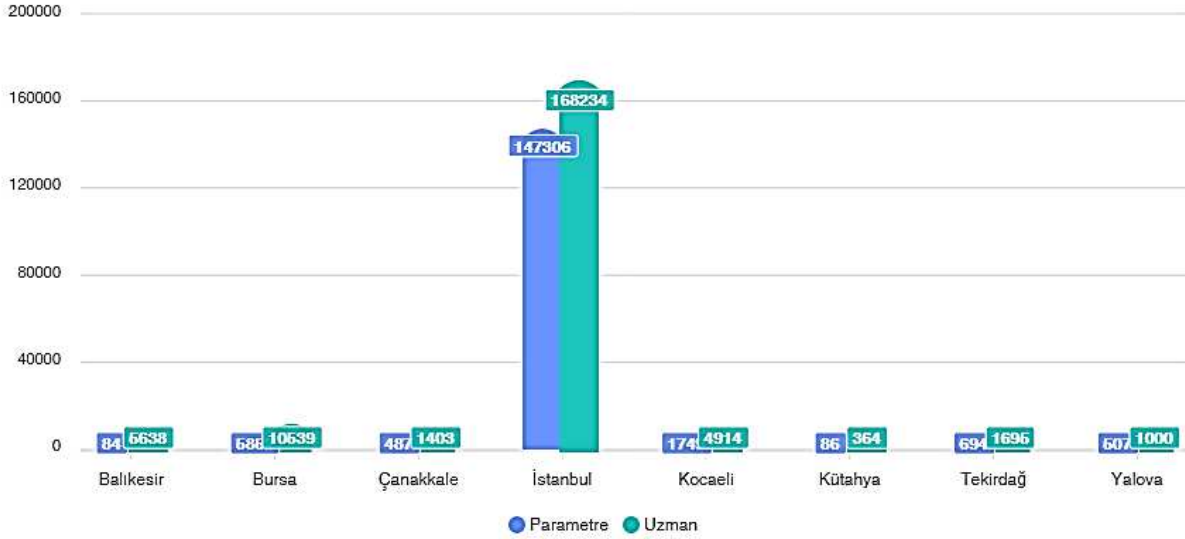

Şekil 132. İller bazında AKM kirlilik yükünün değişimi

Tablo 20 ve Şekil 133 'te iller bazında uzman görüşü ve tesis verilerine göre toplam TN kirlilik yükü verilmektedir.

Tablo 20. İllere göre TN kirlilik yükünün değişimi

#TN	18 Ay Ort	Uzman	Fark+
Balıkesir	84	5.638	%6.643
Bursa	5.852	10.539	%80
Çanakkale	487	1.403	%187
İstanbul	147.306	168.234	%14
Kocaeli	1.749	4.914	%180
Kütahya	86	364	%320
Tekirdağ	694	1.695	%144
Yalova	507	1.000	%97

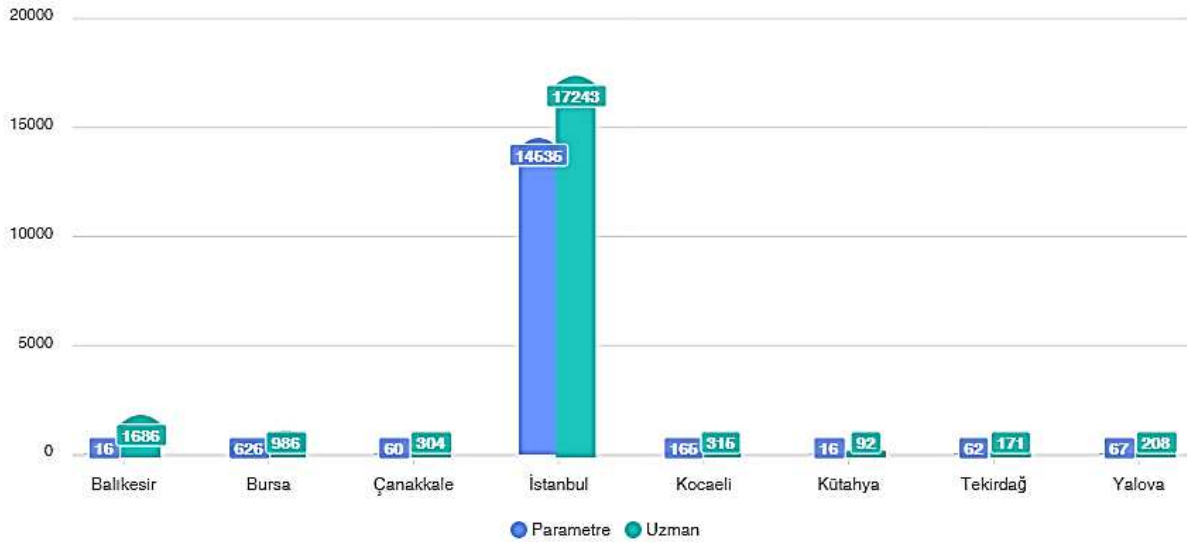

Şekil 133. İller bazında TN kirlilik yükünün değişimi

Tablo 21 ve Şekil 134 'te iller bazında uzman görüşü ve tesis verilerine göre toplam TP kirlilik yükü verilmektedir.

Tablo 21. İllere göre TP kirlilik yükünün değişimi

#TP	18 Ay Ort	Uzman	Fark+
Balıkesir	16	1.686	%10.693
Bursa	626	986	%57
Çanakkale	60	304	%402
İstanbul	14.535	17.243	%18
Kocaeli	165	315	%91
Kütahya	16	92	%470
Tekirdağ	62	171	%173
Yalova	67	208	%211

Şekil 134. İller bazında TP kirlilik yükünün değişimi

Tablo 22’de Marmara Denizi Havzası’nda ziyaret edilen evsel/kentsel ve endüstriyel AAT’lerden temin edilen tesis verileri ve uzmanlar tarafından saha ziyaretinde gözlemlenen analiz sonuçlarına göre hesaplanan aylık toplam kirlilik yükleri verilmektedir.

Tablo 22. Marmara Denizi Havzası’nda tesis verileri ve uzman görüşüne göre oluşan toplam kirlilik yükleri

	Q _{TOPLAM}	KOİ (kg/gün)	BOİ (kg/gün)	AKM (kg/gün)	TN (kg/gün)	TP (kg/gün)
TESİS VERİSİ (18 AYLIK ORT)	5.409.380	1.243.789	671.264	766.413	156.765	15.547
UZMAN GÖRÜŞLERİ	5.853.034	1.436.340	745.626	881.618	193.786	21.005
FARK (%)	% 8	% 15	% 11	% 15	% 24	% 35

- Marmara Denizi Havzası’nda yer alan tesislerden elde edilen verilere göre toplam debi 5.409.380 m³/gün iken uzman görüşlerine göre hesaplanan toplam debi 5.853.034 m³/gün’dür. Uzman görüşüne göre hesaplanan toplam debinin, tesis beyanlarına göre %8’lik fark ile daha fazla olduğu görülmüştür.
- Tesislerin 18 aylık ortalama analiz sonuçlarından elde edilen verilerine göre toplam KOİ yükü 1.243.789 kg/gün iken uzman görüşlerine göre 1.436.340 kg/gün’dür. Uzman görüşüne göre hesaplanan toplam KOİ yükünün, tesis beyanlarına göre %15’lik fark ile daha fazla olduğu görülmüştür.
- Tesislerin 18 aylık ortalama analiz sonuçlarından elde edilen verilerine göre toplam BOİ yükü 671.264 kg/gün iken uzman görüşlerine göre 745.626 kg/gün’dür. Uzman görüşüne göre hesaplanan toplam BOİ yükünün, tesis beyanlarına göre %11’lik fark ile daha fazla olduğu görülmüştür.
- Tesislerin 18 aylık ortalama analiz sonuçlarından elde edilen verilerine göre toplam AKM yükü 766.413 kg/gün iken uzman görüşlerine göre 881.618 kg/gün’dür. Uzman görüşüne göre hesaplanan toplam AKM yükünün, tesis beyanlarına göre %15’lik fark ile daha fazla olduğu görülmüştür.

- Tesislerin 18 aylık ortalama analiz sonuçlarından elde edilen verilerine göre toplam TN yükü 156.765 kg/gün iken uzman görüşlerine göre 193.786 kg/gün'dür. Uzman görüşüne göre hesaplanan toplam TN yükünün, tesis beyanlarına göre %24'lük fark ile daha fazla olduğu görülmüştür.
- Tesislerin 18 aylık ortalama analiz sonuçlarından elde edilen verilerine göre toplam TP yükü 15.547 kg/gün iken uzman görüşlerine göre 21.005 kg/gün'dür. Uzman görüşüne göre hesaplanan toplam TP yükünün, tesis beyanlarına göre %35'lik fark ile daha fazla olduğu görülmüştür.

Uzman görüşleri ile tesis beyanı arasında; en yüksek farkın %35 ile TP, en az farkın ise %11 ile BOİ parametresinde olduğu tespit edilmiştir.

Sonuçta, Marmara Denizi Havzası'nda ziyaret edilen tesislerde uzman görüşlerine göre hesaplanan kirlilik yükünün, tesislerin beyan ettikleri 18 aylık ortalama olarak hesaplanan kirlilik yüküne göre tüm parametreler için yüksek olduğu görülmüştür. Bu farklılığın temel nedenleri aşağıda verilmektedir:

- Bazı evsel ve endüstriyel AAT'ler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve taşra teşkilatına atıksu arıtma tesislerinin işletme şartları (debi ve kirlilik konsantrasyonları) hakkında doğru bilgiyi vermemektedir.
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bağlı il müdürlüklerinde görevli denetim personeli tarafından yapılan denetimlerde tesislere ilişkin alınan bilgiler ve değerlendirmeler bazı tesisler için tam olarak tesisi yansıtmayabilmektedir.
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bağlı il müdürlükleri tarafından bazı illerde yer alan evsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerine yapılan denetimlerin sıklığı, tesisin atıksu deşarjı ve atıksu karakterizasyonundaki değişimleri görebilecek sıklıkta olamayabilmektedir.
- Atıksu arıtma tesislerinde iç izleme ve akredite laboratuvarlar tarafından yapılan denetim numuneleri analiz sonuçları bazı tesisler için gerçeği yansıtmamaktadır.

MARMARA DENİZİ HAVZASI NOKTASAL KİRLİLİK YÜKLERİNİN TESPİTİ PROJESİ

MARAAT
PROJESİ

